

วารสารวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY

RESEARCH JOURNAL

(HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2565 – ธันวาคม 2565
Vol.10 No.2 July 2022 – December 2022
ISSN 2651 - 1916

การยอมรับเทคโนโลยีต่อการตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการพยากรณ์น้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	1
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร	16
โครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย	32
แนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี	49
ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีผลต่อความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดพุ่มเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	65
การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	81
แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซด	100
ปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี	114
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม	125
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องที่สอดคล้องกับการยอมรับของตลาดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	142

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY RESEARCH JOURNAL
(HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2565 – ธันวาคม 2565 Vol.10 No.2 July 2022 – December 2022

ความเป็นมา: วารสารวิจัยเป็นช่องทางสำคัญช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้จัดทำวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2556 เริ่มออกวารสารฉบับแรก ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมษายน 2556 – กันยายน 2556 และออกวารสารอย่างต่อเนื่อง มาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์: 1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่อยู่ในรูปของบทความวิจัยในสาขาที่ระบุไว้ในขอบเขตของวารสาร
2. เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานการวิจัยของอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา บุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏและบุคลากรทั่วไป

ขอบเขตของวารสาร: เปิดรับบทความวิจัยครอบคลุมสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ พัฒนาชุมชน ภาษา วัฒนธรรม นิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การจัดการ การท่องเที่ยว และสาขาวิชาอื่นๆ ตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช

กองบรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศสุทัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ภมรรัตน์ วิริยะการณย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ตริสวัสดิ์

อาจารย์ ดร.วรรณรัตน์ วัฒนานิมีตกุล

ดร.มาร์ค เจริญวงศ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยสยาม

อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

กองการจัดการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ชูเมือง

อาจารย์ว่าที่ร้อยโท ดร.กฤษดา กฤตเมธกุล

นางสาวสมัชชา พูลศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ สัตย์วินิจ

นางสาวเปรมยุดา แสงเทศ

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

กำหนดเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

สำนักงาน : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

46 หมู่ 3 ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150

โทรศัพท์ 0-3272-0536-0-3272-0543 ต่อ 1080

Website : <http://www.irdmcru.mcru.ac.th>

Online : <http://irdmcru.mcru.ac.th/journal>

พิมพ์ที่ : บริษัท เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด

18/49 ถนนทรงพล ตำบลลำพญา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

โทร. (034) 259111, 253333 (สายด่วน) (081) 8527555

การยอมรับเทคโนโลยีต่อการตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการพยากรณ์น้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Technology Acceptance toward Behavior Intention to Use Applications for Flood Prediction Services in Flood Prone Areas in Mueang Districts, Chiang Mai Province

ศุภชัย มุกดาสนิท¹ ทวี ชัยพิมลพลิน²

Supachai Mukdasanit¹, Asst.Prof.Dr.Tawee Chaipimonplin²

¹ภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Faculty of Management Science, Chiang Mai Rajabhat University

²ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University

E-mail: Supachai_muk@cmru.ac.th โทรศัพท์มือถือ: 083-8645655

Received: 26 April 2021

Revised: 12 October 2021

Accepted: 07 December 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี และการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชัน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ใน 16 ตำบล จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือ การวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน และความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนโทรศัพท์ในครัวเรือน 3-4 เครื่องต่อครัวเรือน การรับทราบข่าวสารแจ้งเตือนน้ำท่วมในพื้นที่ ได้รับแจ้งก่อนล่วงหน้า 1-6 ชั่วโมง รับทราบข้อมูลจากเสียงตามสาย ได้รับแจ้งการเตรียมการรับมือและการให้ความช่วยเหลือ สำหรับภาพรวมความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากโดยพบว่า การยอมรับมากที่สุด คือ การคาดหวังความมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน ความคาดหวังในการใช้งานและอิทธิพลของสังคม ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การคาดหวังความมีประสิทธิภาพ ความคาดหวังในการใช้งาน อิทธิพลของสังคม มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน กับทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้งาน

แอปพลิเคชัน และผลการทดสอบโมเดลเชิงสาเหตุการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพบว่า มีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

คำสำคัญ : การยอมรับเทคโนโลยี / การตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชัน / แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม

Abstract

The purpose of this research was to study the influence of technology acceptance on attitudes towards technology and the behavior intention to use the application. Data were collected from 400 mobile phone users in 16 sub-districts in Mueang Chiangmai District. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The statistics used to test the hypothesis were standard regression analysis and the consistency between the hypothetical model and empirical data.

The findings revealed that most of the respondents had 3–4 mobile phones per household. Flood warning notifications in the area were notified 1-6 hours in advance. The public audio broadcast was informed for preparation for response and assistance. The overall opinions of the respondents were at a high level. Acceptance factors included performance expectancy, facilitating conditions, effort expectancy, and social influence. The hypothesis testing results revealed that performance expectancy, effort expectancy, and social influence had an influence on the attitude related to technology selection. Facilitating conditions and the attitude related to technology selection had an influence on behavior intention to use the application. The causal model testing results on technology acceptance influencing the behavior intention to use the applications were consistent with the empirical data at a high level.

Keywords: Technology Acceptance / Behavior Intention / Flood Prediction Application

บทนำ

ปัญหาอุทกภัยเป็นปัญหาที่มักเกิดขึ้นในทุกปีโดยส่วนใหญ่เกิดในช่วงฤดูฝนและปัญหาจะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆเมื่อเกิดฝนตกในปริมาณมากและต่อเนื่องเป็นเวลานาน รวมทั้งการประสบปัญหาน้ำหลากในหน้าน้ำของทุกปีจะมีน้ำท่วมซึ่งเป็นระยะเวลาในการระบายน้ำทำได้ช้าและเป็นไปได้ยาก การเกิดอุทกภัยในแต่ละครั้งทำให้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตในสภาวะที่มีน้ำท่วมสูงผิดปกติ การสัญจรติดขัดหรือไม่สามารถใช้รถใช้ถนนได้ สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินและส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจในชุมชน (Prasertsri & Wachirawongsakorn, 2015, p. 1322-1331) ซึ่งปัญหาน้ำท่วมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เกิดจาก 3 สาเหตุ ได้แก่ (1) น้ำที่ไหลจากดอยสุเทพลงสู่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ลาดเอียงจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก (2) น้ำที่ท่วมขังบริเวณจุดเสี่ยง และจุดเศรษฐกิจ เกิดจากปัญหาการระบายน้ำจากผิวทางไม่สามารถระบายลงในท่อระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีขยะ และเศษวัสดุต่างๆ ไหลมารวมกันจนปิดช่องระบายน้ำ ประกอบกับเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ หากมีปริมาณน้ำฝนสูงจะทำให้ระบายน้ำได้ไม่ดี จึงเกิดการท่วมขัง และ (3) น้ำท่วมขังที่เกิดจากน้ำในแม่น้ำปิงมีปริมาณมากจนล้นฝั่งเข้าท่วมพื้นที่ริมแม่น้ำ (ChiangMai Municipality 2018, 2018, p. 1-21) ซึ่งภาครัฐและชุมชนต่างพยายามแก้ปัญหาเหล่านี้อยู่ตลอดแต่ปัญหาอุทกภัยก็ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาที่เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนคือ ทำการติดตามสถานการณ์น้ำและการแจ้งเตือนภัยโดยอาศัยข้อมูลความสัมพันธ์ของระดับน้ำระหว่างสถานีเหนือน้ำคือ P.67 บ้านแม่แต อ.สันทราย และสถานีท้ายน้ำคือ P.1 ที่สะพานนวรัฐในตัวเมืองเชียงใหม่โดยติดตามผ่านเว็บจากศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนบน สำนักชลประทานที่ 1 โครงการชลประทานเชียงใหม่ สถานีอุตุนิยมวิทยาเชียงใหม่ เว็บไซต์กรมอุตุนิยมวิทยา ศูนย์วิทยุสื่อสาร และไลน์จังหวัด กลุ่มงานป้องกันภัย ข้อมูลที่ได้รับจะส่งให้เฉพาะฝ่ายปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้นแต่ในส่วน of ประชาชนต้องรอการแจ้งเตือนจากส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผ่านเสียงตามสาย ซึ่งอาจทำให้การแจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ล่าช้าและได้รับผลกระทบ

ปัจจุบันในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อุปกรณ์เครื่องใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันล้วนมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตจากแนวคิดประเทศไทย 4.0 การพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาช่วยในการพัฒนาสินค้าและบริการ ทำให้องค์การต่าง ๆ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ส่งผลให้ผู้ใช้งานจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด ผู้ใช้งานจำเป็นต้องเกิดการยอมรับในเทคโนโลยีใหม่ที่น่าเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ดังนั้น การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี จึงเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานการยอมรับและ

การใช้เทคโนโลยี มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่ออธิบายวิธีการและเหตุผลของแต่ละบุคคลในการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ (Venkatesh, Morris, & Davis. 2003, p. 425-478) อันเกิดจากการพัฒนาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ศึกษาถึงการใช้เทคโนโลยี มักมีการใช้ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีเป็นกรอบอ้างอิงได้อย่างเหมาะสมซึ่งรูปแบบการยอมรับเทคโนโลยีที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ TAM, TAM2, UTAUT, หรือ IDT ซึ่งข้อดีคือ มีความยืดหยุ่น ผู้ศึกษาสามารถเพิ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่ต้องการศึกษา หรือตัดปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่ศึกษาตามความเหมาะสม (Jantakoon & Nilsook. 2018, p. 358-366)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาอิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี และการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตเมืองเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ให้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับมือสถานการณ์น้ำท่วมใช้เป็นแนวในการรับมือล่วงหน้าได้ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสาร และตอบสนองผู้ใช้บริการในเขตพื้นที่น้ำท่วมได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี และการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 ตำบล มีประชากร 234,870 คน (Department Of Provincial Administration.2018) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปและเนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่าง ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร แต่ต้องการขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือให้เกิดความคลาดเคลื่อนเพียง 5% (0.05) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณเท่ากับ 385 ตัวอย่าง แต่เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจึงทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การยอมรับเทคโนโลยีต่อการตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ (PE) ด้านความคาดหวังในการใช้งาน (EE) ด้านอิทธิพลของสังคม (SI) ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (FC) และด้านทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี (AT)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามโดยใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) โดยแบบสอบถามส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนโทรศัพท์ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับการรับทราบข่าวสารแจ้งเตือนน้ำท่วมในพื้นที่ ประกอบด้วย การแจ้งเตือนน้ำท่วมก่อนล่วงหน้า การรับทราบข่าวสาร และข่าวสารที่ท่านได้รับการแจ้งเตือนแจ้งเตือนน้ำท่วมในพื้นที่ ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ประกอบด้วย ระบบปฏิบัติการที่ใช้ ยี่ห้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ รูปแบบการใช้บริการเครือข่าย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ท่านใช้บริการรายเดือนหรือเดือนเงินต่อเดือน ช่วงเวลา และระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อวันที่ใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่บ่อยที่สุด และส่วนที่ 4 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน (Rating Scale) เกี่ยวกับการยอมรับแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ประกอบด้วย ด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ ด้านความคาดหวังในการใช้งาน ด้านอิทธิพลของสังคม ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน ด้านทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี และการตัดสินใจในการเลือกใช้งานการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยผู้วิจัยได้อาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเป็นผู้พิจารณา จำนวน 3 ท่าน ประเมินว่าเครื่องมือชิ้นนี้ มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างหรือไม่ โดยหาค่า ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และทดสอบความน่าเชื่อถือกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 จึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการลงพื้นที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำแบบสอบถาม จำนวน 400 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทั่วไปใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

2.51–3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1.00–1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ คือเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31–40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพอิสระ มีรายได้เฉลี่ย 15,001–20,000 บาท จำนวน โทรศัพท์ในครัวเรือน 3-4 เครื่องต่อครัวเรือน ส่วนข้อมูลการรับทราบข่าวสารแจ้งเตือนน้ำท่วม พบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 171 คน ที่ได้รับทราบการแจ้งเตือนน้ำท่วมในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่เป็น กลุ่มอายุ 41–50 ปี และมากกว่า 60 ปี ได้รับแจ้งก่อนล่วงหน้า 1–6 ชั่วโมง แหล่งข้อมูลที่ได้รับทราบจากเสียงตามสาย และข่าวที่ได้รับแจ้งคือ การเตรียมการรับมือและการให้ความช่วยเหลือ และข้อมูลพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ iPhone และ Samsung ระบบเครือข่าย AIS, DTAC และ TRUE รูปแบบการชำระเงินรายเดือน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ใช้บริการต่อเดือน 501–1,000 บาท ช่วงเวลา 18.00–00.00 (กลางคืน) เป็นช่วงที่ใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีระยะเวลาการใช้ 3–6 ชั่วโมงต่อวัน เลือกใช้แอปพลิเคชันด้านความบันเทิง

การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ (PE) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันภัย มากที่สุด โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก

มีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมา คือ แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมจะช่วยให้คุณรับทราบข้อมูล การแจ้งเตือนได้อย่างรวดเร็วขึ้นโดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 ตามด้วยแอปพลิเคชัน พยากรณ์น้ำท่วมจะช่วยให้คุณอำนวยความสะดวกในการทำงานให้รวดเร็วขึ้นโดยมีความคิดเห็น ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และน้อยที่สุด คือ แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมจะทำงานได้อย่าง ถูกต้องไม่ผิดพลาดโดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83

2. ด้านความคาดหวังในการใช้งาน (EE) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้การใช้งาน แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมเป็นเรื่องง่าย มากที่สุด โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมา คือ การเรียนรู้ขั้นตอนการใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมได้อย่างรวดเร็ว โดยมิ มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 ตามด้วย การทำความเข้าใจการใช้งานแอปพลิเคชัน พยากรณ์น้ำท่วมได้โดยง่าย โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 และน้อยที่สุด คือ สามารถใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมได้อย่างชำนาญ โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79

3. ด้านอิทธิพลของสังคม (SI) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.81 เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าคุณค่าที่นับถือจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ เกิดการยอมรับแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม มากที่สุด โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมา คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์จากภาครัฐมีผลทำให้ท่านใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์ น้ำท่วม และบุคคลที่รู้จักมีส่วนทำให้ท่านใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม โดยมีความคิดเห็นใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.88 ตามด้วย กระแสสังคมมีผลให้ท่านใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม โดย มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 และน้อยที่สุด คือ การใช้บริการแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์ เคลื่อนที่ เป็นสิ่งที่เพิ่มภาพลักษณ์ให้ดูดี โดยมีความคิดเห็นในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.69

4. ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (FC) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการมีทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับการให้บริการแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม และ การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเมื่อ ท่านพบปัญหาการใช้งานแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ มากที่สุด โดยมีความคิดเห็นในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมา คือ การใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมสามารถเข้ากับเทคโนโลยี อื่นๆ ที่ท่านใช้งานอยู่ โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 และน้อยที่สุด คือ การมีความรู้ ในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการให้บริการแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05

5. ด้านทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี (AT) กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมมีความน่าสนใจมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมา คือ แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมมีประโยชน์ โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 ตามด้วย แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมช่วยเปิดโอกาสรับรู้ข่าวสารแนวใหม่ และแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมมีความจำเป็นที่ทุกคนควรมี โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 และน้อยที่สุด คือ แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมมีความสะดวกสบาย โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชัน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ (PE)	4.14	0.66	ระดับมาก
ด้านความคาดหวังในการใช้งาน (EE)	3.82	0.73	ระดับมาก
ด้านอิทธิพลของสังคม (SI)	3.80	0.88	ระดับมาก
ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (FC)	4.07	0.64	ระดับมาก
ด้านทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี (AT)	4.23	0.64	ระดับมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมา คือ ด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 ด้านความคาดหวังในการใช้งาน มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 และด้านอิทธิพลของสังคม มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกใช้งาน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีแนวโน้มจะใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมในอนาคตมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 รองลงมา คือคาดว่าจะใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมในอนาคต และยินดีที่จะแนะนำคนในครอบครัว เพื่อนหรือคนรู้จักให้ใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมโดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 ตามด้วย มีความต้องการให้มีแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.28 และน้อยที่สุด คือ มีความตั้งใจที่จะใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมในอนาคต โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการยอมรับเทคโนโลยีในแต่ละด้านกับการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตเมืองเชียงใหม่

ตัวแปร	PE	EE	SI	FC	AT	BI
การคาดหวังความมีประสิทธิภาพ (PE)	1	.596 ^{**}	.694 ^{**}	.630 ^{**}	.703 ^{**}	.693 ^{**}
ความคาดหวังในการใช้งาน (EE)		1	.617 ^{**}	.613 ^{**}	.563 ^{**}	.587 ^{**}
อิทธิพลของสังคม (SI)			1	.636 ^{**}	.661 ^{**}	.719 ^{**}
สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (FC)				1	.638 ^{**}	.717 ^{**}
ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี (AT)					1	.775 ^{**}
การตัดสินใจในการเลือกใช้งาน (BI)						1

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการยอมรับเทคโนโลยีในแต่ละด้านกับการตัดสินใจในการเลือกใช้งานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.596 ถึง 0.775 ไม่เกิน 0.8 (Stevens, 1992, p. 699) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า โดยการยอมรับเทคโนโลยีด้านทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการเลือกใช้งานสูงที่สุด ส่วนการยอมรับเทคโนโลยีด้านความคาดหวังในการใช้งานมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการเลือกใช้งานต่ำที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

คู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Estimate)	S.E.	t	p-Value
AT<--- PE	0.370	0.071	5.214	***
AT<--- EE	0.254	0.054	4.669	***
AT<--- SI	0.123	0.032	3.824	***
BI<--- FC	0.403	0.063	6.397	***
BI <--- AT	0.826	0.087	9.496	***

จากตารางที่ 3 พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 0.001 (***) ($p < 0.001$) ได้แก่ ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี กับ การคาดหวังความมีประสิทธิภาพ (AT<--- PE) ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี กับ ความคาดหวังในการใช้งาน (AT<--- EE) ได้แก่ ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี กับอิทธิพลของสังคม (AT<--- SI)การตัดสินใจในการเลือกใช้งานกับ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (BI <--- FC) และการตัดสินใจในการเลือกใช้งานกับ ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี (BI <--- AT)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระเพื่อแสดงระดับความสำคัญที่มีผลต่อตัวแปรตาม ได้ดังนี้

1. การยอมรับเทคโนโลยีด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.370 ค่าสถิติ $t = 5.214$ และค่า $p\text{-Value} < 0.001$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การยอมรับเทคโนโลยีด้านความคาดหวังในการใช้งานมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.254 ค่าสถิติ $t = 4.669$ และค่า $p\text{-Value} < 0.001$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การยอมรับเทคโนโลยีด้านอิทธิพลของสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.123 ค่าสถิติ $t = 3.824$ และค่า $p\text{-Value} < 0.001$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การยอมรับเทคโนโลยีด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.403 ค่าสถิติ $t = 6.397$ และค่า $p\text{-Value} < 0.001$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.826 ค่าสถิติ $t = 9.496$ และค่า $p\text{-Value} < 0.001$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ผลการวิจัย	ผล
χ^2 / df	< 2.00	1.551	สอดคล้อง
Comparative Fit Index (CFI)	> 0.95	0.989	สอดคล้อง
Goodness of Fit Index (GFI)	> 0.90	0.933	สอดคล้อง
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	> 0.90	0.900	สอดคล้อง
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	< 0.06	0.037	สอดคล้อง
Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)	< 0.08	0.024	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 / df = 1.551$ มีค่าน้อยกว่า 2 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Diamantopoulos & Siguaw, 2000) ดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.933 มีค่ามากกว่า 0.90 ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hooper, Coughlan, & Mullen. 2008, p. 53-60)

ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CIF) = 0.989 ค่ามากกว่า 0.95 ถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hu & Bentler, 1999, p. 1-55) และดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.90. ค่ามากกว่า 0.90 ถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องพอใช้ (Diamantopoulos & Siguaw, 2000) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) = 0.037 ค่าน้อยกว่า 0.06 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี (Hu & Bentler, 1999, p. 1-55)

สรุปผลการวิจัย

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ ความคาดหวังในการใช้งาน อิทธิพลของสังคม สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี และการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.596 ถึง 0.775 ไม่มีปัญหาการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงเกินไป

ผลการทดสอบสมมติฐานยอมรับสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 การยอมรับเทคโนโลยีด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี สมมติฐานที่ 2 การยอมรับเทคโนโลยีด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี สมมติฐานที่ 3 การยอมรับเทคโนโลยีด้านความคาดหวังในการใช้งานมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี สมมติฐานที่ 4 การยอมรับเทคโนโลยีด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และสมมติฐานที่ 5 ทักษะที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

โมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การคาดหวังความมีประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน พบว่า แอปพลิเคชันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันภัย ทำให้รับทราบข้อมูลการแจ้งเตือนได้อย่างรวดเร็วขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน โดยที่การยอมรับเทคโนโลยีด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพ

มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี การยอมรับเทคโนโลยีด้านการคาดหวังความมีประสิทธิภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.370 ค่าสถิติ $t = 5.214$ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khunthong, Ananchairachata, & Racharak (2020, p. 23-36) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีทางการเงินพบว่า ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพจากการใช้งาน และอิทธิพลของสังคม มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยี และยังสอดคล้องกับ Sangsong, S. (2020, p. 70-79) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี “Block chain” ในสถานศึกษา พบว่าความปลอดภัย ประสิทธิภาพการใช้งาน ความคาดหวังในเทคโนโลยี และแรงจูงใจที่มีต่อเทคโนโลยี ส่งผลต่อการยอมรับโปรแกรมสำเร็จรูปบล็อกเชน

ความคาดหวังในการใช้งานแอปพลิเคชัน พบว่า แอปพลิเคชันจะต้องเรียนรู้ได้ง่าย เรียนรู้ขั้นตอนการใช้งาน การทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว สามารถใช้งานได้อย่างชำนาญ โดยที่การยอมรับเทคโนโลยีด้านความคาดหวังในการใช้งานมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.254 ค่าสถิติ $t = 4.669$ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yu, Ting, Lu, & Fu (2012, p. 551-556) ศึกษาการยอมรับของผู้ใช้ระบบชำระเงินด้วยบัตรเครดิต พบว่าความคาดหวังจากการใช้งานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตแทนการใช้เงินสดของผู้ประกอบการในย่านท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ ในประเทศไต้หวัน และสอดคล้องกับ Tychachoonhakij, P. (2020, p. 306-321) ศึกษาอิทธิพลการยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า คุณภาพในการให้บริการมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้งาน

อิทธิพลของสังคมในการใช้งานแอปพลิเคชัน พบว่า บุคคลที่นับถือ รู้จัก รวมถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์จากภาครัฐมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการใช้งานแอปพลิเคชันมากขึ้น อีกทั้งกระแสสังคมที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย และการให้บริการแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งที่เพิ่มภาพลักษณ์ให้ดูดี โดยที่การยอมรับเทคโนโลยีด้านอิทธิพลของสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.123 ค่าสถิติ $t = 3.824$ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jansorn, Kiattisin, & Leelasantitham (2013, p.452-461) ศึกษาปัจจัยส่งผลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมในการยอมรับการใช้งานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยพบว่า ปัจจัยด้านความคาดหวังจากการใช้งาน สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน อิทธิพลจากสังคม ส่งผลต่อ

ความตั้งใจและพฤติกรรมในการยอมรับการใช้งานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนในการใช้งานแอปพลิเคชัน พบว่า การมีทรัพยากรที่จำเป็นสามารถเข้ากับเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ใช้งานอยู่ รวมถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเมื่อพบปัญหาการใช้งาน และการมีความรู้ในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการใช้บริการแอปพลิเคชันจะช่วยสนับสนุนในการใช้งานแอปพลิเคชันมากขึ้น โดยที่การยอมรับเทคโนโลยีด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตเมืองเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.403 ค่าสถิติ $t = 6.397$ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Janson and Thiel de Gafenco (2015, p. 1-11) ที่ได้ศึกษาปัจจัยส่งผลกระทบต่อความตั้งใจและพฤติกรรมในการยอมรับการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยพบว่าปัจจัยด้านความคาดหวังจากการใช้งาน สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน อิทธิพลจากสังคม มีอิทธิพลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมในการยอมรับงานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

ทัศนคติที่เกี่ยวกับการเลือกใช้งานเทคโนโลยี พบว่า ความน่าสนใจของแอปพลิเคชันมองว่าแอปพลิเคชันมีประโยชน์ มีความสะดวกสบาย มีความจำเป็นที่ควรมี และช่วยเปิดโอกาสรับรู้ข่าวสารแนวใหม่ โดยที่ทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้งานเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน = 0.826 ค่าสถิติ $t = 9.496$ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pakvipas & Chongesirojana (2021, p.89-105) ศึกษาการรับรู้และทัศนคติการใช้งานเทคโนโลยี 5G ในสถานการณ์เปลี่ยนผ่านของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าทัศนคติต่อการใช้งานมีอิทธิพลและส่งผลกับการตัดสินใจเลือกใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น อายุ ประสบการณ์ ความพร้อมของเทคโนโลยี และ ความสนใจในการใช้งานที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อค้นหาปัจจัยที่สามารถอธิบายการตัดสินใจเลือกใช้งานได้อย่างเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้งานในแต่ละกลุ่มอายุเพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันพยากรณ์น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action: a social cognitive theory**. Englewood Cliffs, NC: Prentice-Hall.
- Chiang Mai Municipality. (2018). **Handbook of Prevention and Solving Flood Problems for the year 2018**. Chiang Mai Municipality, Meaung ,Chiang Mai, 1-21.
- Davis, F. D. (1989). **Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology**. MIS quarterly, 319-340.
- Department Of Provincial Administration. (2018). **Report of population and house statistics for the year 2018**. Retrieved June,1, 2019, from <http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?statType=1&year=61&rcode=50>.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J. A., (2000). **Introduction to LISREL: A guide for the uninitiated**. London: SAGE Publications, Inc.,
- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. R. (2008). **Structural Equation Modelling : Guidelines for Determining Model Fit**. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53–60.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). **Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives**. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55. doi:10.1080/10705519909540118.
- Jansorn, T., Kiattisin, S., & Leelasantitham, A. (2013, September). **Study of acceptance factors for electronic payment services**. In *International Conference on Business and Information*(pp. 452-461).
- Janson, A., & Thiel de Gafenco, M. (2015). **Engaging the Appropriation of Technology-mediated Learning Services–A Theory-driven Design Approach**. *Association for Information Systems*(pp. 1-11).
- Jantakoon, T. & Nilsook, P. (2018). **Acceptance Usage of a Mobile Service in Higher Education**. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 12(28), 358-366.
- Khunthong, U., Ananchairachata, N., & Racharak, B. (2020) .**Factors affecting the Acceptation of financial technology : Smartphone payment system with Near Field Communication technology to buy consumer products in Bangkok**. *Rajapark Journal*, 14(32), 23-36.

- Lamb, C. W., Hair, J. F., & McDaniel, C. D. (1992). **Principles of marketing**. Thomson South-Western.
- Pakvipas, P., & Chongesirojana, S. (2021). **Perception Factors and Attitude of using 5G Technology during Transitional Situation, Case of Amphoe Muang, Chiang Mai Province**. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation, 7(5), p. 89-105.
- Prasertsri, P., & Wachirawongsakorn, P. (2015) .**People participation in flood problem solving in Yom river basin area: A case study of Wangjik sub-district, Phopraphapchang district, Phichit province**. Proceedings of 53rd Kasetsart University Annual Conference (pp.1322 – 1331).
- Rogers, E. M. (2010). **Diffusion of innovations**. Simon and Schuster.
- Sangsong, S. (2020). **Factors Affecting the Acceptance of “Block chain” Technology in Schools**. Rajapark Journal, 14(37), 70-79.
- Stevens, J. (1992). **Applied multivariate statistics for the social science**. 2nd edition. Lawrence Erlbaum Associate, Inc.: New Jersey. 699 pp.
- Taylor, S., & Todd, P. (1995). **Assessing IT usage: The role of prior experience**. MIS quarterly, 561-570.
- Thompson, R. L., Higgins, C. A., & Howell, J. M. (1991). **Personal computing: toward a conceptual model of utilization**. MIS quarterly, 125-143.
- Tychachoonhakij, P. (2020). **Technology Acceptance and Quality of Electronic Service Affect e-Government Procurement System**. Journal of the Association of Researchers, 24(3), 306-321.
- Vallerand, R. J. (1997). **Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation**. In Advances in experimental social psychology (Vol. 29, pp. 271-360). Academic Press.
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). **User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View**. MIS quarterly, 425-478.
- Yu, S. C., Ting, C. J., Lu, H. C., & Fu, F. L. (2012, June). **Older-users’ acceptance of smartcard payment systems: An investigation of an old-street vendors**. In 2012 8th International Conference on Information Science and Digital Content Technology (ICIDT2012) (Vol. 3, pp. 551-556). IEEE.

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน

กรุงเทพมหานคร

The Guideline of Promoting Rural Tourism of Mon Community at Bang Kradee, Bangkhuntien District, Bangkok

อธิป จันทรสุริย์¹ ฐิตินันท์ ตำราเรียง² และจันทนี หวังปัญญา³

Athip Jansuri¹ Thitinun Tamraraing² and Jantane Wangpanya³

¹หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

¹Master of Arts Program in Hospitality and Tourism Management, Kasem Bundit University

^{2,3}คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

^{2,3}Bachelor of Liberal Arts Program in Tourism Management Kasem Bundit University

E-mail: athip.jan@kbu.ac.th: โทรศัพท์มือถือ: 086-9467172

Received: 03 May 2021

Revised: 12 October 2021

Accepted: 22 December 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และ 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการร้านค้า และชุมชน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ด้านลักษณะที่ตั้ง ชุมชนตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวในระยะใกล้และแบบหนึ่งวัน ด้านประวัติศาสตร์ ชุมชนมีประวัติความเป็นมาที่สันนิษฐานว่าอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ด้านวิถีชีวิต ชุมชนมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ซึ่งชุมชนมีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ รักษาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวมอญ ด้านกิจกรรมชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ชาวมอญ โดยสร้างการมีส่วนร่วมให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติ เสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ด้านแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนอาจมีการสร้างแนวกันน้ำในลำคลองเพื่อให้เกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด ด้านบริการทางการท่องเที่ยว ชุมชนควรมีการออกแบบและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้อง

กับลักษณะสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตในชุมชน ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของชุมชนโดยมีการให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาโดยมีการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์

คำสำคัญ: แนวทาง / การส่งเสริม / การท่องเที่ยววิถีถิ่น

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the environmental conditions (SWOT Analysis) of rural tourism and 2) propose a guideline for promoting the rural tourism of the Mon Community at Bang Kradee, Bangkhuntien District, Bangkok. The interviews were used as a tool to collect data from key informants, consisting of government officials, entrepreneurs, merchants, and communities, using a content-based analytical approach.

The findings revealed that the community is located in Bangkok, making it ideal for tourists looking to travel a short distance or on a one-day trip. As for the history, it is claimed that the community immigrated and established during the era of King Rama IV. Concerning the lifestyle, tourists are provided a taste of Mon's unique lifestyle, arts, culture, and traditions, all of which have been carefully preserved. Moreover, tourism activities have been organized based on the identity of the Mon people by building tourists' participation to enhance their experiences. 2) Guidelines for promoting rural tourism. Regarding tourist attractions, dikes may be erected in the canals in order to minimize the impact by coordinating. With regard to tourism services, facilities that are consistent with the environment and community lifestyle should be designed and constructed. In terms of marketing and public relations, community websites and social media should be created to promote its history.

Keywords: Guideline / Promoting / Rural Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยววิถีไทย โดยมีเป้าหมายหลักเป็นการพัฒนาประเทศเพื่อรองรับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีวิสัยทัศน์เดียวกัน คือ นำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักการในการผลักดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะตัวที่ชัดเจนในระดับต้น ๆ การแสดงออกผ่านความเชื่อและค่านิยมในรูปแบบต่าง ๆ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ของผู้คน อาหาร ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ดนตรีและนาฏศิลป์ ฯลฯ ที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันทั่วไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2558, หน้า 20) นอกจากนี้ภาครัฐยังมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงการส่งเสริมจิตใจให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการ Amazing Thailand Go Local ท่องเที่ยวท้องถิ่นไทย (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน. 2562, หน้า 3)

การท่องเที่ยวชุมชนเกิดจากแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนและวัฒนธรรมที่มีทรัพยากรสูงให้นักท่องเที่ยวในท้องถิ่นและต่างถิ่นเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีการจัดกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ ในเชิงบูรณาการ การส่งเสริมและรองรับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และความสามารถในการประสานสมาชิก ให้เกิดการจัดกิจกรรมรองรับการท่องเที่ยวชุมชน ก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างการเดินทางของกลุ่มแกนเครือข่ายภาครัฐ (พระครูโพธิสุวรรณคุณ. 2562, หน้า 1200) การท่องเที่ยววิถีถิ่นจะช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและการตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน โดยร่วมกันฟื้นฟูชุมชนโดยใช้กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนแห่งนี้โดยใช้การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นำเสนอเรื่องราววัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชาวสวนที่สะท้อนวิถีความเป็นไทย (ระพีพัฒน์ เกษโกศล. 2557, หน้า 6) ซึ่งชุมชนหนึ่งที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่นซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมภาครัฐ ตลอดจนชุมชนมีจุดแข็งในวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่โดดเด่นคือ ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards) ปี พ.ศ. 2550 โดยเป็นชุมชนมีการดำเนินงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนมีความเข้มแข็งในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาบริหาร และจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และชุมชนมีปัจจัยพื้นฐานในการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างสมดุล โดยชุมชนได้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มีชีวิตขึ้นภายในบ้านของตน

(สุวิมล สาแทรกทอง วงศ์ธีรา สุวรรณิน และสุรเชษฐ์ โสวเกียรติรุ่ง. 2559, หน้า 444) ตลอดจนวิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวมอญที่เป็นจุดแข็งสำคัญ มีความเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา พิธีกรรม นับถือผีบรรพบุรุษ ผีประจำชุมชน มีการทำบุญตักบาตรเป็นประจำ มีการธำรงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละเดือนอย่างเคร่งครัด มีภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร และขนมที่เป็นอัตลักษณ์ (นิธิภัทร บาลศิริ. 2559, หน้า 4) ซึ่งการจัดการแหล่งท่องเที่ยววิถีถิ่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยววิถีถิ่นต้องมีการทำความเข้าใจให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน ต้องได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน จะต้องยังคงรักษาวัฒนธรรมอัตลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชนให้คงอยู่โดยสามารถถ่ายทอดและส่งเสริมความสามารถสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดแบ่งพื้นที่วิธีการนำเสนอของการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยว รวมทั้งมีการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (รุ่งทิพา ทาน้ำ และอชิป จันทรสุรีย์. 2563, หน้า 107) อย่างไรก็ตามปัจจุบันชุมชนมอญบางกระดี่ยังคงมีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่มากนัก ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้กับชุมชนมอญบางกระดี่ ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยเฉพาะวิถีชีวิตชาวมอญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการเรียนรู้ความประทับใจ และได้รับประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วม กับนักท่องเที่ยวได้ โดยใช้ความพร้อมด้านความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นและวิถีชีวิตของชุมชน จากความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับชุมชนในการวางแผน พัฒนาการจัดการการท่องเที่ยววิถีถิ่น และภาคส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลประกอบการวางแผน พัฒนาชุมชน เพื่อให้สามารถเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยววิถีถิ่นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ด้วยเทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 8 คน และกลุ่มที่ 3 ชุมชน จำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ลักษณะที่ตั้ง (Countryside) ประวัติศาสตร์ (Heritage) วิถีชีวิต (Life) กิจกรรม (Activities)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ที่กำหนดแนวคำถาม เพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาไว้พอประมาณตามกรอบแนวคิดที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปทำการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในการพิจารณาสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการร้านค้า และชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (In-depth interview) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึก บันทึกเสียง ภาพถ่าย และการเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล และเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียนกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ลักษณะที่ตั้ง ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และกิจกรรม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ซึ่งได้ผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ลักษณะที่ตั้ง ลักษณะที่ตั้งของชุมชนมอญบางกระบือ พบว่า หมู่บ้านบางกระบือ ประกอบด้วย หมู่ที่ 28 และ 9 แขวงสามตำบล เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร อาณาเขตด้านเหนือติดต่อแขวงบางบอน ด้านใต้และด้านตะวันออกติดต่อกับแขวงท่าข้าม และด้านตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มดินเลนและพื้นที่เป็นน้ำเค็มเพราะอยู่ใกล้ทะเลกลางหมู่บ้านมีคลองสนามชัยไหลผ่านแต่น้ำไม่สามารถนำมาใช้ได้เพราะเป็นน้ำกร่อย สภาพป่าแต่เดิมในอดีตมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าชายเลน และพืชพันธุ์ต่าง ๆ อาทิ ต้นชะคราม ต้นปรัง พันธุ์ไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม เช่น ต้นหงอนไก่ ตลอดจนพันธุ์ไม้ที่ใช้ในการย้อมผ้า เช่น ต้นกระบูน ต้นกระบาน เป็นต้น ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง พบว่า ชุมชนตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวในระยะใกล้และแบบ One Day Trip และเนื่องด้วยตั้งอยู่ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้

จุดอ่อน พบว่า ลักษณะที่ตั้งของชุมชนตั้งอยู่ติดบริเวณลำคลอง ทำให้เกิดผลกระทบในช่วงที่มีน้ำขึ้น ทั้งนี้อาจส่งผลต่อการเข้าถึงของนักท่องเที่ยว ตลอดจนการเดินทางท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมภายในชุมชน

โอกาส พบว่า ลักษณะที่ตั้งของชุมชนตั้งในพื้นที่เขตบางขุนเทียน ซึ่งภายในเขตมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เช่น ทะเลบางขุนเทียน (ทะเลกรุงเทพ) เป็นต้น

อุปสรรค พบว่า การจัดการน้ำภายในชุมชนสามารถทำได้ยาก เนื่องจากชุมชนตั้งอยู่ในบริเวณที่ติดลำคลอง และการระบายน้ำอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 ประวัติศาสตร์ พบว่า คำว่า “บางกระบือ” มาจากที่แถบลำน้ำในชุมชนชุกชุมไปด้วยปลากระดี่ ซึ่งมีให้เห็นจนถึงปัจจุบัน ในส่วนของนักวิชาการที่ได้เข้ามาศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนแห่งนี้ยังไม่มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่แน่ชัดเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของชุมชนแห่งนี้ ชุมชนมอญเริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยตั้งแต่สมัยเมืองหงสาวดีเป็นเมืองขึ้นของพม่า โดยมีการสันนิษฐานว่าน่าจะอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หากนับตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษเป็นระยะเวลา 200 กว่าปีมาแล้ว จนมาเจอที่ดินบริเวณบางกระบือ ซึ่งมีทรัพยากร

ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีต้นจาก ต้นพิน ก็เสาะแสวงหาที่ดินทำมาหากินกัน จึงลงหลักปักฐานสร้างบ้านเรือนอยู่บริเวณริมคลองสนามชัย ซึ่งถือเป็นเส้นทางสำคัญในการสัญจร เข้าสู่ตัวเมืองกรุงเทพมหานครในอดีต โดยในสมัยนั้นไม่ได้มีการซื้อขายที่ดินเหมือนดังเช่นในปัจจุบัน ใครใคร่อยากอยู่บริเวณไหนก็จับจองพื้นที่ และปลูกสร้างบ้านเรือน สร้างที่อยู่อาศัยกันเอง ซึ่งเดิมตั้งอยู่บริเวณคลองเลนเปน ห่างจากชุมชนปัจจุบัน ไปทางตะวันออกประมาณ 1 กิโลเมตร คนมอญบางกระดี่ส่วนใหญ่ย้ายมาจากชุมชนบ้านมอญคลองหมาหอนหรือชุมชนคลองสุนัขหอน มหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร คนส่วนน้อยจะมาจากจังหวัดนนทบุรีและสมุทรปราการ คำบอกเล่านี้มีข้อมูลยืนยันความถูกต้องจากชื่อและสกุล ได้แก่ สกุลมะคนมอญ สกุลประเสริฐ สกุลสังข์ทอง สกุลศรีสำแดง สกุลปงบางกะดี่ สกุลแก่นแดง สกุลเตี้ยเปิ้ล และสกุลมอญตะ ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง พบว่า ชุมชนมีประวัติความเป็นมาที่สันนิษฐานว่าอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งมีความสำคัญที่เป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมอญ

จุดอ่อน พบว่า ชุมชนยังมีนักเล่าเรื่องของชุมชนที่เป็นเยาวชนน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ักเล่าเรื่องในชุมชนจะเป็นกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน

โอกาส พบว่า การที่ชุมชนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาซึ่งเป็นจุดแข็งที่สำคัญ สามารถนำจุดแข็งมาใช้ในการเล่าเรื่อง (Story Telling) ให้กับนักท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงกับพื้นที่จริงภายในชุมชน

อุปสรรค พบว่า ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนจากระบบการศึกษาในโรงเรียน ทำให้เยาวชนในท้องถิ่นให้ความสนใจในประวัติศาสตร์ของชุมชนลดน้อยลง

1.3 วิถีชีวิต พบว่า ชุมชนมอญบางกระดี่ เป็นชุมชนที่ยังรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม ชุมชนบางกระดี่ เป็นชุมชนมอญขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมไว้ได้อย่างดีเป็นชุมชนริมน้ำคล้าย ๆ ชุมชนมอญส่วนใหญ่ในเมืองไทยโดยตั้งบ้านเรือนอยู่สองฟากคลองสนามชัย หรือชาวบ้านเรียกกันว่า คลองบางกระดี่ ชุมชนบ้านมอญบางกระดี่มีความโดดเด่นตรงที่มีประชากรกว่า 3,000 คน ที่ยังคงรักษาประเพณี วัฒนธรรม ในการดำเนินวิถีชีวิตในแบบมอญดั้งเดิมทั้งภาษา ศิลปะการแสดง ดนตรี อาหาร การแต่งกาย งานศิลปหัตถกรรม ตลอดจนความเชื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ภาษามอญ คนในชุมชนมอญบางกระดี่ยังคงมีการใช้ภาษามอญในการสื่อสารในชีวิตประจำวันภายในชุมชนและกับคนมอญด้วยกันเอง ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนภาษามอญให้กับเยาวชนในชุมชน 2) ศิลปะการแสดง ได้แก่ สะบ้ามอญ (หาวญอะนิ) เป็นการละเล่นพื้นบ้านเพื่อให้เกิดความสามัคคีและเป็นการเปิดโอกาสให้คนหนุ่มสาวได้รู้จักอุปนิสัยซึ่งกันและกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สะบ้าบ่อน และสะบ้าทอยไกล ส่วนสะบ้ารำนั้นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนมอญบางกระดี่ แต่เดิมจะเล่นกันในช่วงประเพณีสงกรานต์ 3) ดนตรี วงทะแยมมอญของคณะหงส์ฟ้ารามัญโดย

ครูกล้วยา ปุงบางกระตี เป็นวงดนตรีที่ใช้สำหรับการแสดงมหรสพทั้งงานมงคลและงานอวมงคล เนื้อหาของคำจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละประเภทงาน โดยเครื่องดนตรีประกอบด้วย โกรเจ็กป้อย (ซอสามสายมอญ) จยาม (จะเข้) ปุงตัง (กลองลักษณะคล้ายเปิงมาง) คะเด (ฉิ่ง) และกะโลด (ขลุ่ย)

4) อาหาร ชาวมอญมักใช้พืชผักในท้องถิ่นสำหรับประกอบอาหาร โดยส่วนใหญ่จะใช้ผักที่มีรสเปรี้ยว มาประกอบอาหาร เช่น ต้นกระเจี๊ยบ แกงที่นิยมทำ ได้แก่ แกงฮะเจ็บ (แกงส้มใบกระเจี๊ยบ) โดยมีรสชาดเปรี้ยว นอกจากนี้ยังมีอาหารที่ทำในช่วงเทศกาล เช่น ข้าวแช่ (เปิงตางค์) ซึ่งเป็นอาหารที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม

5) การแต่งกาย ผู้หญิงสวมเสื้อแขนกระบอก นุ่งผ้าซิ่น พาดผ้าสไบ และเกล้ามวยผม ส่วนผู้ชายสวมเสื้อตามสมัยนิยม นุ่งโสร่ง พาดผ้าขาวม้าบริเวณไหล่ หากเป็นช่วงเทศกาลสำคัญ ก็มักสวมใส่เสื้อผ้าที่สวยงาม

6) ความเชื่อ วัฒนธรรมความเชื่อเรื่องการนับถือผีบรรพบุรุษ และผีที่มีอิทธิฤทธิ์ ได้แก่ เทพอารักษ์ ชาวมอญบางกระตีจึงดำเนินชีวิตด้วยการผสมผสานระหว่างความเชื่อทางพระพุทธศาสนากับผีอย่างกลมกลืน ศาลเจ้าพ่อที่แสดงถึงความเชื่อของชุมชนมอญบางกระตี ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อบางกระตี ศาลเจ้าที่ตะละทาน ศาลเจ้าแม่หัวระหาน ศาลเจ้าพ่อกลางทุ่ง ผีบรรพบุรุษ และความเชื่อรำผีมอญ เป็นความเชื่อที่คนมอญยึดถือเป็นความสำคัญในชีวิต เช่น ผีปู่ตายาย ผีเมียหลวง ผีเมียน้อย ผีครูบาอาจารย์ ผีญาติ ผีแมว เป็นต้น ลูกชายคนโตของตระกูลจะเป็นผู้สืบทอดต้นผี ผู้รับสืบทอดผีไว้ที่บ้าน ปัจจุบันยังมีการสืบทอดระหว่างแม่กับลูกสาว ซึ่งบ่งบอกถึงความเหนียวแน่นในวัฒนธรรมของตนเองสืบต่อไป

7) ศิลปหัตถกรรม ประกอบด้วย การสานกก การทำไม้ฟัน การทำฉัตร-ธงกระดาษ การทำอาหารคาว และขนมหวาน ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก การทำสั้งปดุง การทำวังเลียงกุ้ง-ปลา ตามธรรมชาติ การปักผ้าสไบมอญ และ 8) วัฒนธรรม ประเพณี ประกอบด้วย เทศกาลสงกรานต์ ประเพณีกวนกาละแม ประเพณีหุงข้าวแช่ และส่งข้าวแช่ ประเพณีสรงน้ำพระ ประเพณีอาบน้ำผู้ใหญ่ขอพร ประเพณีรดน้ำอวยพร ประเพณีเล่นสบ้า ประเพณีทรงเจ้าพ่อบางกระตีและเจ้าแม่หัวระหาน ประเพณีการเชิญผี คอนเสิร์ตลอยชาย เทศกาลทำบุญกลางหมู่บ้าน เทศกาลตักบาตรน้ำผึ้ง เทศกาลตักบาตรดอกไม้วันออกพรรษา และวันพระใหญ่ ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง พบว่า ชุมชนมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิถีชีวิตชุมชนมอญที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยววิถีถิ่น ซึ่งชุมชนมีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ รักษาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวมอญ และการปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นหลังตระหนักและเห็นความสำคัญในวิถีชีวิตชาวมอญ

จุดอ่อน พบว่า การขาดผู้สืบทอดวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งอาจทำให้วัฒนธรรมอันดีงามเริ่มสูญหายไป เนื่องจากขาดการเชื่อมต่อระหว่างปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนกับเยาวชน

โอกาส พบว่า การส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ซึ่งเป็นโอกาสที่ชุมชนสามารถนำจุดแข็งมาใช้พัฒนา ต่อยอด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมไว้

อุปสรรค พบว่า ขนบความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติของชุมชน อาจเป็นข้อจำกัดในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากข้อปฏิบัติบางอย่างนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าร่วมได้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่กระทำได้เฉพาะญาติหรือลูกหลานชาวมอญเท่านั้น

1.4 กิจกรรม พบว่า ชุมชนได้นำอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชนมาสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถซึมซับ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) กิจกรรมศึกษาเรียนรู้ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมอญ เป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ศูนย์การอนุรักษ์จัดแสดง เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องดนตรี เครื่องประดับโบราณ พระคัมภีร์อักษรมอญ พระพุทธรูป และภาพถ่าย ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันเก่าแก่ของชาวไทยเชื้อสายมอญเอาไว้ เป็นการถ่ายทอดความรู้ของชาวมอญให้กับคนไทยได้รับรู้ถึงประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาวมอญที่เก่าแก่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนการเรียนรู้การทำอาหารมอญ การเล่นเกมมอญ โดยมีผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2) กิจกรรมชมการแสดงทะเลมอญ ของคณะหงส์ฟ้ารามัญ เช่น การอธิบายประวัติความเป็นมา รายละเอียดของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท รวมถึงขั้นตอนในการแสดง และนักท่องเที่ยวสามารถทดลองการเล่นเครื่องดนตรีด้วยตนเอง โดยการให้คำแนะนำของครูกล่า ปูบางกระตี 3) กิจกรรมสาธิตการทำไส้ เป็นการสาธิตการทำไส้ไก่แมลง ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบของต้นจากที่จะนำมาทำ ขั้นตอนการทำและการย้อมสี 4) กิจกรรมเรียนรู้การทำของหวาน โดยเฉพาะเม็ดขนุนยักซ์ที่มีชื่อเสียงของชุมชน ซึ่งจะมีขนาดใหญ่รสชาดหวานมัน โดยมีความเชื่อว่าเป็นขนุนเงิน ขนุนทอง มีการสาธิตวิธีการทำ อธิบายวัตถุดิบที่ใช้ ตลอดจนการให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองปฏิบัติ 5) กิจกรรมลองเรือชมวิถีชีวิตริมฝั่งคลอง ความเป็นอยู่ของชุมชนมอญบางกระตี และลิ่งแสมที่พบได้ค่อนข้างยาก และ 6) กิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเทศกาล งานประเพณี เช่น ตักบาตรดอกชาวมอญ ตักบาตรน้ำผึ้ง ตักบาตรแกงรวม เทศกาลสงกรานต์ การกวนกะละแม การหุงข้าวแช่ การเล่นเกมมอญ การแสดงดนตรีลอยชาย เป็นต้น ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง พบว่า ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ชาวมอญ โดยสร้างการมีส่วนร่วมให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติ เสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้ชมการสาธิตก่อน โดยมีชุมชนในการให้คำแนะนำ และอธิบายขั้นตอนการทำ

ตลอดจนการสอดแทรกประวัติศาสตร์ความเป็นมาของกิจกรรมแต่ละประเภท เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว

จุดอ่อน พบว่า พื้นที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชนค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการใช้บ้านเรือนที่อาศัยในการประกอบกิจกรรม ประกอบกับพื้นที่บางส่วนมีน้ำขังซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

โอกาส พบว่า กิจกรรมของชุมชนมีความหลากหลาย และเน้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม กับชุมชนซึ่งเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในวิถีชีวิต และต้องการหาประสบการณ์ การท่องเที่ยว สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ของภาครัฐที่มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย

อุปสรรค พบว่า วิถีชีวิตของคนในชุมชนปัจจุบันต่างประกอบอาชีพนอกพื้นที่ หรือต่างจังหวัด ทำให้คนในปัจจุบันไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมในช่วงเทศกาลได้ จึงทำให้ขาดความเชื่อมโยงเกี่ยวกับระหว่างคนในชุมชนจากหมู่บ้านหนึ่งสู่อีก นอกจากนี้ชนบความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติของชุมชน อาจเป็นข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากข้อปฏิบัติบางอย่าง นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าร่วมได้

จากการศึกษาการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ลักษณะที่ตั้ง ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และกิจกรรม โดยสามารถนำองค์ประกอบ การท่องเที่ยววิถีถิ่นมาพัฒนาต่อยอดให้เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา ตลอดจนส่งเสริมการจัดการด้านการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบ การท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร นำไปสู่การเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ดังนี้

2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 เพื่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบส่งเสริมการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านบริการทางการท่องเที่ยว และ 3) ด้านการตลาด และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2558) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว

1) ด้วยลักษณะที่ตั้งของชุมชนอยู่ติดกับแม่น้ำลำคลองจึงทำให้เกิดผลกระทบโดยตรง กับศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งคนในชุมชนอาจมีการสร้างแนวกันน้ำในลำคลองหรือเป็นที่กันน้ำเพื่อให้เกิดผลกระทบให้น้อยที่สุดซึ่งอาจมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการการระบายน้ำ หรือการเดินท่อน้ำที่ถูกต้อง

2) ชุมชนควรมีการปรึกษากับผู้ดูแลศูนย์วัฒนธรรมโดยอาจประสานเพื่อดำเนินการงบประมาณสนับสนุนในการจัดเก็บที่เหมาะสมหรือจัดทำตู้แก้วกระจกหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสโดยตรงเพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

3) บริเวณที่ตั้งของวัดบางกระตั้นติดกับแม่น้ำลำคลองและทำให้เกิดผลกระทบในเวลาที่มีน้ำขึ้นหรือในช่วงที่มีปริมาณน้ำเพิ่มสูงขึ้นทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณวัด และภายในชุมชน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจมีการจัดทำแผนพัฒนาเรื่องการจัดระบบน้ำและแนวทางการป้องกันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ด้านบริการทางการท่องเที่ยว

1) ร้านค้าควรมีการพัฒนาด้านการจัดวางสินค้าและจัดตกแต่งร้านตามอัตลักษณ์ของชาวมอญให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวนักท่องเที่ยว ตลอดจนการออกแบบและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับลักษณะสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตในชุมชน

2) พื้นที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชนค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการใช้บ้านเรือนที่อาศัยในการประกอบกิจกรรม ประกอบกับพื้นที่บางส่วนมีน้ำขังซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ชุมชนอาจมีการจัดบริเวณสำหรับประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจขอความร่วมมือในการขอใช้พื้นที่บางกระตั้น เพื่อจัดเป็นลานกิจกรรมวัฒนธรรมซึ่งอาจกำหนดให้มีการจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์

3) ชุมชนอาจจัดประชุมในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งโฮมสเตย์ขึ้นภายในชุมชน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างคืนและสัมผัสวิถีชีวิต พร้อมทั้งอาจศึกษาความพร้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนการขัดต่อขนบธรรมเนียม วิถี ความเชื่อของชาวมอญ

4) การที่ชุมชนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาซึ่งเป็นจุดแข็งที่สำคัญ สามารถนำจุดแข็งมาใช้ในการเล่าเรื่อง (Story Telling) ให้กับนักท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงกับพื้นที่จริงภายในชุมชน ทั้งนี้ชุมชนอาจส่งเสริมการสร้างนักเล่าเรื่องชุมชนโดยการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องของชุมชนให้แก่เยาวชน โดยอาจมีการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ทำให้เยาวชนในให้ความสนใจในประวัติศาสตร์ของชุมชน และเป็นนักเล่าเรื่องของชุมชน

2.3 ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

1) ชุมชนควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของชุมชนโดยมีการให้ข้อมูลประวัติความเป็นมา แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ที่พัก และกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ชุมชน ร้านค้า และที่พัก และจัดทำส่งเสริมการขายสินค้าต่าง ๆ ภายในชุมชนให้นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและยังทำให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่นิยมมากขึ้น

2) ชุมชนควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนแก่นักท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีมัคคุเทศก์หรือผู้คอยให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อไม่ให้เป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียม วิถีความเชื่อของชุมชนมอญ

สรุปผลการวิจัย

การท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) ลักษณะที่ตั้ง พบว่า ชุมชนตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวในระยะใกล้และแบบ One Day Trip และเนื่องด้วยตั้งอยู่ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้ 2) ประวัติศาสตร์ พบว่า ชุมชนมีประวัติความเป็นมาที่สันนิษฐานว่าอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งมีความสำคัญที่เป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมอญ 3) วิถีชีวิต พบว่า ชุมชนมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิถีชีวิตชุมชนมอญที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยววิถีถิ่น ซึ่งชุมชนมีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์รักษาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวมอญ และการปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นหลังตระหนักและเห็นความสำคัญในวิถีชีวิตชาวมอญ และ 4) กิจกรรม พบว่า ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ชาวมอญ โดยสร้างการมีส่วนร่วมให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติ เสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้ชมการสาธิตก่อนและชุมชนให้คำแนะนำ อธิบายขั้นตอนการทำ ตลอดจนการสอดแทรกประวัติความเป็นมาของกิจกรรมแต่ละประเภท เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้วยลักษณะที่ตั้งของชุมชนอยู่ติดกับแม่น้ำลำคลองจึงทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งคนในชุมชนอาจมีการสร้างแนวกันน้ำในลำคลองหรือเป็นที่กันน้ำเพื่อให้เกิดผลกระทบให้น้อยที่สุดซึ่งอาจมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การจัดการการระบายน้ำ หรือการเดินทางที่ถูกต้อง 2) ด้านบริการทางการท่องเที่ยว ชุมชนควรมีการออกแบบและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับลักษณะสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตในชุมชน และอาจมีการจัดบริเวณสำหรับประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อจัดเป็นลานกิจกรรมวัฒนธรรมซึ่งอาจกำหนดให้มีการจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ และชุมชนอาจส่งเสริมการสร้างนักเล่าเรื่องชุมชนให้แก่เยาวชนและ 3) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของชุมชนโดยมีการให้ข้อมูลประวัติความเป็นมา แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ที่พัก และกิจกรรมต่าง ๆ

โดยมีการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ และการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนแก่นักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียม วิถี ความเชื่อของชุมชนมอญ

อภิปรายผลการวิจัย

การท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระบือ เขตบางขุนเทียนกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. ลักษณะที่ตั้ง พบว่า ชุมชนตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวในระยะใกล้และแบบ One Day Trip และเนื่องจากตั้งอยู่ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้ สอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนาวดี พวงขึ้น และแสงสรรค์ ภูมิสถาน (2563, หน้า 29) ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับในช่วงฤดูการท่องเที่ยว

2. ประวัติศาสตร์ พบว่า ชุมชนมีประวัติความเป็นมาที่สันนิษฐานว่าอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งมีความสำคัญที่เป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมอญ สอดคล้องกับการศึกษาของสุนิษา กลิ่นจอร์ (2561, หน้า 115) ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และสอดคล้องกับสินธุ์ สโรบล (2547, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ชุมชนแต่ละแห่งมีเรื่องเล่าและตำนานจนกลายเป็นประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถานที่ สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ในแต่ละชุมชนที่จะมีความเป็นเอกลักษณ์หรือมีลักษณะพิเศษที่ไม่เหมือนชุมชนอื่น ๆ ซึ่งคนที่จรรู้จักชุมชนนั้นได้ดีที่สุด คือ คนในชุมชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เจ้าของท้องถิ่นนั่นเอง

3. วิถีชีวิต พบว่า ชุมชนมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิถีชีวิตชุมชนมอญที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยววิถีถิ่น ซึ่งชุมชนมีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ รักษาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวมอญ และการปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นหลังตระหนักและเห็นความสำคัญในวิถีชีวิตชาวมอญ สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งทิพา ทาน้ำ และอริบ จันทร์สุรีย์ (2563, หน้า 90) ผลการศึกษาพบว่า ความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน อีกทั้งยังมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย ภาษา อาหาร บ้านเรือน ความเชื่อ ประเพณีต่าง ๆ ที่มีความสำคัญเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น

4. กิจกรรม พบว่า ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ชาวมอญ โดยสร้างการมีส่วนร่วมให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติ เสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว โดยให้

นักท่องเที่ยวได้ชมการสาธิตก่อน โดยมีชุมชนในการให้คำแนะนำ และอธิบายขั้นตอนการทำตลอดจนการสอดแทรกประวัติความเป็นมาของกิจกรรมแต่ละประเภท เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของอชิบ จันทรสุริย์ (2561, หน้า 262) ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มุ่งหาประสบการณ์ผ่านการร่วมกิจกรรมกับชุมชน และสอดคล้องกับดรรชนี เอมพันธุ์ (2552, หน้า 358) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนในหมู่บ้านเป็นผู้จัดการและดำเนินการโดยนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจ ที่จะได้ใกล้ชิดกับชุมชน ได้เรียนรู้ชุมชนในชนบท

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้วยลักษณะที่ตั้งของชุมชนอยู่ติดกับแม่น้ำลำคลองจึงทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งคนในชุมชนอาจมีการสร้างแนวกันน้ำในลำคลองหรือเป็นที่กั้นน้ำเพื่อให้เกิดผลกระทบให้น้อยที่สุดซึ่งอาจมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการการระบายน้ำหรือการเดินท่อน้ำที่ถูกต้อง

2. ด้านบริการทางการท่องเที่ยว ชุมชนควรมีการออกแบบและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับลักษณะสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตในชุมชน และอาจมีการจัดบริเวณสำหรับประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อจัดเป็นลานกิจกรรมวัฒนธรรมซึ่งอาจกำหนดให้มีการจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ และชุมชนอาจส่งเสริมการสร้างนักเล่าเรื่องชุมชนให้แก่เยาวชน สอดคล้องกับการศึกษาของศุภกิจ ยิ้มสรวล (2561, หน้า 102) ผลการศึกษาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและภูมิสถาปัตยกรรมจะต้องมีความสอดคล้องกับภูมิทัศน์วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่น และภาพลักษณ์สถานที่ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับการศึกษาของธัญวิฑูรี วิเชียรพันธ์ (2562, หน้า 1) ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน เล่าประวัติความเป็นมา แนะนำให้รู้จักสถานที่ แนะนำปราชญ์ชาวบ้าน แนะนำสินค้าของชุมชน ซึ่งการเป็นนักสื่อความหมายจะเป็นผู้ที่มีศาสตร์และศิลป์ในการสื่อสิ่งที่ต้องการบอกให้กับนักท่องเที่ยว

3. ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนควรมีการจัดทำเว็บไซต์ของชุมชน โดยมีการให้ข้อมูลประวัติความเป็นมา แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ที่พัก และกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ และการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ไม่ให้เป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียม วิถี ความเชื่อของชุมชนมอญ สอดคล้องกับการศึกษาของวิภาคนันท์ นิมิตรพันธ์ และศิริจันทรา พลกนิษฐ (2559, หน้า 21) ผลการศึกษาพบว่า คุณค่าของสินค้าและบริการรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ โดยรูปแบบการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นกลยุทธ์ที่นำมาช่วยเสริมสื่อประชาสัมพันธ์ อันนำมาซึ่งชื่อเสียง ภาพลักษณ์ และสนับสนุนสินค้าและบริการ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชน อาจใช้กิจกรรมการท่องเที่ยววิถีถิ่นเป็นสื่อในการสร้างการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว และสร้างนักเล่าเรื่องในชุมชนที่มีความพร้อมในการให้ข้อมูล และการสาธิต อธิบายให้ความรู้ ความเข้าใจในชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิถีชีวิตชุมชนมอญที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยววิถีถิ่น ทั้งนี้อาจมีการศึกษาศักยภาพในการรองรับของพื้นที่ชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2558). **มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว**, สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564, จาก <http://www.dla.go.th/workbook/eb1/std210550/22/22.htm>.
- กาญจนาวดี พวงชื่น และแสงสรรค์ ภูมิสถาน. (2563). พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย**, 15(2), 29-42.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). **วิถีไทยในกระแส**, สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564, จาก <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-tat/menu-2015/menu-12015/637-12015-thai-stream>.
- ดร.ชนี เอมพันธ์. (2552). **การท่องเที่ยวในชนบท**. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉันทวิช วิเชียรพันธ์. (2562). การพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อเป็นนักสื่อความหมายท้องถิ่น. **วารสาร สหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี**, 5(2), 1-11.
- พระครูโพธิสุวรรณคุณ. (2562). ทูทางสังคม : แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนของชุมชนลาวโซ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศ**, 6(3), 1197-1216.
- นิธิภัทร บาลศิริ. (2559). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- รุ่งทิวา ท่าน้ำ และอชิป จันทร์สุริย์. (2563). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่นบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภออัมพวา จังหวัดตาก. วารสารที่ทัศนวัฒนธรรม, 19(2), 89-110.
- ระพีพัฒน์ เกษโกศล (2557). การจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่น ชุมชนเกาะศาลเจ้าและพื้นที่เกี่ยวเนื่องเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิภาคนันท์ นิมิตพันธ์ และศิริจันทร์ พลกนิษฐ. (2559). กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 6(1), 21-31.
- ศุภกิจ ยัมสรพล. (2561). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและภูมิสถาปัตยกรรมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภทพุน้ำร้อน. วารสารวิชาการการออกแบบสภาพแวดล้อม, 5(2), 100-129.
- ศุภย์วิชัย เศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน. (2562). การท่องเที่ยวชุมชน, สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564, จาก https://www.gsb.or.th/getattachment/3629a2d-169a-4bc4-8ecc-38d3769b1211/GR_report_travel_internet_detail.aspx.
- สินธุ์ สโรบล. (2547). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. วารสารประชาคมวิจัย, 57, 15-21.
- สุนิษา กลิ่นขจร. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่น วิถีไทยเพื่อสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของเส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยเกาะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล สาแหรกทอง วงศ์ธีรา สุวรรณิน และสุรเชษฐ์ โชวเกียรติรุ่ง. (2559). กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนมอญบางกระดี่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร. รายงานสืบเนื่องการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 55, 443-450. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อชิป จันทร์สุริย์. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นฐานสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Nulty, P. M. (2014). Keynote Presentation: Establishing the Principles for Sustainable Rural Tourism, Rural Tourism in Europe: Experiences. Development and Perspectives, WTO.

โครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์
ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล์ภาษาไทย
Syllable Structures of Two-syllable English-Thai Transliterated Words
in Advertisements for Products of UNIQLO Thailand

จอมขวัญ สุทธินนท์

Jomkwan Sudhinont

สาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Department of Society, Culture, and Human Development

Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

E-mail: jomkwan.sud@psu.ac.th โทรศัพท์มือถือ: 082-4292244

Received: 09 May 2021

Revised: 29 September 2021

Accepted: 12 October 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาในประเด็นโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล์ภาษาไทย มีกลุ่มตัวอย่างเป็นหน่วยคำในคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล์ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2563 จำนวน 82 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่พบ 1,054 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการและแบบบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดโครงสร้างคำสองพยางค์ในภาษาไทย

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) โครงสร้างพยางค์แท้ จำนวน 12 หน่วยคำ มีความถี่ในการพบ 260 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.67 พบโครงสร้างพยางค์แท้ 5 โครงสร้าง และ 2) โครงสร้างพยางค์เทียม จำนวน 70 หน่วยคำ มีความถี่ในการพบ 794 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.33 พบโครงสร้างพยางค์เทียม 27 โครงสร้าง

คำสำคัญ: โครงสร้างพยางค์ / คำยืมภาษาอังกฤษ / การทับศัพท์ / ข้อความโฆษณา / ยูนิโคล์

Abstract

The purpose of this study was to present an analysis of morphemes in two-syllable English-Thai transliterated words used in commercials for UNIQLO Thailand. The samples were two-syllable English-Thai transliterated words containing 82 morphemes discovered 1,054 times discovered 1,054 times in issued between 1 October 2019 and 30 September 2020. Two observation forms were used: a word list and a record form. The data were analyzed according to the concept of syllable structures of two-syllable Thai words.

The analysis revealed the two types of syllable structures: 1) In 12 morphemes, 5 true syllable structures were identified 260 times, representing 24.67%, and 2) in 70 morphemes, 27 pseudo-syllable structures were found 794 times, accounting for 75.33%.

Keywords: Syllable structure / English loaned words in Thai / Transliteration / Advertisement / UNIQLO

บทนำ

คำมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ รูป ซึ่งหมายถึงทั้งรูปเขียนและรูปเสียง กับ ความหมาย พยางค์เป็นข้อมูลด้านเสียง (phonological information) และหน่วยคำเป็นข้อมูลด้านโครงสร้างของคำ (morphological information) (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. 2553ข, หน้า 1, 4-5)

คำไทยแท้เป็นคำเดี่ยวหรือคำมูลซึ่งเป็นคำ 1 พยางค์ ดังนั้นคำที่มีมากกว่า 1 พยางค์ ในภาษาไทยจึงเกิดจากการสร้างคำซึ่งล้วนเกิดจากการรวมกันของหน่วยคำอย่างน้อย 2 หน่วย ได้แก่ การประสมคำ การประสานคำ หรือเกิดจากการซ้อนคำ ดังนั้น พยางค์หนึ่ง ๆ ของคำสองพยางค์ จึงนับเป็นหน่วยคำได้เนื่องจากเป็นหน่วยที่มีความหมาย อย่างไรก็ตาม คำที่มีใช้ในภาษาไทยไม่ได้มีเพียงคำไทยแท้เท่านั้น แต่ยังมีคำยืมภาษาโปรตุเกส เช่น สบู่ คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤต เช่น นรค คำยืมภาษาจีน เช่น ต้มยำ คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น พลาสติก ฯลฯ (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. 2553ก, หน้า 101-102)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีวิวัฒนาการ นอกจากจะมีการเติมหน่วยผันคำแล้ว ยังมีการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) และหน่วยคำเติมท้าย (suffix) (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. 2553ค, หน้า 256-257) ทำให้คำในภาษาอังกฤษเป็นคำหลายพยางค์ เมื่อไทยยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้จึงทำให้ภาษาไทยมีคำหลายพยางค์มากขึ้น เช่น แคปซูล คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. 2553ข, หน้า 259) และก่อให้เกิดโครงสร้างพยางค์ต่างไปจากโครงสร้างพยางค์แบบเดิมในภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างของพยางค์หนักแบบ C(C)VVS^{1,2} หรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย C หรือพยัญชนะต้นควบ ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย CC สระเดี่ยวยาวหรือสระประสม ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย VV พยัญชนะท้ายกัก ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย S และวรรณยุกต์เอก ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย¹ วรรณยุกต์โท ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย² เปลี่ยนแปลงเป็น โครงสร้างพยางค์หลักแบบ C(C)VVS³ คือ มีเสียงวรรณยุกต์ตรี ใช้สัญลักษณ์แทนด้วย³ เมื่อเป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษ (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 176-182)

ผู้วิจัยรวบรวมคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ (Uniqlo) ภาษาไทยในจดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 - 30 กันยายน พ.ศ. 2563 ได้ข้อความโฆษณา 836 ข้อความ พบคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนทั้งสิ้น 153 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่พบทั้งหมด 1,742 ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์พบมากที่สุดถึง 82 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏถึง 1,054 ครั้ง สอดคล้องกับคำสองพยางค์ที่ใช้ในภาษาไทยที่ เหมย หาน และชลมาณ ดาราฉาย (2564, หน้า 67) พบว่า เป็นโครงสร้างคำที่ปรากฏมากที่สุดในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์คำสองพยางค์ที่ใช้ในภาษาไทยว่าเป็นโครงสร้างคำที่ใช้มากที่สุดทั้งคำไทยและคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

เหตุที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ ภาษาไทย เนื่องจากยูนิโคล่เป็นยี่ห้อสินค้าประเภทเครื่องแต่งกายที่คนไทยรู้จัก เนื่องจากโดดเด่นในด้านความทันสมัยของแบบเสื้อผ้า มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นของสะสมของผู้บริโภครวดเร็ว ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า และขายความเป็นญี่ปุ่นในมุมของความเรียบง่าย ดูดี คุณภาพเชื่อถือได้ (วิมาลี วิวัฒนกุลพาณิชย์. 2561) และสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคชาวไทย เนื่องมาจากการส่งเสริมการขายด้วยการลดราคาสินค้ากว่าร้อยละการประจำสัปดาห์ (weekend sale) ในขณะที่มีการบริหารต้นทุน และวัตถุดิบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสัมพันธ์กับเศรษฐกิจของไทยที่อยู่ในภาวะชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง (matemate. 2559) นอกจากนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทแฟชั่นแฟชัน (fast fashion) ณ ปี พ.ศ. 2564 ปรากฏว่ายูนิโคล่เป็นบริษัทค้าปลีกเครื่องแต่งกายที่ใหญ่ที่สุดในโลกอีกด้วย (TopTen. 2564) แสดงให้เห็นว่ายูนิโคล่เป็นยี่ห้อสินค้าประเภทเครื่องแต่งกายที่เป็นที่ยอมรับและนิยมทั้งในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ด้วยความเป็นสากลของยี่ห้อยูนิโคล่จึงปรากฏคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมากในข้อความโฆษณาสินค้าภาษาไทย และเมื่อเปรียบเทียบข้อความโฆษณาสินค้าประเภทเครื่องแต่งกายประเภทแฟชั่นแฟชันต่าง ๆ ในประเทศไทยพบว่า ข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้ออื่น ๆ ปรากฏเพียงคำเรียกประเภทสินค้าและใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ขณะที่ข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ใช้ถ้อยคำซึ่งเป็นหน่วยทางภาษาระดับวลีและประโยค

และใช้คำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมาก

ความเป็นมาและความสำคัญของคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์และความเป็นสากลของสินค้าประเภทเครื่องแต่งกายยี่ห้อยูนิโคล่ดังกล่าว เป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาโครงสร้างหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย อันแสดงให้เห็นปรากฏการณ์ของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยด้านโครงสร้างพยางค์ในสภาพปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ประเทศไทย เนื่องจากความเป็นสากลของยี่ห้อยูนิโคล่จึงปรากฏคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมากในข้อความโฆษณาสินค้า และรวบรวมข้อมูลจากจดหมายข่าวรูปแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (email) UNIQLO Thailand (enews@ml.uniqlo.co.th) เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกเปลี่ยนแปลง หรือถูกทำให้หายไป หรือถูกแทนที่ด้วยข้อความโฆษณาสินค้าใหม่ตามการเปลี่ยนแปลงของเวลา ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 - 30 กันยายน พ.ศ. 2563 รวมข้อความโฆษณา 836 ข้อความ

กลุ่มตัวอย่าง คือ หน่วยคำในคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ เนื่องจากพบว่า เป็นโครงสร้างคำที่ปรากฏมากที่สุด จำนวน 82 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่พบ 1,054 ครั้ง จากคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนทั้งสิ้น 153 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่พบทั้งหมด 1,742 ครั้ง วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (non-probability sampling) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) (อดุลย์ ไทรเล็กทิม. 2561, หน้า 8-10)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (independent variable) ของงานวิจัยนี้ คือ หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย

ตัวแปรตาม (dependent variable) ของงานวิจัยนี้ คือ โครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (descriptive research) ซึ่งศึกษาเรื่องราวในปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบันมาบรรยายเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ (มาลินี บุญยรัตพันธุ์. 2559, หน้า 9)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ และแบบบันทึก (record schedule) (มาลินี บุญยรัตพันธุ์. 2559, หน้า 48-49, 52) รูปแบบตารางการรวบรวม วิเคราะห์ และบันทึกผลการวิเคราะห์ตามแนวคิดโครงสร้างคำสองพยางค์ในภาษาไทย (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 187-195)

ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับหลักการเบลมอนต์ (Belmont) ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2564

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทยจากจดหมายข่าวที่อยู่ในรูปแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (email) UNIQLO Thailand (enews@ml.uniqlo.co.th) ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562 – 30 กันยายน พ.ศ. 2563 เพื่อแสดงให้เห็นปรากฏการณ์การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยในสภาพปัจจุบัน ซึ่งมีข้อความโฆษณาสินค้า จำนวน 836 ข้อความ และมีหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ จำนวน 82 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏ จำนวน 1,054 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย ตามแนวคิดพยางค์และคำในภาษาไทย (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 170-172 และ 187-195) ดังนี้

1. พยางค์ในภาษาไทยมี 2 ประเภท คือ พยางค์หนัก ได้แก่ พยางค์ที่มีส่วนประกอบสมบูรณ์ออกเสียงได้โดยลำพัง และพยางค์เบา ได้แก่ พยางค์ที่ไม่ลงน้ำหนักในการพูดปกติ ซึ่งมี 2 แบบ คือ พยางค์เบาปกติ ซึ่งเป็นพยางค์แรกที่ประกอบด้วย สระเสียงสั้นและไม่มีพยัญชนะท้ายของคำสองพยางค์ และพยางค์ลดน้ำหนัก เช่น สบาย กะทิ ซึ่งเป็นพยางค์แรกที่มีส่วนประกอบเหมือนกับพยางค์หนัก เช่น หนังสือ ออกเสียงเป็น นังสือ ช่วงไฟ ออกเสียงเป็น ชังไฟ

2. ส่วนประกอบของพยางค์ ซึ่งมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนหน่วยเสียงอันเป็นส่วนประกอบของพยางค์ (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 170-172) ดังนี้

- C แทน หน่วยเสียงพยัญชนะต้น 1 หน่วย
- CC แทน หน่วยเสียงพยัญชนะต้น 2 หน่วย (หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ)
- V แทน หน่วยเสียงสระเสียงสั้น
- VV แทน หน่วยเสียงสระเสียงยาวและหน่วยเสียงสระประสม
- N แทน หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายนาสิกและหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายครี้งสระ
- S แทน หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายกัก
- 0-4 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์
- 0 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ
- 1 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก
- 2 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท
- 3 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี
- 4 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา

3. คำสองพยางค์ในภาษาไทยมี 2 ประเภท คือ คำสองพยางค์แท้และคำสองพยางค์เทียม ดังนี้

3.1 คำสองพยางค์แท้มีส่วนประกอบของพยางค์ไม่เท่ากัน พยางค์แรกเป็นพยางค์เบา ปรกติ $C(C)V^0$ ส่วนพยางค์หลังเป็นพยางค์หนักแบบใดแบบหนึ่ง จึงมีโครงสร้างคำสองพยางค์แท้ ดังนี้ $C(C)V^0 C(C)V(V)(C)^{0-4}$

3.2 คำสองพยางค์เทียมมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับคำที่เป็นพยางค์หนักเรียงกัน 2 คำ จึงมีโครงสร้างพยางค์เทียม ดังนี้ $C(C)V(V)(C)^{0-4} C(C)V(V)(C)^{0-4}$

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือรูปแบบตารางการวิเคราะห์ที่มีช่องแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนหน่วยเสียงอันเป็นส่วนประกอบของพยางค์ นำมาสู่ผลการวิเคราะห์คือรูปแบบย่อยของคำสองพยางค์ในภาษาไทยทั้งคำสองพยางค์แท้และคำสองพยางค์เทียม ซึ่งตรวจสอบเทียบกับแนวคิดเรื่องการประกอบเสียงเป็นพยางค์และคำในภาษาไทย (กาญจนา นาคสกุล. 2554, หน้า 36-44) แล้วพบว่าผลที่ได้สอดคล้องกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นจำนวนหรือความถี่ของโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่สังเกตหรือวัดได้เทียบกับจำนวนทั้งหมด (มาลินี บุญยรัตพันธุ์. 2559, หน้า 63) ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่สังเกตได้}}{\text{จำนวนทั้งหมด}} \times 100$$

แล้วอภิปรายผลรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ถึงปรากฏการณ์ของโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าที่ห้อยนิโคล่ภาษาไทยในสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าที่ห้อยนิโคล่ภาษาไทย 82 หน่วยคำ มีความถี่ที่พบ 1,054 ครั้ง การศึกษาเรื่องโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าที่ห้อยนิโคล่ภาษาไทย พบโครงสร้างพยางค์ 2 ลักษณะ ได้แก่ โครงสร้างพยางค์แท้ และโครงสร้างพยางค์เทียม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงสร้างพยางค์แท้ของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าที่ห้อยนิโคล่ภาษาไทยที่มีโครงสร้างพยางค์แท้ มีจำนวน 12 หน่วยคำ พบ 5 โครงสร้าง ได้แก่ $C(C)V^0CW^{0-4}$ $C(C)V^0CVN^{0-4}$ $C(C)V^0CVS^{1,3}$ $C(C)V^0CWN^{0-4}$ และ $C(C)V^0CWS^{1,2}$ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างพยางค์แท้ของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์

โครงสร้างพยางค์แท้ ของหน่วยคำสองพยางค์			หน่วยคำในคำยืม ภาษาอังกฤษสองพยางค์	ความถี่ที่ปรากฏ	คิดเป็นร้อยละ
1.	$C(C)V^0CW^{0-4}$				
	1.1	CV^0CW^0	สโตร์	1	0.09
	1.2	CV^0CW^2	ซิโน้ ปีกั๊	3	0.29
2.	$C(C)V^0CVN^{0-4}$				
	2.1	CV^0CVN^0	ทวิลล์	4	0.38
	2.2	CV^3CVN^0	ลินิน	20	1.90
3.	$C(C)V^0CVS^{1,3}$				
	3.1	CV^0CVS^3	สต็อก สมีอค	3	0.29
4.	$C(C)V^0CWN^{0-4}$				
	4.1	CV^0CWN^0	สไตล์	209	19.83
5.	$C(C)V^0CWS^{1,2}$				
	5.1	CV^0CWS^1	สปอร์ต สเวด	18	1.71
	5.2	CV^0CWS^3	สลาฟ	1	0.09
	5.3	CV^3CWS^1	ยูโรป	1	0.09
		รวม	12	260	24.67

2. โครงสร้างพยางค์เทียมของหน่วยคำในคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทยที่มีโครงสร้างพยางค์เทียม มี 70 หน่วยคำ พบ 27 โครงสร้าง ได้แก่ $CW^0CW^{0.2}$ $CW^{0.2}CVN^{0.3}$ CW^0CVS^1 $CW^0CWN^{0.2}$ CCW^0CVN^2 CCW^0CWN^2 $CVN^{0.3}CW^{0.2}$ CVN^0CCW^2 CVN^0CVN^2 CVN^0CWN^0 CVN^0CVS^1 CVN^0CWS^1 $CVN^0CCVN^{0.2}$ CVN^0CCVS^1 CVN^0CCWS^3 CVS^3CW^2 CVS^3CVN^2 $CVS^3CVS^{1.3}$ CVS^3CCW^2 CVS^3CCVN^2 CVS^3CWS^1 $CCVN^0CVN^0$ CVN^0CWN^0 $CCWN^0CVS^3$ CWS^3CVN^2 CWS^3CVS^1 และ $CCWS^3CVS^1$ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างพยางค์เทียมของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์

โครงสร้างพยางค์เทียม ของหน่วยคำสองพยางค์		หน่วยคำในคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์	ความถี่ ที่ปรากฏ	คิดเป็น ร้อยละ
1.	$CW^0CW^{0.2}$			
	1.1 CW^0CW^0	เซอร์ปา โบอา โปโล ยูรี	47	4.46
	1.2 CW^0CW^2	เจอร์ซี่ ซีรีส์ เปเปอร์ พาร์กา เลเซอร์ เลเยอร์ อีซี่	38	3.61
2.	$CW^{0.2}CVN^{0.3}$			
	2.1 CW^0CVN^0	ดีเทล โมเดล เดนิม เรยอน	41	3.89
	2.2 CW^0CVN^2	ซีชั่น แฟชั่น โมเดิร์น	19	1.8
	2.3 CW^0CVN^3	วูล์ฟ	2	0.19
	2.4 CW^2CVN^1	ญี่ปุ่น	2	0.19
3.	CW^0CVS^1			
	3.1 CW^0CVS^1	ทูนิก/ทูนิก เพอร์เฟค รีแล็กซ์/รีแล็กซ์	10	0.95
4.	$CW^0CWN^{0.2}$			
	4.1 CW^0CWN^0	การ์ตูน ดีไซน์ ฮาวาย	257	24.38
	4.2 CW^0CWN^2	อาเซียน	1	0.09
5.	CCW^0CVN^2			
	5.1 CCW^0CVN^2	ดราagoon	4	0.38
6.	CCW^0CWN^2			
	6.1 CCW^0CWN^2	ฟรีเมียม	6	0.57
7.	$CVN^{0.3}CW^{0.2}$			
	7.1 CVN^0CW^2	ซัมเมอร์ มินนี่	2	0.19
	7.2 CVN^3CW^0	เอาร์ทดอร์	2	0.19
8.	CVN^0CCW^2			
	8.1 CVN^0CCW^2	อัลตรา/อัลตรา	7	0.66
9.	CVN^0CVN^2			
	9.1 CVN^0CVN^2	ไนลอน ฟังก์ชัน/ฟังก์ชัน ไอคอน ไอเทม	37	3.51
10.	CVN^0CWN^0			
	10.1 CVN^0CWN^0	บอลลูน ฟินแลนด์	5	0.47

ตารางที่ 2 โครงสร้างพยางค์เทียมของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ (ต่อ)

โครงสร้างพยางค์เทียม ของหน่วยคำสองพยางค์		หน่วยคำในคำยืมภาษาอังกฤษสองพยางค์	ความถี่ ที่ปรากฏ	คิดเป็น ร้อยละ
11.	CVN ⁰ CVS ¹ 11.1 CVN ⁰ CVS ¹	คอมแพค เซลเวจซ์ ไฮเทค	6	0.57
12.	CVN ⁰ CVS ¹ 12.1 CVN ⁰ CVS ¹	วินเทจ	7	0.66
13.	CVN ⁰ CCVN ^{0.2} 13.1 CVN ⁰ CCVN ⁰ 13.2 CVN ⁰ CCVN ²	อินเทอร์เน็ต เซ็นทรัล	54 1	5.12 0.09
14.	CVN ⁰ CCVS ¹ 14.1 CVN ⁰ CCVS ¹	อังกฤษ	3	0.29
15.	CVN ⁰ CCVS ³ 15.1 CVN ⁰ CCVS ³	คอมพลิท	1	0.09
16.	CVS ³ CW ² 16.1 CVS ³ CW ²	จ็อกเกอร์ ดิสนีย์ มิกกี้	20	1.9
17.	CVS ³ CVN ² 17.1 CVS ³ CVN ²	คอตตอน แคชวล ชิฟฟอน บอสตัน	85	8.06
18.	CVS ³ CVS ^{1.3} 18.1 CVS ³ CVS ¹ 18.2 CVS ³ CVS ³	เทคนิค แจ๊คเก็ต	3 20	0.29 1.9
19.	CVS ³ CCW ² 19.1 CVS ³ CCW ²	เอ็กซ์ตรา	2	0.19
20.	CVS ³ CCVN ² 20.1 CVS ³ CCVN ²	ป๊อปปลิ้น	3	0.29
21.	CVS ³ CVS ^{1.3} 21.1 CVS ³ CVS ¹ 21.2 CVS ³ CVS ³	ซัพพอร์ต อัปเดต/อัปเดต แอ็คทีฟ วิสคอส	18 4	1.71 0.38
22.	CCVN ⁰ CVN ⁰ 22.1 CCVN ⁰ CVN ⁰	แฟลนเนล/แฟลนแนล	10	0.95
23.	CVN ⁰ CVN ⁰ 23.1 CVN ⁰ CVN ⁰	ออนไลน์	1	0.09
24.	CCVN ⁰ CVS ³ 24.1 CCVN ⁰ CVS ³	ตรายเอ็กซ์	14	1.33
25.	CVS ³ CVN ² 25.1 CVS ³ CVN ²	เลกกิ้ง	8	0.76
26.	CVS ³ CVS ¹ 26.1 CVS ³ CVS ¹	ฮีเทค	34	3.23
27.	CCVS ³ CVS ¹ 27.1 CCVS ³ CVS ¹	กราฟิก คลาสสิก/คลาสสิก พลาสติก	20	1.9
	รวม	70	794	75.33

สรุปผลการวิจัย

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย 82 หน่วยคำ มีความถี่ที่พบ 1,054 ครั้ง การศึกษาเรื่องโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย พบโครงสร้างพยางค์ 2 ลักษณะ ได้แก่ โครงสร้างพยางค์แท้ และโครงสร้างพยางค์เทียม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงสร้างพยางค์แท้ของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยที่มีโครงสร้างพยางค์แท้ พบ 5 โครงสร้าง จาก 12 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 260 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.67 ลำดับโครงสร้างพยางค์แท้ของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ตามจำนวนการพบมากที่สุด ได้ดังนี้

1.1 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $C(C)V^0CVVN^{0-4}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบมากที่สุดพบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CV^0CVVN^0 จาก 1 หน่วยคำ คือ สไตล์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 209 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.83

1.2 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $C(C)V^0CVN^{0-4}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมาพบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CV^0CVN^0 จาก 1 หน่วยคำ คือ ทวีลส์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.38 และ (2) CV^3CVN^0 จาก 1 หน่วยคำ คือ ลินิน ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.90 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.28

1.3 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $C(C)V^0CVVS^{1,2}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมาพบว่า มี 3 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CV^0CVVS^1 จาก 2 หน่วยคำ คือ สปอร์ต สเวต ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.71 (2) CV^0CVVS^3 จาก 1 หน่วยคำ คือ สลาฟ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09 และ (3) CV^3CVVS^1 จาก 1 หน่วยคำ คือ ยุโรป ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.89

1.4 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $C(C)V^0CVW^{0-4}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมาพบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CV^0CVW^0 จาก 1 หน่วยคำ คือ สโตร์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09 และ (2) CV^0CVW^2 จาก 2 หน่วยคำ คือ ซิโน่ ปิเก้ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.29 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.38

1.5 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $C(C)V^0CVS^{1,3}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบน้อยที่สุดพบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CV^0CVS^3 จาก 2 หน่วยคำ คือ สต็อก สม็อค ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.29

2. โครงสร้างพยางค์เทียมของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้าห้อยยูนีโคลภาษาไทยที่มีโครงสร้างพยางค์เทียม พบ 27 โครงสร้าง จาก 70 หน่วยคำ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 794 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.33 ลำดับโครงสร้างพยางค์เทียมของหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ตามจำนวนการพบมากที่สุด ได้ดังนี้

2.1 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CV^0CVN^{0.2}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบบ่อยที่สุดพบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CV^0CVN^0 จาก 3 หน่วยคำ คือ การ์ตูน ดีไซน์ ฮาวาย ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 257 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.38 และ (2) CV^0CVN^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ อาเซียน ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 258 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.47

2.2 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CV^0CV^{0.2}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบบ่อยรองลงมาพบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CV^0CV^0 จาก 4 หน่วยคำ คือ เซอร์ปา โบอา โปโล ยูวี ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.46 และ (2) CV^0CV^2 จาก 7 หน่วยคำ คือ เจอร์ซี่ ซีรีส์ เปเปอร์ พาร์กา เลเซอร์ เลเยอร์ อีซี่ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 38 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.61 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 85 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.07

2.3 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVS^3CVN^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบบ่อยรองลงมาพบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVS^3CVN^2 จาก 4 หน่วยคำ คือ คอตตอน แคชชวล ชิฟฟอน บอสตัน ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 85 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.06

2.4 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CV^{0.2}CVN^{0.3}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบบ่อยรองลงมาพบว่า มี 4 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CV^0CVN^0 จาก 4 หน่วยคำ คือ ดีเทล โมเดล เดนิม เรยอน ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 41 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.89 (2) CV^0CVN^2 จาก 3 หน่วยคำ คือ ซีซั่น แพชั่น โมเดิร์น ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.80 (3) CV^0CVN^3 จาก 1 หน่วยคำ คือ วูลโลค ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.19 และ (4) CV^2CVN^1 จาก 1 หน่วยคำ คือ ญีปุ่น ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.19 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 64 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.07

2.5 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CVN^0CCVN^{0.2}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบบ่อยรองลงมาพบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CVN^0CCVN^0 จาก 1 หน่วยคำ คือ อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 54 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.12 และ (2) CVN^0CCVN^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ เซ็นทรัล ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 55 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.21

2.6 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CVN^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบบ่อยรองลงมาพบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CVN^2 จาก 4 หน่วยคำ คือ ไนลอน ฟังก์ชัน/ฟังก์ชัน ไอคอน ไอเทม ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.51

2.7 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CVVS^3CVS^1$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ $CVVS^3CVS^1$ จาก 1 หน่วยคำ คือ ฮีทเทค ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 34 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.23

2.8 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CVS^3CVS^{1,3}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบมากที่สุด พบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CVS^3CVS^1 จาก 1 หน่วยคำ คือ เทคนิค ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.29 และ (2) CVS^3CVS^3 จาก 1 หน่วยคำ คือ แจ็คเก็ต ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.90 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.19

2.9 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CVS^3CVS^{1,3}$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CVS^3CVS^1 จาก 3 หน่วยคำ คือ ซัพพอร์ต อัปเดต/อัปเดต แอ็คทีฟ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.71 และ (2) CVS^3CVS^3 จาก 1 หน่วยคำ คือ วิสคอส ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.38 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.09

2.10 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVS^3CVW^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVS^3CVW^2 จาก 3 หน่วยคำ คือ จ็อกเกอร์ ดิสนีย์ มิกกี้ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.90

2.11 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CCVS^3CVS^1$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ $CCVS^3CVS^1$ จาก 3 หน่วยคำ คือ กราฟิก คลาสสิก/คลาสสิก พลาสติก ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.90

2.12 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CCWN^0CVS^3$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ $CCWN^0CVS^3$ จาก 1 หน่วยคำ คือ ดราวยเอ็กซ์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.33

2.13 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CW^0CVS^1 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CW^0CVS^1 จาก 3 หน่วยคำ คือ ทูนิค/ทูนิค เพอร์เฟค รีแลกซ์/รีแลกซ์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.95

2.14 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CCVN^0CVN^0$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ $CCVN^0CVN^0$ จาก 1 หน่วยคำ คือ แพลนเนล/แพลนเนล ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.95

2.15 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CVVS^3CVN^2$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ $(CVVS^3CVN^2$ จาก 1 หน่วยคำ คือ เลกกิ้ง ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.76

2.16 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CCW^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CCW^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ อัลตรา/อัลตรา ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.66

2.17 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CVS^1 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CVS^1 จาก 1 หน่วยคำ คือ วินเทจ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.66

2.18 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CCW^0CVN^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CCW^0CVN^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ พรีเมียม ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.57

2.19 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CVS^1 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CVS^1 จาก 3 หน่วยคำ คือ คอมแพค เซลเวจ ไฮเทค ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.57

2.20 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CVN^0 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CVN^0 จาก 2 หน่วยคำ คือ บอลูน ฟินแลนด์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.47

2.21 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CCW^0CVN^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CCW^0CVN^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ ดราก้อน ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.38

2.22 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CVW^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ (1) CVN^0CVW^2 จาก 2 หน่วยคำ คือ ซัมเมอร์ มินนี่ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.19 และ (2) CVN^3CVW^0 จาก 1 หน่วยคำ คือ เอาท์ดอร์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.19 และมีความถี่ที่ปรากฏรวม 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.38

2.23 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CCVS^1 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CCVS^1 จาก 1 หน่วยคำ คือ อังกฤษ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 3 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 0.29

2.24 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVS^3CCVN^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVS^3CCVN^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ ปอปปลิ้น ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.29

2.25 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVS^3CCW^2 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVS^3CCW^2 จาก 1 หน่วยคำ คือ เอ็กซ์ตรา ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.19

2.26 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CVN^0CCVVS^3 เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ CVN^0CCVVS^3 จาก 1 หน่วยคำ คือ คอมพลีท ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09

2.27 โครงสร้างคำสองพยางค์แบบ $CVVN^0CVVN^0$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่พบรองลงมา พบว่า มี 1 โครงสร้าง ได้แก่ $CVVN^0CVVN^0$ จาก 1 หน่วยคำ คือ ออนไลน์ ซึ่งมีความถี่ที่ปรากฏรวม 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.09

อภิปรายผลการวิจัย

ภาษาอังกฤษมีบทบาทในฐานะภาษากลางในการสื่อสารของสังคมไทย เริ่มตั้งแต่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน (ASEAN community) อย่างไรก็ตามเมื่อภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งของสังคมไทย (ณิรวัลย์ ปั่นทอง และอภิสิทธิ์ ธรรมทวีธิกุล. 2558, หน้า 141) ผู้ใช้ภาษาอังกฤษในสังคมไทยจึงออกเสียงภาษาอังกฤษตามวิธีการอ่านคำไทย

หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทยพบว่าใช้มากที่สุดเมื่อเทียบกับหน่วยคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษหนึ่งพยางค์ สามพยางค์ สี่พยางค์ และมากกว่าสี่พยางค์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำนาม ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนคำสองพยางค์ที่ใช้ในภาษาไทยโดยทั่วไป (เหมย หาน และชลลดา ดาราฉาย. 2564, หน้า 61) ดังหลักฐานในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์คำสองพยางค์ว่าเป็นโครงสร้างหน่วยคำที่ใช้ในภาษาไทยมากที่สุดทั้งคำไทยและคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

เมื่อพิจารณาการออกเสียงของผู้ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงพยัญชนะต้นควบในภาษาอังกฤษที่ไม่มีในระบบเสียงภาษาไทย พบว่าผู้ใช้ภาษาอังกฤษในสังคมไทยออกเสียงแบบวิธีการอ่านคำเรียงพยางค์ ดังหน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย จำนวน 8 หน่วยคำ ได้แก่ สไตร์ ทวีลล์ สต็อก สมีอค สไตร์ สปอร์ต สเวต และสลาฟ

หน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษดังกล่าวล้วนออกเสียงอย่างคำสองพยางค์แต่ตามลักษณะคำสองพยางค์ในภาษาไทย กล่าวคือ พยางค์แรกเป็นพยางค์เบาปกติ $C(C)V^T$ ซึ่งมีหน่วยเสียงสระเป็นหน่วยเสียง /a/ ทั้งสิ้น (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 188) และหน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษดังกล่าวจำนวนหนึ่งตรงตามโครงสร้างคำสองพยางค์แท้ในภาษาไทย ได้แก่ หน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ สไตร์ มีโครงสร้างพยางค์แบบ CV^0CW^0 ตรงตามโครงสร้างคำสองพยางค์แท้ในภาษาไทย เช่น คำว่า มะกา หน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ทวีลล์

มีโครงสร้างพยางค์แบบ CV⁰CVN⁰ ตรงตามโครงสร้างคำสองพยางค์แท้ในภาษาไทย เช่น คำว่า กะเอย ส่วนหน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอีกจำนวนหนึ่งที่มีโครงสร้างพยางค์ไม่ตรงตามคำสองพยางค์แท้ในภาษาไทย ได้แก่ หน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ สต็อก และ สมีอค มีโครงสร้างพยางค์แบบ CV⁰CVS³ โครงสร้างพยางค์ที่ใกล้เคียงกับภาษาไทย คือ CV⁰CCVS³ เช่น คำว่า มะพลับ และ C(C)V⁰CCVS³ เช่น คำว่า ประพฤติ และหน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ สไตล์ มีโครงสร้างพยางค์แบบ CV⁰CVVN⁰ โครงสร้างพยางค์ที่ใกล้เคียงกับภาษาไทย คือ CV⁰CCVVN⁰ เช่น คำว่า มะปราง และ C(C)V⁰CVVN⁰ เช่น คำว่า ตระกุล (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 188-189) การยืมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยนอกจากจะทำให้คำใช้เพิ่มขึ้นในภาษาไทยแล้ว ยังทำให้โครงสร้างพยางค์เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ผลการวิจัยเรื่องโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทยฉบับนี้ พิจารณาตามแนวคิดโครงสร้างคำสองพยางค์ในภาษาไทย (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 187-195) เช่นเดียวกับงานวิจัยเรื่องการออกเสียงวรรณยุกต์ในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทย (เสาวลักษณ์ แซ่ลี. 2556, หน้า 23-27) กล่าวคือ จำแนกลักษณะการออกเสียงคำสองพยางค์ 2 แบบ ได้แก่ โครงสร้างคำสองพยางค์แท้ ที่พยางค์แรกเป็นพยางค์เบาและพยางค์ที่สองเป็นพยางค์ลงน้ำหนัก และโครงสร้างคำสองพยางค์เทียม ที่ลงน้ำหนักเสียงทั้งพยางค์แรกและพยางค์ที่สองเท่ากัน และจำแนกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตามแนวคิดเรื่องคำเป็นกับคำตาย พบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์สอดคล้องกับโครงสร้างคำสองพยางค์แบบ CV⁰CVS³ และ CV⁰CVVN⁰ ในหน่วยคำในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ในงานวิจัยเรื่องโครงสร้างพยางค์หน่วยคำในคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ในข้อความโฆษณาสินค้ายี่ห้อยูนิโคล่ภาษาไทย ซึ่งโครงสร้างพยางค์ดังกล่าวไม่ตรงตามคำสองพยางค์แท้ในภาษาไทย ได้แก่ สลิป และสแนก (CV⁰CVS³) และสแกน (CV⁰CVVN⁰) ตามลำดับ

การพบคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบพยางค์เทียมมากกว่าคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบพยางค์แท้ เนื่องจากคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่มีโครงสร้างแบบพยางค์เทียมเกิดจากการเติมหน่วยคำเติมเพื่อให้ได้ความหมายใหม่ เช่น คำว่า เซ็นทรัล (central) เกิดจากหน่วยคำ center ประกอบกับ -al ซึ่งเป็นปัจจัยเปลี่ยน (derivational suffix) แต่ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน (Natthaphong Buntham. 2558; อุดม วโรตม์สิขดิษฐ์. 2563, หน้า 131) เช่นเดียวกับคำว่า แฟชั่น (fashion) ที่เกิดจากหน่วยคำ facere ในภาษาละติน ที่แปลว่า การสร้าง (to make) (คาลิล พิศสุวรรณ, ม.ป.ป.) ประกอบกับ -ion ซึ่งเป็นปัจจัยเปลี่ยน (derivational suffix) (อุดม วโรตม์สิขดิษฐ์. 2563, หน้า 131) ปัจจุบันใช้ในความหมายเชิงสังคมวิทยาว่าการเป็นคนแรกกับสิ่งล่าสุด (being first with the latest) (คาลิล พิศสุวรรณ. ม.ป.ป.)

ขณะที่คำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษสองพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบพยางค์แท้เป็นหน่วยคำเดียวที่ไม่ได้เกิดจากการสร้างคำหรือประกอบคำขึ้นใหม่ แต่คำหน่วยคำที่ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะต้นควบที่ไม่มีในระบบเสียงภาษาไทย ผู้ใช้ภาษาอังกฤษในสังคมไทยจึงอ่านคำแบบเรียงพยางค์ โดยมีโครงสร้างพยางค์พยางค์แรกแบบพยางค์เบาปกติ $C(C)V^0$ (กาญจนา นาคสกุล. 2556, หน้า 182) ไม่ใช่คำที่ประกอบด้วย หน่วยคำหลายหน่วยในภาษาอังกฤษ หรือการสร้างคำโดยการประสมคำหรือการซ้อนคำอย่างคำในภาษาไทย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

เป็นกรณีศึกษาสำหรับผู้สนใจศึกษาด้านระบบเสียงภาษาไทย เนื่องจากเป็นข้อค้นพบของคำยืมทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยในสภาพปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นาคสกุล. (2554). ระบบเสียงภาษาไทย. ในกาญจนา นาคสกุล และคณะ (บ.ก.), **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1: ระบบเสียง อักษรไทย การอ่านคำและการเขียนสะกดคำ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2556). **ระบบเสียงภาษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับแก้ไขปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คาลิล พิศสุวรรณ. (ม.ป.ป.). **World Fashion ไครบอกกันว่าแฟชั่นเป็นเรื่องของสังคมตะวันตก**, สืบค้น 14 กันยายน 2564, จาก <https://adaymagazine.com/world-fashion>
- ณิรวัลย์ ปั่นทอง และอภิสิทธิ์ ธรรมทวีกิจ. (2558). การเน้นพยางค์และการลดรูปสระในพยางค์ไม่เน้นในภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนสองภาษา. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**, 23(41), 139-155.
- มาลินี บุญยรัตพันธุ์. (2559). **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิมาลี วิวัฒนกุลพาณิชย์. (2561). **ย้อนรอยความสำเร็จ UNIQLO ก่อนก้าวสู่แบรนด์ขวัญใจมหาชน**. สืบค้น 17 กันยายน 2564, จาก <https://www.smethailandclub.com/market-ing-1918-id.html>.
- เสาวลักษณ์ แซ่ลี้. (2556). การออกเสียงวรรณยุกต์ในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทย. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 13(1), 17-32.

- เหมย หาน และชลมาณ ดาราฉาย. (2564). โครงสร้างและประเภทของพยางค์ของคำใน พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(1), 54-70.
- อดุลย์ ไทรเล็กทิม. (2561). งานวิจัยสำหรับครูภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2553ก). การยืมภาษา. ใน วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (บ.ก.), **บรรทัดฐาน ภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำและการยืมคำ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 100-112). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553ข). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำ. ใน วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (บ.ก.), **บรรทัดฐาน ภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำและการยืมคำ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 1-12). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553ค). คำยืมภาษาอังกฤษ. ใน วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (บ.ก.), **บรรทัดฐาน ภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำและการยืมคำ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). (หน้า 252-287). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุดม วโรตม์สิกขดิษฐ์. (2563). **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- matemate. (2559, กรกฎาคม 11). **มาหาคำตอบกันว่า ทำไมคนไทยถึงชอบใส่เสื้อผ้าแบรนด์ ยูนิโคล่ (UNIQLO)**. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2564, จาก <https://brandinside.asia/why-thai-like-uniqlo-brand/>.
- Natthaphong Buntham. (2558). **เรียนศัพท์จากราก ตอนที่ 2**. สืบค้น 14 กันยายน 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/590494>.
- TopTen. (2564). **‘Uniqlo’ พงาดแซง ‘Zara’ ขึ้นแท่นบริษัทแฟชั่นแฟชั่นที่ใหญ่ที่สุดของโลก**. สืบค้น 17 กันยายน 2564, จาก <https://positioningmag.com/1319840>.

**แนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี
ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี**
**The Guidelines for the Development of Accounting Information Quality for
Small and Medium Enterprises (SMEs) in Kanchanaburi Province**

ขวัญนารี กล้าปราบโจร¹ ศิริรัตน์ เชิงแสง² และฐิติพร พระโพธิ์³
Kwannaree Klaphrabchone¹ Sirirat Chongseng² and Thitiporn Prapho³

^{1,2,3}หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
^{1,2,3}Bachelor of Accountancy Program, Faculty of Management Sciences,
Kanchanaburi Rajabhat University

E-mail: amthi18@gmail.com; โทรศัพท์มือถือ: 087-1579363

Received: 15 May 2021

Revised: 06 October 2021

Accepted: 07 December 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและ 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 204 กิจการ ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 10 กิจการ เลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของตัวแปร 2 กลุ่ม และการผันแปรทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารที่อายุ ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ทุนจดทะเบียนแตกต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และส่งเสริมให้การจัดทำรายงานต้องเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเชิงคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชีซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจข้อมูลที่เกิดการนำเสนอ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ใช้งบการเงิน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กิจการ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา / คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี / วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

The objectives of this study were to 1) compare the characteristics of accounting executives with those of SMEs in terms of the quality of accounting information; and 2) investigate guidelines for the development of accounting information quality for SMEs in Kanchanaburi Province. The questionnaire was used to collect data from accounting executives or accounting managers of 204 SMEs. The interview form was utilized purposively to collect information from key informants, who were representatives of accounting executives or accounting managers from 10 SMEs. The data was analyzed using descriptive statistics, frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation, testing for the difference between two sets of variables, and one-way variation.

The findings revealed that 1) the characteristics of executives of varying ages and work experience resulted in statistically significant differences in accounting information quality at the 0.05 level. The characteristics of SMEs with different registered capitals provided a statistically significant difference in the quality of accounting information at the 0.05 level. 2) Small and medium-sized enterprises (SMEs) should realize the importance of developing the quality of accounting information and prepare the reports with qualitative information in accordance with the Accounting Framework, which will enable executives and users of financial statements to understand the information presented in order to increase their decision-making efficiency, which will result in the greatest benefit to their business.

Keywords: Development Guidelines / Accounting Information Quality / SMEs

บทนำ

แนวคิดเรื่องส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นสิ่งที่รัฐบาลในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ เนื่องจาก SMEs เป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจที่สำคัญแต่อุปสรรคสำคัญของ SMEs คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน รัฐจึงมีความจำเป็นต้องเข้ามาสนับสนุนผู้ประกอบการกลุ่มนี้ โดยเหตุผลที่นำมาสนับสนุนว่า SMEs มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 1) ประเทศไทยได้สูงมักจะมี SME sector ขนาดใหญ่ 2) SMEs เป็นแหล่งสร้างงานที่สำคัญ และ 3) นวัตกรรม

ใหม่ๆ มักจะเกิดขึ้นใน SMEs มากกว่าในธุรกิจขนาดใหญ่ (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2562, หน้า 1)

การบริหารงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะประสบความสำเร็จนั้นผู้ประกอบการต้องอาศัยข้อมูลทางบัญชีเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารงานซึ่งข้อมูลทางบัญชี ได้แก่ งบการเงิน ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรายงานการเงิน (สายฝน วิลัย และคณะ, 2558, หน้า 19-27) สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดทำกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน โดยกล่าวถึงแนวคิดหลักเกี่ยวกับการจัดทำและการนำเสนอการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน และได้เปลี่ยนแนวคิดลักษณะเชิงคุณภาพจากเดิมที่กำหนดเป็นลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน (Qualitative Characteristics of Financial Statements) มาเป็นลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ (Qualitative Characteristics of Useful Financial Information) ต่อผู้ใช้งบการเงินและช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินตามที่กำหนดไว้ประกอบด้วย 1) ความเข้าใจได้ 2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ 3) ความเชื่อถือได้ และ 4) การเปรียบเทียบกันได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2563, หน้า 17-19)

ดังนั้นเพื่อให้ผู้บริหารของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้การดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จจึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางบัญชีที่มีลักษณะเชิงคุณภาพตามแม่บทการบัญชี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงิน การพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับคุณภาพข้อมูลทางการเงิน
2. เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารที่เพศต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารที่อายุต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 คุณลักษณะของผู้บริหารที่ระดับการศึกษาต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 คุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงานต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหารที่รายได้ต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประเภทของธุรกิจต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ระยะเวลาในการดำเนินงานต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จำนวนพนักงานต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ทุนจดทะเบียนต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 10 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่รายได้รวมต่อปีต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 414 กิจการ อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2562)

กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดกาญจนบุรี 1 รายต่อ 1 กิจการ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนประชากร กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane. 1973, pp. 727-728) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 204 กิจการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดกาญจนบุรี ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) จำนวน 13 กิจการ (Nastasi & Schensul. 2005, pp. 177-195) 1 ราย ต่อ 1 กิจการ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษาได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) ประสบการณ์ทำงาน และ (5) รายได้ คุณลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วย (1) ประเภทของธุรกิจ (2) ระยะเวลาในการดำเนินงาน (3) จำนวนพนักงาน (4) ทุนจดทะเบียน และ (5) รายได้รวมต่อปี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ประกอบด้วย (1) ความเข้าใจได้ (2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (3) ความเชื่อถือได้ และ (4) การเปรียบเทียบกันได้

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) ประสบการณ์ทำงาน และ (5) รายได้ คุณลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วย (1) ประเภทของธุรกิจ (2) ระยะเวลาในการดำเนินงาน (3) จำนวนพนักงาน (4) ทุนจดทะเบียน และ (5) รายได้รวมต่อปี

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ประกอบด้วย (1) ความเข้าใจได้ (2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (3) ความเชื่อถือได้ และ (4) การเปรียบเทียบกันได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากนั้นดำเนินการขอรับรองจริยธรรมในคน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดกาญจนบุรี 1 รายต่อ 1 กิจการ จำนวน 204 กิจการ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้เกิดความแม่นยำของเครื่องมือในการวัด สิ่งที่ต้องการจะวัดหรือสิ่งที่เครื่องมือควรจะวัด โดยผู้วิจัยได้ทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ดังนี้

1.1 การทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาลงความเห็นตามเกณฑ์การให้คะแนนแล้วนำมาประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อคำถามแต่ละข้อพบว่า มีความเหมาะสม และข้อคำถามสามารถใช้ในการสอบถามได้

1.2 การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่คัดเลือกข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์และผ่านการปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรจำนวน 30 ชุด ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวัดความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายใน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น (Nunnally & Bernstein. 1994) ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามโดยรวมมีค่าความเชื่อมั่น 0.714

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เพื่อเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงจากตัวแทนผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ดำเนินกิจการอยู่ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรีจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 13 ตำบลๆ ละ 1 กิจกรรมๆ ละ 1 ราย ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 10 ตำบล รวม 10 กิจกรรม เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงที่ไม่สามารถเข้าพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ คิดเป็นร้อยละ 77 และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแบ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเข้าไปสอบถามโดยใช้เครื่องมือวิจัยที่เตรียมไว้ล่วงหน้า
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากหน่วยงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์และประมวลผลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตัวแปรมากกว่า 1 ตัว โดยใช้เทคนิคการทดสอบความแตกต่างของตัวแปร 2 กลุ่ม (t-test statistic) และวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว (One-Way analysis of variance หรือ ANOVA)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสรุปผลความขัดแย้งหรือสอดคล้อง สังเคราะห์ วิเคราะห์ คิดและตีความ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การแจกแจงความถี่ (Frequency) 2) ค่าร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean) 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 5) ทดสอบความแตกต่างของตัวแปร 2 กลุ่ม และ 6) วิเคราะห์การผันแปรทางเดียว

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี	t-test for Equality of Means					
	เพศ	จำนวน	Mean	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
	ชาย	54	4.62	0.31	0.975	0.331
	หญิง	150	4.57	0.33		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า เพศต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.909	0.303	2.872	0.037*
ภายในกลุ่ม	200	21.092	0.105		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า อายุต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า Sig. เท่ากับ 0.037) จึงยอมรับสมมติฐาน และเพื่อให้ทราบถึงอายุคู่ใดมีความแตกต่างกันจึงทำการทดสอบต่อไปด้วยวิธี Post Hoc Test

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่อายุ

อายุ	$\bar{x}$	อายุ			
		18 ปี-29 ปี	30-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
		4.35	4.61	4.59	4.74
18-29 ปี	4.35	-	-0.26*	-0.24*	-0.39*
30-40 ปี	4.61	-	-	0.02	-0.13
41-50 ปี	4.59	-	-	-	-0.15
51-60 ปี	4.74	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่มีอายุ 18-29 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีน้อยกว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่มีอายุ 30-40 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามระดับการศึกษา

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	0.302	0.76	0.693	0.598
ภายในกลุ่ม	199	21.699	0.109		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกัน (ค่า Sig. เท่ากับ 0.598) จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	0.749	0.375	3.542	0.031*
ภายในกลุ่ม	201	21.252	0.106		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ประสบการณ์ทำงานต่างกัันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า Sig. เท่ากับ 0.031) จึงยอมรับสมมติฐาน และเพื่อให้

ทราบว่าประสบการณ์ทำงานคู่ใดมีความแตกต่างกันจึงทำการทดสอบต่อไปด้วยวิธี Post Hoc Test

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{x}$	ประสบการณ์ทำงาน		
		4.56	4.57	4.83
		น้อยกว่า 5 ปี	5-15 ปี	มากกว่า 15 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	4.56	-	-0.01	-0.27*
5-15 ปี	4.57	-	-	-0.26*
มากกว่า 15 ปี	4.83	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีน้อยกว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี และผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-15 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีน้อยกว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามรายได้

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.052	0.017	0.157	0.925
ภายในกลุ่ม	200	21.949	0.110		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า รายได้ต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกัน (ค่า Sig. เท่ากับ 0.925) จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามประเภทของธุรกิจ

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.115	0.038	0.350	0.789
ภายในกลุ่ม	200	21.886	0.109		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ประเภทของธุรกิจต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกัน (ค่า Sig. เท่ากับ 0.789) จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินงาน

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.524	0.175	1.626	0.185
ภายในกลุ่ม	200	21.477	0.107		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกัน (ค่า Sig. เท่ากับ 0.185) จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามจำนวนพนักงาน

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	0.030	0.015	0.138	0.871
ภายในกลุ่ม	201	21.971	0.109		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า จำนวนพนักงานต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกัน (ค่า Sig. เท่ากับ 0.871) จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามทุนจดทะเบียน

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.452	0.484	4.712	0.003*
ภายในกลุ่ม	200	20.548	0.103		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า ทุนจดทะเบียนต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า Sig. เท่ากับ 0.003) จึงยอมรับสมมติฐาน และเพื่อให้ทราบว่ทุนจดทะเบียนคู่ใดมีความแตกต่างกันจึงทำการทดสอบต่อไปด้วยวิธี Post Hoc Test

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ทุนจดทะเบียน

ทุนจดทะเบียน	$\bar{X}$	ทุนจดทะเบียน			
		ต่ำกว่า 5 ล้านบาท	5-10 ล้านบาท	11-15 ล้านบาท	มากกว่า 15 ล้านบาท
		4.61	4.60	4.19	4.58
ต่ำกว่า 5 ล้านบาท	4.61	-	-0.00	0.42*	0.03
5-10 ล้านบาท	4.60	-	-	0.41*	0.02
11-15 ล้านบาท	4.19	-	-	-	-0.39*
มากกว่า 15 ล้านบาท	4.58	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5 ล้านบาท มีความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีน้อยกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียน 11-15 ล้านบาท วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียน 5-10 ล้านบาท มีความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีน้อยกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียน 11-15 ล้านบาท และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียน 11-15 ล้านบาท มีความคิดเห็นต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีน้อยกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียน มากกว่า 15 ล้านบาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จำแนกตามรายได้รวมต่อปี

ความแปรปรวน	องศาอิสระ df	Sum Square SS	Mean Square MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.505	0.168	1.566	0.199
ภายในกลุ่ม	200	21.496	0.107		
รวม	203	22.001			

*p < 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่า รายได้รวมต่อปีต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีไม่แตกต่างกัน (ค่า Sig. เท่ากับ 0.199) จึงปฏิเสธสมมติฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นการวิเคราะห์และยืนยันผลจากข้อมูลเชิงปริมาณเพื่ออธิบายผลการศึกษาเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำมาวิเคราะห์

พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงิน การแสดงรายการ การจัดประเภทในงบการเงินที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจข้อมูลที่กิจการนำเสนอได้ จะช่วยเพิ่มประโยชน์ของข้อมูลอันจะส่งผลต่อการวางแผนและการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน และเป็นไปตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินในการจัดทำและการนำเสนองบการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน อีกทั้งคุณลักษณะของผู้บริหารอาจพิจารณาโดยคัดเลือกผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีจากอายุและประสบการณ์การทำงานเนื่องจากจะส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรให้ความสำคัญกับทุนจดทะเบียน โดยกำหนดนโยบายและบริหารจัดการขยายทุนจดทะเบียนให้มากเพียงพอกับการดำเนินกิจการ หากกิจการมีทุนจดทะเบียนมากหรือมีกิจการที่มีขนาดใหญ่จะทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินมีความเชื่อถือต่อคุณภาพของข้อมูลมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับคุณภาพข้อมูลทางการเงิน

คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีอายุและประสบการณ์ทำงานต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน เพศ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทุนจดทะเบียนต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ประเภทของธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินงาน จำนวนพนักงาน และรายได้รวมต่อปีต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงิน การแสดงรายการ การจัดประเภทในงบการเงินที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจข้อมูลที่กิจการนำเสนอได้ ช่วยเพิ่มประโยชน์ของข้อมูลอันจะส่งผลต่อการวางแผนและการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน และเป็นไปตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินในการจัดทำและการนำเสนองบการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน และคัดเลือกผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีจากอายุและประสบการณ์การทำงานเนื่องจากจะส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ให้ความสำคัญกับทุนจดทะเบียนบริหารจัดการขยายทุนจดทะเบียนให้มากเพียงพอต่อการดำเนินกิจการ

หากกิจการมีทุนจดทะเบียนมากหรือกิจการที่มีขนาดใหญ่จะทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชีให้ความเชื่อถือต่อคุณภาพของข้อมูลมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชี

เพศต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายฝน วิสัย และคณะ (2558, หน้า 19-27) พบว่า ผู้จัดทำบัญชีตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชี และส่งเสริมให้การจัดทำรายงานที่มีลักษณะเชิงคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ อายุต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวริศรา เหล่าบำรุง (2559, หน้า 42-52) พบว่า อายุที่เป็นบุพปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่างกันมีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชี ระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (2563, หน้า 18) กิจการจะต้องจัดทำงบการเงินอย่างสม่ำเสมอสำหรับรอบระยะเวลาหนึ่งปี ประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีแตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วริศรา เหล่าบำรุง (2559, หน้า 42-52) พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานที่เป็นบุพปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่างกันมีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชี และรายได้ต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (2563, หน้า 18) กิจการจะต้องจัดทำงบการเงินอย่างสม่ำเสมอสำหรับรอบระยะเวลาหนึ่งปี

ประเภทของธุรกิจต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (2563, หน้า 27) งบการเงินของกิจการที่ประกอบพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมและธุรกิจอื่น ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน กิจการเหล่านี้ต้องเสนองบการเงินโดยงบการเงินถือเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่ผู้ใช้งบการเงินใช้หาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการ ระยะเวลาในการดำเนินงานต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร โททำ (2559, หน้า 223-232) พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงินไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการจัดทำรายงานทางการเงินไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการดำเนินกิจการ เพราะกิจการที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือกิจการที่ดำเนินงานมานานแล้ว จะมีมาตรฐานในการรายงานทางการเงินที่เหมือนกัน จำนวนพนักงานต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินการบัญชีไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร โททำ (2559, หน้า 223-232) พบว่า จำนวนพนักงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงินไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากบริษัทมีจำนวนพนักงานมากหรือน้อยจะต้องมีมาตรฐานในการจัดทำรายงานทางการเงินเดียวกันและการจัดทำรายงานทางการเงินเป็นเอกสารสำคัญที่ต้องให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกทุนจดทะเบียนต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินแตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร โททำ (2559, หน้า 223-232) พบว่า ทุนในการดำเนินงานเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงขนาดกิจการ หากกิจการมีทุนในการดำเนินงานสูงมีความซับซ้อนของข้อมูลในการบันทึกบัญชีมากกว่า และรายได้รวมต่อปีต่างกันมีคุณภาพข้อมูลทางการเงินไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (2563, หน้า 33) กิจการต้องรับรู้รายการรายได้และค่าใช้จ่ายทุกรายการสำหรับงวดในกำไรหรือขาดทุน

จัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดกาญจนบุรี

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงิน การแสดงรายการ การจัดประเภทในงบการเงินที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจข้อมูลที่กิจการนำเสนอได้ ช่วยเพิ่มประโยชน์ของข้อมูลอันจะส่งผลต่อการวางแผนและการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน และเป็นไปตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินในการจัดทำและการนำเสนองบการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน ทั้งนี้ข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมเสริมด้วยลักษณะเชิงคุณภาพเสริม 4 ประการ ได้แก่ ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความสามารถเข้าใจได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2563, หน้า 17-19)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกิจการควรกำหนดคุณลักษณะในการคัดเลือก การว่าจ้าง ตลอดจนอัตราการจ้างงานในตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีที่จะมาปฏิบัติงานฝ่ายบัญชีโดยคำนึงถึงอายุและประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนให้ความสำคัญในการขยายทุนจดทะเบียนให้มากเพียงพอกับการดำเนินกิจการ สอดคล้องกับการวิจัยของ ทิพากร ขวัญมา และคณะ (2556, หน้า 103-113) พบว่า ผู้บริหารของธุรกิจ SMEs ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงิน บริหารเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานทางการเงินและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ข้อมูลทางการเงินให้มากเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลองค์กรในการดำเนินงานและมีศักยภาพในการแข่งขันได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ผู้บริหารของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรให้ความสำคัญกับคุณภาพข้อมูลทางการเงินตามลักษณะเชิงคุณภาพคือ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจความเชื่อถือได้

และการเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินตามวัตถุประสงค์ต่างๆ

2) ผู้บริหารของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพข้อมูลทางการเงิน หากข้อมูลคลาดเคลื่อนไปอาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

3) ผู้บริหารของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำข้อมูลทางการเงินเพื่อให้ข้อมูลทางการเงินมีคุณภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรขยายกลุ่มประชากรให้ครอบคลุมจังหวัดกาญจนบุรี

2) ควรศึกษาโมเดลการยกระดับคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3) ควรศึกษาผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ตรวจสอบบัญชีภาษีอากร ซึ่งจะทำให้วิเคราะห์คุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ครอบคลุมทุกกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). รายชื่อกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี, สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.dbd.go.th/index.php>.
- ทิพากร ขวัญมา, ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา และอิงอร นาชัยฤทธิ์. (2556). ผลกระทบของคุณภาพข้อมูลทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(4), 103-113.
- วรศรา เหล่าบำรุง. (2559). บทปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงิน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 5(1), 42-52.
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (2562). นโยบายส่งเสริม SMEs: เราไปถึงสิ่งที่คาดหวังหรือยัง, สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก www.pier.or.th/abridged/2019/05/.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน, สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.tfac.or.th/>.
- _____. (2563). *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน*, สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.tfac.or.th/>.
- _____. (2563). *มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน*, สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.tfac.or.th/>.

- สายฝน วิลัย, สมใจ บุญหมื่นไวย และพรพิมล อีฐรัตน์. (2558). คุณภาพข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**, 9(2), 19-27.
- อมร โททำ. (2559). คุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจำกัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 10(3), 223-232.
- Nastasi, B. K., and Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. **Journal of School Psychology**, 43(3), 177-195.
- Nunnally, J. C., and Bernstein, I. H. (1994). **Psychometric Theory**. New York: McGraw-Hill.
- Yamanc, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**, 3rd Ed. New York: Harper and Row Publications.

ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีผลต่อความสามารถในการลงความเห็นข้อมูล
ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
The Effects of Storytelling Activities on the Inferring Ability of Preschool
Children at Wat Phumriang School in Surat Thani Province

จารุวรรณ จันจินดา¹ ชนิพรรณ จาติเสถียร²

Jaruwan Chanchinda¹ Chanipun Chartisathian²

¹นิสิตหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Graduate Student in Master of Education, Education Program in Curriculum and Instruction,
Sukhothai Thammathirat Open University

²แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²Education Program in Curriculum and Instruction, Sukhothai Thammathirat Open University

E-Mail:jaruwan.jds@gmail.com; โทรศัพท์มือถือ: 086-9452941

Received: 20 May 2021

Revised: 04 October 2021

Accepted: 13 January 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง 2) เปรียบเทียบความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี จำนวน 23 คนที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานและ 2) แบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน / ความสามารถในการลงความเห็นข้อมูล / เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to 1) examine preschool children's inferring ability before and after the experiment, and 2). compare the ability to infer before and after the storytelling activities. The sample consisted of 23 preschool children aged 5–6 years in kindergarten year 3 in the second semester of the academic year 2019 at Wat Phum Rieng School in Surat Thani Province. The instruments were the storytelling activity plans and the inferring ability measurement form. The statistics employed for data analysis were mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed that 1) the inferring ability of preschool children was higher after the experiment, and 2) their inferring ability after participating in the storytelling activities improved at a significant level (P-Value) of 0.05.

Keywords: Storytelling / Inferring ability / preschool children

บทนำ

การดำรงชีวิตและอยู่อาศัยบนโลก มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ตลอดเวลา มนุษย์ใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และแก้ไขปัญหาต่างๆ (พรพรรณ ไชยทางกูร. 2552, หน้า 6) สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า ในสังคมอนาคตวิทยาศาสตร์จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะวิทยาศาสตร์จะเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาความคิด มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจโลกธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นและนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ มีคุณธรรม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถแข่งขันกับนานาชาติ ประเทศและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

ปัจจุบันประเทศไทยเผชิญปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ จากผลการประเมินความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยในการประเมินระดับนานาชาติ (PISA) ปี 2561 พบว่านักเรียนไทยประมาณ 56% มีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป จากทั้งหมด 6 ระดับ ค่าเฉลี่ยของประเทศที่เข้าร่วมทดสอบมีนักเรียน 78% ที่มีความสามารถในระดับ 2 ขึ้นไป กล่าวคือ นักเรียนสามารถรู้คำอธิบายที่ถูกต้องของปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่คุ้นเคยและไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อบอกว่าการลงข้อสรุปถูกต้องสอดคล้องกับข้อมูลที่มี (สถาบันการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2562, หน้า 3)

การลงความเห็นข้อมูล คือ ความสามารถในการอธิบายหรือสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การวัด การทดลอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผสมกับความรู้อันได้มาช่วยในการลงความเห็นข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล โดยมีหลักฐานสนับสนุน ซึ่งหลักฐานที่มาสนับสนุนอาจจะมาจากความรู้และประสบการณ์เดิมที่เคยพบเห็นมาแล้วทั้งนี้การลงความเห็นข้อมูลชุดเดียวกันอาจแตกต่างกัน ด้วยแต่ละบุคคลมีประสบการณ์และความรู้เดิมที่แตกต่างกัน แต่ต้องสมเหตุสมผลกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต เงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การลงความเห็นข้อมูลที่ต้อง คือ ปริมาณและความกว้างของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้ลงความเห็นข้อมูลและความสามารถในการสังเกต การลงความเห็นข้อมูลมีความสำคัญเพราะช่วยให้บุคคลนำเหตุการณ์มาพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล ไม่ด่วนตัดสินใจ มีความรอบคอบมากขึ้นในการคิดสรุปว่าอะไรเป็นเหตุผลรวมทั้ง ทำให้เกิดการแสวงหาความรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตของทุกคนต้องเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ การปูพื้นฐานความรักทางวิทยาศาสตร์ตั้งแต่เด็กปฐมวัย ให้มีค่านิยมทางวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่ดีตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ได้ระบุว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปีเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้ครอบคลุมทุกด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560, หน้า 26) การจัดประสบการณ์วิทยาศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ โดยที่เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจอยากรู้อยากเห็น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว การที่เด็กได้รู้จักสิ่งต่างๆ ทำให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เด็กสงสัย เข้าใจโลกที่อยู่ ซึ่งส่งผลให้สามารถพัฒนาการคิด รู้จักหาคำตอบแบบวิทยาศาสตร์ เด็กมีประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์ จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. สร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง 2. ได้ประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับชีวิต 3. มีทักษะในด้านการสังเกต 4. รู้จักวิธีการแก้ปัญหาโดยมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ 5. มีความรู้พื้นฐานจากการได้สืบค้น 6. มีการพัฒนาด้านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ความหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างจากความหมายของวิทยาศาสตร์ทั่วไป ซึ่งเน้นที่กระบวนการและผลผลิตวิทยาศาสตร์ แต่เด็กปฐมวัยแตกต่างจากวัยอื่นๆ เนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นการกระทำโดยอาศัยพื้นฐาน เบื้องต้นทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความจริงต่างๆ รอบตัวเอง การให้เด็กได้มีส่วนในการทำกิจกรรมจะช่วยพัฒนาทักษะในการคิดอย่างมีระบบ ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับต่อไป กิจกรรมวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับกระบวนการและผลผลิต เพราะว่าเมื่อครูเตรียมให้เด็กทำกิจกรรม ครูต้องเฝ้าสังเกตดูวิธีการทำงานของเด็ก (กระบวนการ) เมื่อเด็กทำเสร็จแล้ว ครูก็ต้องดูผลงานของเด็ก (ผลผลิต) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาจากคำว่าทักษะ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ความคล่องแคล่ว และความแม่นยำ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

หมายถึง กระบวนการที่นักวิทยาศาสตร์ใช้หาความรู้ และหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นระบบมีเหตุผล ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความชำนาญ ความคล่องแคล่ว ความแม่นยำ ของการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแสวงหาความรู้ หรือหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยในขณะที่มีการค้นคว้าหาความรู้ ตามขั้นตอนของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้ทำการศึกษาค้นคว้าต้องมีการปฏิบัติและฝึกฝนทางความคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของนักการศึกษา พอสรุปได้ว่า ทักษะที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัยมีดังนี้ 1. ทักษะการสังเกต 2. ทักษะการจำแนกประเภท 3. ทักษะการวัด และทักษะการเปรียบเทียบ 4. ทักษะการสื่อความหมาย 5. ทักษะการลงความเห็น 6. ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างมิติและเวลา สิ่งที่ต้องตระหนักในการสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คือ การใช้คำถามที่จะนำไปสู่ทักษะนั้น ๆ เช่น ทักษะการสังเกต สังเกตสิ่งที่คุณคิดว่ามีลักษณะ รูปร่าง อย่างไร ดินเหนียวและดินทรายมีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร สิ่งสำคัญของการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คือ ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้ง 5

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกให้กับเด็กจนสามารถนำไปใช้อย่างคล่องแคล่วและเกิดความชำนาญในการเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเรื่องราวหรือปัญหาที่ต้องการคำตอบ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิดรวบยอดและหลักการทางวิทยาศาสตร์ รู้จักการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาตลอดจนค้นหาคำตอบใหม่เชิงวิทยาศาสตร์ได้อยู่เสมอ ทั้งนี้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คือความชำนาญ หรือความสามารถในการใช้ความคิด เพราะเป็นการทำงานของสมองในรูปแบบการคิดพื้นฐาน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และปลูกฝังทัศนคติที่ดีของวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งและควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเริ่มต้นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดของชีวิตมนุษย์และพัฒนาการในแต่ละด้านของเด็กจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว ในเด็กปฐมวัยควรเริ่มส่งเสริมพื้นฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แล้วจึงพัฒนาทักษะที่ซับซ้อนขึ้นอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย เช่น ทักษะการพยากรณ์ ควรให้เด็กได้ฝึกการคาดคะเนเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2563, หน้า 62) ในระดับปฐมวัยผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ คือ เด็กสามารถคาดคะเน ลงความเห็น สร้างคำอธิบาย ให้เหตุผลและเชื่อมโยงได้อย่างเหมาะสมกับวัย เด็กสามารถอ้างอิงจากประสบการณ์เดิมและข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตามศักยภาพของเด็ก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2563, หน้า 11) การลงความเห็นข้อมูลคือทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น

ของเด็ก ครูจะต้องกระตุ้นให้เด็กหาข้อมูลเพิ่มเติมอีกเพื่อนำไปสู่การลงความเห็นข้อมูลที่แม่นยำ ดังนั้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนจนสามารถนำไปใช้ได้จนเกิดความชำนาญที่สูงขึ้นต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557, หน้า 19)

การเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นผู้เกี่ยวข้องควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการส่งเสริมทักษะทางภาษาให้กับเด็กวัยอนุบาล เพื่อให้เกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพของเด็กเพราะสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นให้เกิดการเรียนรู้อย่างดียิ่งสำหรับเด็ก ดังนั้นการฟัง การพูดจึงเป็นทักษะของพัฒนาการทางภาษาในเด็กวัยอนุบาล การจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยต้องจัดให้สอดคล้องกับอายุธรรมชาติ และความต้องการของเด็กซึ่งมีความแตกต่างกัน กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาในด้านการฟัง และการพูดสำหรับเด็กวัยอนุบาลนั้นมีหลากหลายกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติการสนทนา การพูดคำคล้องจอง รวมทั้งการใช้ปริศนาคำทาย ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฟัง พูด ได้ตอบ แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษาที่ดีขึ้น (กิ่งกาญจน์ อังกสิทธิ์. 2555, หน้า 18) นิทานมีประโยชน์มีคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับการพัฒนาการตามวัย รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล เช่นเดียวกับ วรัญญา ศรีบัว (2560, หน้า 5) กล่าวว่าการเล่นนิทานหรือการเล่าเรื่องให้เด็กฟังจะสนุกและประสบการณ์สำเร็จจึงหมายถึง วิธีการที่ผู้เล่าจะถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหาของนิทานให้เด็กได้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียงของผู้เล่า ท่าทางของผู้เล่า จังหวะในการพูด จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในเรื่องที่จะเล่าประกอบเรื่องราว สื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าหรือร่วมแสดงในบทบาทของผู้เล่า อันเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ต่อไป ดังนั้น กิจกรรมการเล่านิทาน จะส่งผลต่อความสนใจและความตั้งใจต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีความสนุกสนาน นิทานเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย นับเป็นอีกเทคนิควิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดความสามารถลงความเห็นข้อมูลได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีผลต่อความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการลงความเห็นข้อมูล ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านการลงความเห็นข้อมูลให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ เด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิงอายุ 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุ่มเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 1 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิงอายุ 5-6 ปี จำนวน 23 คน ที่ศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดพุ่มเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีผลต่อความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแผนละ 20-30 นาที

ลำดับที่	ชื่อนิทาน	สื่อรูปภาพประกอบนิทาน
1.	วันหยุดของ 2 พี่น้อง	1. การไปเล่นที่สวนสาธารณะ
		2. ฝนกำลังจะตก
		3. พี่ก้องสิ้นหกล้ม
2.	ลูกตาลกับต้นกล้วย	1. รังนกตกลงมา
		2. ผ้าที่ตากไว้เปียก
		3. น้องต้นกล้วยต้องเสีย
3	เช้าวันหยุดของซูโม่	1. เวลาเช้า
		2. อาหารร้อน
		3. น้ำแข็งในแก้วละลาย
4.	พักกลางวันของนิดหน่อย	1. ห้องสมุด
		2. เด็กผู้ชายตกชิงช้า
		3. เด็กเตะฟุตบอลมาโดนกระจกแตก
5.	แมวเหมียวเพื่อนแสนดี	1. ใบไม้โดนหนอนกิน
		2. พื้นลื่น
		3. ไฟดับ

ขั้นตอนแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

ขั้นนำ

วันที่หนึ่ง เด็กฟังนิทาน ที่ครูเล่านิทานโดยใช้ภาพประกอบเด็กเข้ากลุ่มสนทนาเกี่ยวรายละเอียดรูปภาพโดยการร่วมกันสนทนาในกลุ่มย่อยและร่วมแลกเปลี่ยนสนทนาในกลุ่มใหญ่ เด็กสังเกตและเก็บรายละเอียดของภาพนิทาน

ขั้นการจัดกิจกรรม

วันที่สอง เด็กฟังนิทานและเก็บรายละเอียดของเนื้อเรื่องนิทาน

ขั้นสรุป

วันที่สามและวันที่สี่ ครูนำภาพมาพูดคุยกับเด็ก โดยใช้คำถามให้เด็กลงความเห็นข้อมูลเด็กนำรายละเอียดภาพและเนื้อหาของนิทานมาผนวกกับความรู้เดิมแล้วตีความลงความเห็นข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล จากนั้นเด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ลงความเห็นข้อมูลเกี่ยวกับนิทาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย จำนวน 2 ฉบับ แบบวัดคู่ขนาน ก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 7 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 14 คะแนน ใช้เวลาทดสอบข้อละ 5 นาที รวมทั้งหมด 35 นาที

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยที่เป็นแบบทดสอบที่เป็นรูปภาพประกอบสถานการณ์ โดยเป็นแบบวัดคู่ขนาน ก่อนและหลังการทดลองจำนวน 7 ข้อ แบบวัดทั้งสองชุดใช้สถานการณ์ประเด็นเดียวกัน มีรูปภาพประกอบสถานการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ใช้เกณฑ์ให้คะแนนในลักษณะเดียวกัน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

2 คะแนน หมายถึง เด็กใช้ข้อมูลจากรูปภาพและข้อมูลเหตุการณ์ที่ได้ยิน รวมทั้งใช้ประสบการณ์เดิมมาประกอบแล้วนำมาตีความได้สมเหตุสมผล

1 คะแนน หมายถึง เด็กสามารถตีความได้ โดยใช้ข้อมูลจากรูปภาพหรือจากเรื่องราว รวมทั้งนำประสบการณ์มาใช้ประกอบแต่อาจไม่สมเหตุสมผล

0 คะแนน หมายถึง เด็กอธิบายข้อมูลที่ได้จากรูปภาพและจากเรื่องราวได้ แต่ไม่สามารถตีความได้

ตัวอย่างแบบทดสอบ สถานการณ์ที่ 1 เด็กกินขนม

เช้าวันหยุดคุณแม่เข้าไปในห้องเพื่อเตรียมอาหารไว้ให้เด็ก ๆ ทาน คุณแม่ตกใจเมื่อเห็นขวดโหลคุกกี้ตกอยู่บนพื้นมีเศษขนมตกลงและห่ออยู่บนพื้น เจ้าแต้มน้อยยืนอยู่บนโต๊ะ น้องข้าวโอ๊ตยืนอยู่ข้าง ๆ โตะ ด้วยสีหน้าซีด

คำถาม

- เด็ก ๆ สังเกตเห็นอะไรในภาพ - เด็ก ๆ คิดว่าเกิดอะไรขึ้น - เด็ก ๆ ทราบได้อย่างไรว่า....

ภาพที่ 1 เด็กกินขนม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรม ทำการวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือแบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเล่น มีจำนวน 7 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 14 คะแนน ใช้เวลาทดสอบข้อละ 5 นาที รวมทั้งหมด 35 นาที

2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นที่มีผลต่อความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย ตามแผนเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ระหว่างเวลา 09.30-10.00 น.

3. ทดสอบหลังการจัดกิจกรรม เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่น ครบ 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล โดยนำแบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย ใช้แบบวัดคู่ขนานมาวัดกับกลุ่มตัวอย่างหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นที่มีผลต่อความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย จำนวน 7 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 14 คะแนน ใช้เวลาทดสอบข้อละ 5 นาที รวมทั้งหมด 35 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่า t (ล้วน สายยศ. 2550, หน้า 256-303)

ผลการวิจัย

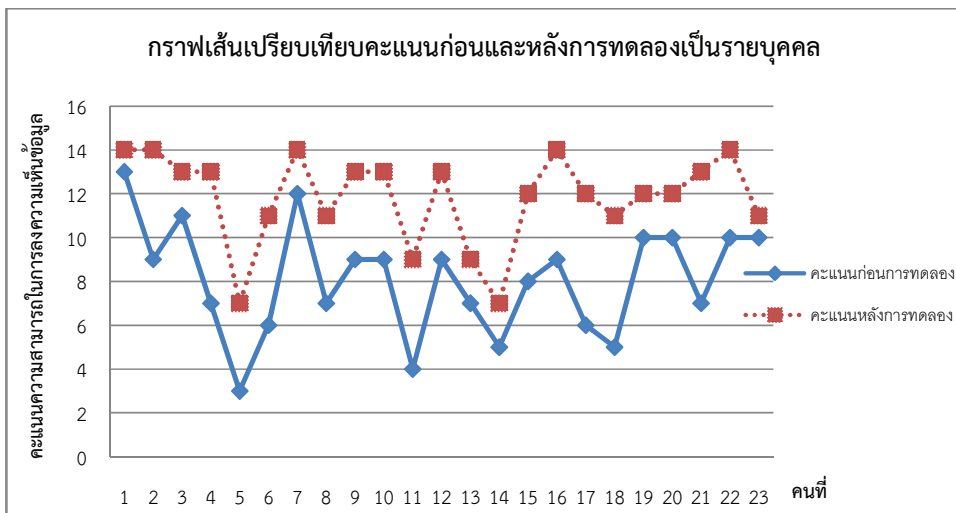
1. เพื่อศึกษาความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่น

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน เป็นรายบุคคล

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังทดลอง
1	13	14	1
2	9	14	5
3	11	13	2
4	7	13	6
5	3	7	4
6	6	11	5
7	12	14	2
8	7	11	4
9	9	13	4
10	9	13	4
11	4	9	5
12	9	13	4
13	7	9	2
14	5	7	2
15	8	12	4
16	9	14	5
17	6	12	6
18	5	11	6
19	10	12	2
20	10	12	2
21	7	13	6
22	10	14	4
23	10	11	1
$\sum X$	186	272	86
$\bar{X}$	8.09	11.83	3.29
$S.D$	2.54	2.10	1.65

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 23 คน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกคน โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.54 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.10

เมื่อพิจารณารายบุคคลพบว่า ก่อนการทดลองมีเด็กได้รับคะแนนสูงสุด คือ 13 คะแนน จำนวน 1 คน คะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน จำนวน 1 คน หลังการทดลองมีเด็กได้รับคะแนนสูงสุด คือ 14 คะแนน จำนวน 5 คน คะแนนต่ำสุดคือ 7 คะแนน จำนวน 2 คน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 โดยมีผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองมากที่สุด 6 คะแนน จำนวน 4 คน และผลระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองน้อยที่สุด 1 คะแนน จำนวน 2 คนเมื่อนำคะแนนในตารางที่ 1 มานำเสนอเป็นกราฟเส้น จะเห็นได้ว่าคะแนนความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 23 คน หลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน สูงกว่าก่อน การจัดกิจกรรมการเล่นิทาน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงคะแนนความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทานแบบรายบุคคล

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

ความสามารถในการลงความเห็นข้อมูล	N	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	23	8.09	2.54	86	382	10.81*
หลังการทดลอง	23	11.83	2.10			

p < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน พบว่า ความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสูงขึ้น
2. ผลความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน พบว่า ความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการใช้การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานและเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ผลการวิจัย พบว่า

1. เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลสูงขึ้น เนื่องจาก

1.1 นิทาน นิทานที่แต่งขึ้นมาช่วยส่งเสริมความสามารถในการลงความเห็นข้อมูล เนื้อหาของนิทานมีการดำเนินเรื่องที่ น่าสนใจ สะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นรอบตัวที่เด็กได้พบเจอในชีวิตประจำวัน ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมได้ เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อน มีความยาวที่เหมาะสมกับวัย มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย อ่านและสามารถเข้าใจความหมายได้ และมีจำนวนตัวละครไม่มาก ทำให้น่าติดตาม สร้างความสนุกสนาน และให้ความเพลิดเพลินใจ สอดคล้องกับประไพศรี ปานเพชร (2551, หน้า 1-2) กล่าวว่า เนื้อหานิทานที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ และไม่ซับซ้อน มีจุดเด่นของเรื่องจุดเดียวมีเนื้อเรื่องที่ชัดเจนชวนติดตาม เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตัวเด็กและใกล้ชิดตัวเด็กหรือธรรมชาติแวดล้อม นอกจากนี้เนื้อหาในนิทานกระตุ้นให้เด็กได้ลงความเห็นข้อมูล โดยมีรายละเอียดที่บอกใบ้ข้อมูลมากเพียงพอที่สามารถนำไปร่วมใช้กับ

ข้อมูลที่ได้จากภาพประกอบ เพื่อนำไปสู่การลงความเห็นข้อมูลได้ เช่น ในนิทานเรื่องแมวเหมียวเพื่อนแสนดี มีเนื้อหาว่า “เมื่อปิงปิง เดินเข้าไปในบ้าน เปิดสวิตช์ไฟแต่ไฟไม่ติด ในบ้านก็มีดมาก...” จะเห็นว่า เนื้อหาไม่ได้ระบุว่า ไฟดับ แต่ให้ข้อมูลที่อธิบายบอกใบ้เหตุการณ์ ซึ่งเมื่อเด็กได้ฟังข้อมูลและดูรูปประกอบจะช่วยนำไปสู่การลงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้

1.2 ภาพประกอบ การเล่านิทานที่สร้างขึ้นสื่อความหมายและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตของเด็ก การกำหนดภาพมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเนื้อหา แสดงถึงจุดสำคัญของเนื้อหาในนิทานที่เด็กจะใช้ในการลงความเห็นข้อมูลอีกทั้งมีรายละเอียดข้อมูลสำคัญที่มากเพียงพอ ชัดเจน และมีความถูกต้อง ไม่ผิดความเป็นจริง ที่จะให้เด็กสังเกตและนำข้อมูลไปประกอบกับเนื้อหาที่ได้ฟัง เพื่อนำไปสู่การลงความเห็นข้อมูล เช่น ในภาพแก้วน้ำใส่น้ำแข็งต้องแสดงให้เห็นว่า น้ำแข็งที่ละลายมีลักษณะอย่างไร น้ำในแก้วมีลักษณะอย่างไร ฯลฯ นอกจากนี้ภาพประกอบมีขนาดใหญ่ สีสดใสสวยงาม ไม่ฉูดฉาดจนเกินไป มีลายเส้นที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณยุกต์บัว (2560, หน้า 48) ได้กล่าวว่า การใช้ภาพประกอบ รูปเล่มขนาดกะทัดรัด จำนวนหน้า เหมาะสมกับการนำเสนอเนื้อหา มีความงดงาม แข็งแรงทนทานต่อการหยิบใช้

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสามารถส่งเสริมความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับศศิพรณ สำแดงเดช (2553, หน้า 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการทดลองหลังการฟังนิทานพบว่า มีทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกับการทดลองของเทิน สีนวน (2554, หน้า 50) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่ พบว่า ทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1 วิธีการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน โดยในการเล่านิทาน 1 เรื่อง ผู้วิจัยใช้เวลาทั้งหมด จำนวน 4 วัน เพื่อให้เด็กได้รวบรวมข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลไปใช้ในการลงความเห็น โดยวันแรกเป็นการเล่านิทานและให้เด็กทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันสังเกตและเก็บรายละเอียดจากภาพ ในวันที่สองเป็นการเล่านิทานซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้เด็กเก็บข้อมูลในนิทานผ่านการฟัง ต่อมาในวันที่สามและวันที่สี่ ครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กนำข้อมูลที่ได้รับการเล่านิทานมาผนวกกับประสบการณ์เดิม แล้วลงความเห็นข้อมูลที่สอดคล้องใกล้เคียงกับ

ความจริงมากที่สุด จะเห็นได้ว่า การดำเนินกิจกรรมใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม และทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป การจัดกิจกรรมดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน โดยการสอนเริ่มต้นจากการช่วยให้เด็กสะสม รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตรูปภาพและการฟังอย่างตั้งใจ จากนั้นจึงให้เด็กนำข้อมูลที่ไดมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมและใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนในการลงความเห็นข้อมูล โดยครูถามคำถามกระตุ้น ซึ่งการดำเนินกิจกรรมโดยเริ่มต้นจากการสังเกตและฟังนิทาน ซึ่งช่วยให้เด็กมีข้อมูลมากเพียงพอและหลาย ๆ ด้าน สอดคล้องกับพัทธวาทัน นาใจแก้ว (2555, หน้า 96) ที่ได้กล่าวว่า ความสามารถในการอธิบายหรือสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยตรง หรือจากการวัด การทดลอง โดยเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวที่มี เหตุผลลงไป ความคิดเห็นส่วนตัวที่เพิ่มลงไปจะได้จากการใช้ความรู้เดิมประสบการณ์เดิมและข้อมูลเดิมมาประกอบการเพิ่มความคิดเห็นให้กับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วย การลงความเห็นจากข้อมูลเป็นสิ่งที่ยังไม่มั่นใจ อาจจะถูกหรือผิดก็ได้ แต่ละคนอาจลงความเห็นจากข้อมูลชุดเดียวกันต่างกัน เนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้เดิมต่างกัน แต่จะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลกับข้อมูลที่สังเกตได้ สอดคล้องกับทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์และธงชัย ชิวปรีชา (2552, หน้า 2) ได้กล่าวว่า ในการลงความเห็นข้อมูล ต้องแยกให้ได้ว่าอะไรคือการสังเกต อะไรคือการลงความเห็นข้อมูล และต้องไม่ปะปนระหว่างการลงความเห็นกับการสังเกต โดยการสังเกตสามารถใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการสังเกตได้ เช่น การมองเห็น การดม การชิม การสัมผัสหรือการฟัง นอกจากนี้กิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในทุกขั้นตอน เด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สังเกตภาพและการฟังนิทานร่วมกับเพื่อนและครู ได้ช่วยกันเสนอความคิดเห็นและนำข้อมูลมาประกอบและสนับสนุนการลงความเห็นข้อมูล ซึ่งการที่เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดทำให้มีข้อมูลมากเพียงพอและหลากหลาย ด้านรวมทั้งส่งผลให้สามารถลงความเห็นข้อมูลได้สมเหตุสมผล

2.2 บทบาทครู ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเตรียมตัวในการจัดกิจกรรม โดยเริ่มจากการฝึกเล่านิทานให้เกิดความคุ้นเคยและความชำนาญ เพื่อให้เล่านิทานได้ราบรื่นตลอดขณะดำเนินการเล่า รวมทั้งมีการเตรียมคำถามที่จะช่วยให้เด็กสังเกตและลงความเห็นข้อมูล เมื่อจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ครูเล่านิทานโดยใช้เสียงที่ชัดเจน มีลีลาการเล่าที่สอดคล้องกับเนื้อหา ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับลักษณะของตัวละครแต่ละตัว เพื่อสร้างความสนใจให้แก่เด็ก สอดคล้องกับจุไรรัตน์ มณีฉาย (2560, หน้า 71) ที่กล่าวว่า ครูควรมีการเตรียมตัวเล่าต้องอาศัยประสบการณ์ในการเล่า และการฝึกฝนบ่อยๆ จนกลายเป็นวิธีการเล่านิทานเฉพาะตัวผู้เล่าเพียงแต่ลำดับเหตุการณ์และสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกสีหน้า ท่าทาง ลีลา น้ำเสียง พร้อมกับการใช้สื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจยิ่งขึ้นนอกจากนี้ผู้วิจัยใช้คำถามปลายเปิดหลายลักษณะที่ช่วยให้เด็กสามารถลงความเห็นข้อมูล เช่น คำถามชวนสังเกต เพื่อชี้ชวนให้เด็กสังเกตรายละเอียดของภาพ

คำถามที่กระตุ้นให้เด็กอธิบายเหตุผล คำถามชวนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์เดิม เป็นต้น เพื่อให้เด็กนำข้อมูลที่เป็นนัยมาใช้ในการลงความเห็นข้อมูลได้ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกับประสบการณ์เดิม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบว่าการลงความเห็นข้อมูลเป็นเหตุเป็นผลกับข้อมูลที่ได้รับหรือไม่

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน เมื่อพิจารณาพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานมีความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเล่นิทานสามารถพัฒนาความสามารถในการลงความเห็นข้อมูลของเด็กปฐมวัยได้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรฝึกการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็กเก็บรายละเอียดของภาพและเนื้อหาิทาน เชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์เดิม เพื่อนำไปสู่การลงความเห็นข้อมูล
2. ครูควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการเล่นิทานที่อบอุ่น ชวนให้เด็กสนทนามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม รวมทั้งให้เด็กรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงความคิดเห็นและร่วมกันอภิปราย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้กิจกรรมการเล่นิทานเพื่อพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะพยากรณ์ ทักษะการจำแนก เป็นต้น
2. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นิทานโดยใช้รูปแบบอื่นในการจัดกิจกรรม อาทิเช่น การเล่นิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ การเล่นิทานประกอบหุ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ธงชัย ชิวปรีชา. (2552). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุดที่ 7 การลงความเห็นข้อมูล**. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- เทิน สีนวน. (2554). **การพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการเล่นตาม
ประกอบหนังสือเล่มใหญ่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
ประไพศรี ปานเพชร. (2551). **หลักการเล่นให้เด็กปฐมวัยฟัง**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เดือนมิถุนายน
2561 จาก <https://www.gotoknow.org>.
- พัทธวัน นาใจแก้ว (2555). เอกสารประกอบการสอน “**ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**”.
อุดรธานี. อัดสำเนา.
- พรพรรณ ไวยางกูร. (2552). **การสอนวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แพลน สารา.
วรรณทิพา รอดแรงคำ, และจิต นวนแก้ว. (2542). **การพัฒนาการคิดของนักเรียนด้วยกิจกรรม
ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- วรัญญา บัวศรี. (2560). เอกสารประกอบการสอน “**นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย**”. อุดรธานี.
อัดสำเนา.
- ศศิพรรณ สำแดงเดช. (2553). **ทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมทดลองหลังการฟังนิทาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ,
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). FOCUS ประเด็นจาก pisa ผลการ
ประเมิน pisa 2018: นักเรียนไทยวัย 15 ปี รู้และทำอะไรได้บ้าง. นิตยสาร สสวท. 48(12), 1-4.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). **กรอบการเรียนรู้และแนวทางการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์
ในระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ:
โกโกพริ้นท์ (ไทยแลนด์).
- สันหพัฒน์ อรุณธาริ. (2542). **แนวทางการจัดกิจกรรมเล่นให้เด็กปฐมวัย**. สถาบัน
ราชภัฏภูเก็ต: ภูเก็ต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **แนวทางการดำเนินงานโครงการบ้าน
นักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

The Assessment of Performance on Professional Internship of Students of
the Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng
Phet Rajabhat University

อรัญญรัตน์ ศรีสุพัฒนะกุล¹ กรรณิกา อุสสาสาร² ธาชีนี ลาลิน³ พัจณา เพชรรัตน์⁴
Aranyarat Srisuphatthanakul¹ Kanika Ussasarn² Thawachinee Lalin³
Phatchanapha Phetcharat⁴

¹สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

¹Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Kamphaeng Phet Rajabhat University

^{2,3}สาขาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

^{2,3}Social Development Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Kamphaeng Phet Rajabhat University

⁴สาขานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴Laws Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University

E-mail: aranyarath.nine@gmail.com; โทรศัพท์มือถือ: 063-2498456

Received: 21 May 2021
Revised: 18 November 2021
Accepted: 16 March 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ นักศึกษา 24 คน และอาจารย์ 6 คน

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพมี จำนวน 221 คน หน่วยงานที่นักศึกษาฝึกมี จำนวน 151 แห่ง เป็นหน่วยงานภาครัฐมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนและบริษัทเอกชน บทบาทหน้าที่/ตำแหน่งงานที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับสาขาวิชาที่นักศึกษาอยู่ นักศึกษาทุกโปรแกรมวิชาได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกี่ยวกับงานธุรการงานสารบรรณ เพิ่มเติมที่นักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ ที่เน้นปฏิบัติงานในกระบวนการของศาล

และนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ที่ได้ปฏิบัติงานส่วนของการแปลเอกสาร งานล่าม และงานสอน ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้ความสามารถ/ทักษะไม่เพียงพอ การปรับตัวกับองค์กร ขั้นตอน/กระบวนการฝึกยุ่งยาก และค่าใช้จ่าย ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกของนักศึกษา ได้แก่ ระดับโปรแกรมวิชา ควรอบรมให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นแก่นักศึกษา ควรนิเทศนักศึกษาทุกคนอย่างน้อย 1 ครั้ง ระดับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลของหน่วยงาน ขั้นตอนการติดต่อ และข้อมูลที่จำเป็น ระดับหน่วยงาน/องค์กรที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรคำนึงถึงเป้าหมายของฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กระตุ้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานและประสบการณ์อย่างเต็มที่ ควรประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างจริงจัง รวมถึงสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเมื่อนักศึกษาลงพื้นที่

คำสำคัญ: การประเมินผล/ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Abstract

The purpose of this qualitative study was to investigate difficulties and recommendations regarding professional internship of students in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University. The data collection was conducted using in-depth interviews and document review. The sample group of 30 participants consisted of 24 students and 6 teachers.

The finding revealed that the majority of the 221 students from 151 workplaces received their training in the public, school, and private sectors, respectively. The roles or positions in which students received their training were related to their field of study. The majority of students worked as general administrative and correspondence officers, while law students were more involved in the law field. In addition, some language students were trained as interpreters, document translators, and teachers. The issues with professional internships were a lack of skills and work adjustment. Furthermore, the complicated internship procedure and expense also caused the problems. The recommendations toward professional internship students revealed that students should be trained in terms of needed skills for work and a site visit at least once was necessary, and that the professional internship center should improve administrative management with regard to data base management system including contact and necessary information. Moreover,

internship objectives should be more focused on the organization or workplace in many aspects, such as internship evaluation, work encouragement, and payment.

Keywords: Assessment / Professional internship / Student of Faculty of Humanities and Social Sciences

บทนำ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพถือเป็นรายวิชาหนึ่งในโครงสร้างของทุกหลักสูตรที่นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ต้องผ่านก่อนสำเร็จการศึกษา โดยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการฝึกปฏิบัติงานจริงในหน่วยที่นักศึกษาเป็นผู้กำหนดอาจเป็นหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคธุรกิจเอกชนตามความเหมาะสมแต่ละวิชาชีพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเปรียบเสมือนสนามทดลองการปฏิบัติงานให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน การฝึกทักษะที่จำเป็น การประยุกต์ความรู้ที่ได้เรียนกับการปฏิบัติจริง นอกจากความรู้ทางวิชาชีพที่นักศึกษาจะรับแล้วนั้น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังช่วยส่งเสริม Soft Skill 4 ด้าน คือ ทักษะการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกับผู้อื่น ทักษะการวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหา และสุดท้ายทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทั้งหมดที่กล่าวมาถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในศตวรรษที่ 21 (Dreamwk. 2563) นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ประสงค์ขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีความพร้อมตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และเตรียมตนเองให้พร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะและประสบการณ์ที่จะเกิดระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และที่สำคัญคือพร้อมปรับตนเองเข้ากับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยฝึกอย่างเคร่งครัด

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สามารถดำเนินการได้ทุกภาคการศึกษา หากนักศึกษามีความพร้อมตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย แต่สิ่งหนึ่งที่คณาจารย์และศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรับทราบข้อมูลเสมอมาคือ นักศึกษามักจะประสบปัญหาตั้งแต่การเตรียมตัวก่อนขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระหว่างที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และมักเกิดการแลกเปลี่ยนปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์นิเทศก์ซึ่งเป็นคณะกรรมการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสหกิจศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในครั้งนี้ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปัญหาอุปสรรคในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ข้อเสนอแนะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาต้องมีคุณสมบัติครบตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยนักศึกษาที่จะขอออกฝึกฯ ต้องมีผลการเรียนรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่ต่ำกว่า C (คะแนนระหว่าง 60-64) ต้องผ่านการสอบวัดมาตรฐานคอมพิวเตอร์ ทั้งชุด 1 และชุด 2 และนักศึกษาต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดก่อนทำเรื่องอนุมัติฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิจกรรม เมื่อนักศึกษามีคุณสมบัติครบแล้ว นักศึกษาสามารถเลือกหน่วยงานที่สนใจ ปรึกษาอาจารย์ระดับโปรแกรมวิชา และกรอกแบบฟอร์มเพื่อเข้าสู่กระบวนการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เสนอต่อศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวิชาการ คณบดี ตามลำดับ เมื่อได้รับอนุมัติ นักศึกษาต้องเข้าปฐมนิเทศก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมรับบันทึกการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แบบประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับหน่วยงาน และหนังสือส่งตัวจากมหาวิทยาลัย เพื่อมอบให้หน่วยฝึกฯ ในวันรายงานตัวเข้าฝึกงาน จากนั้นเริ่มออกฝึกประสบการณ์ตามระยะเวลาที่กำหนด ระหว่างการฝึกฯ จะมีการอาจารย์นิเทศอย่างน้อย 1 ครั้ง ราวสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไป เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนักศึกษา พี่เลี้ยง และหัวหน้าหน่วยงาน หน่วยฝึกจะต้องประเมินนักศึกษาทั้งหมด 3 ครั้ง เมื่อครบกำหนดระยะเวลาฝึกฯ นักศึกษาเข้าร่วมสมมนาหลังฝึกฯ สำหรับสัดส่วนคะแนนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ จากหน่วยงาน 50 คะแนน จากอาจารย์นิเทศ 30 คะแนน และจากศูนย์ฝึกฯ 20 คะแนน นักศึกษาที่ได้คะแนน 85 ขึ้นไป จะมีค่าผลการเรียนระดับ A การประเมินในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบ Summative assessment คือ การประเมินจากนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์ วิชาชีพเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ทราบถึงสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยที่ได้รับมาปรับปรุงกระบวนการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา และพัฒนากระบวนการทำงานของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย จำนวนนักศึกษาออกฝึก 3 ภาคเรียน ประเภทหน่วยงานที่นักศึกษาออกฝึก และบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตอนที่ 2 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะของนักศึกษา ด้านการปรับตัวกับองค์กรของนักศึกษา ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านค่าใช้จ่ายและด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ข้อเสนอแนะต่อระดับโปรแกรมวิชา ข้อเสนอแนะต่อศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภาคเรียนที่ 3/2561 ภาคเรียนที่ 2/2562 และภาคเรียนที่ 3/2563 จำนวน 221 คน และอาจารย์นิเทศของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน แบ่งเป็นนักศึกษาจำนวน 24 คน และอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 6 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี มีความเต็มใจและสมัครใจที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างครบถ้วน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการศึกษาเอกสาร (Document Study) ที่เกี่ยวข้องข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เรื่องหลักเกณฑ์และขั้นตอนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสหกิจศึกษา เอกสารขั้นตอนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย 2 แบบ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นลักษณะ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปานกลาง (Semi- Structural Interviews) ประกอบด้วย ข้อมูล 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ ภาคเรียนที่ลงทะเบียนรายวิชาการฝึกฯ สังกัดโปรแกรม วิชา และบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนที่สองแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะของนักศึกษา ด้านการปรับตัวกับองค์กรของนักศึกษา ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านค่าใช้จ่ายและด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนที่สาม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ ข้อเสนอแนะต่อระดับโปรแกรมวิชา ต่อศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และต่อหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการทราบ (Item Objective Congruence Index: IOC) (ไข่มพร กาญจนกิจสกุล. 2555, หน้า 110) และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้ทดสอบเครื่องมือโดยการสัมภาษณ์นักศึกษาและอาจารย์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยการศึกษาเอกสาร (Document Study) เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้แก่ ประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือสหกิจศึกษา และแนวปฏิบัติสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พ.ศ. 2557

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบสัมภาษณ์มีเนื้อที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 ข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ตอนที่ 2 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างข้อสรุปโดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากการสังเกตของผู้วิจัยเอง มีลักษณะเป็น สมมติฐานชั่วคราวซึ่งตั้งขึ้นจากการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้น (Appleton. 1995, pp 993-997) จากนั้นจึงศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมรวมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจำแนกประเด็น การวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากการสัมภาษณ์ เพื่อตอบ คำถามการวิจัยเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามโปรแกรมวิชาและภาคเรียน จำนวน นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามโปรแกรมวิชา และประเภทหน่วยงาน และ บทบาทหน้าที่/ ตำแหน่งที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำแนกตามโปรแกรมวิชา โดยมีผลการ วิจัยดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามโปรแกรมวิชา ภาคเรียน และประเภทหน่วยงาน

โปรแกรม วิชา	ภาคเรียน			รวม คน	ประเภทหน่วยงาน						รวม แห่ง
	3/61	2/62	1/63		รัฐ	รัฐ วิสาหกิจ	เอกชน	วิสาหกิจ	โรงเรียน	ต่าง ประเทศ	
รัฐประศาสนศาสตร์	77	12	4	93	38	3	1	3	-	-	45
นิติศาสตร์	18	-	5	23	11	-	2	-	-	-	13
การพัฒนาสังคม	-	12	4	16	18	-	-	-	-	-	18
ภาษาจีน	-	9	6	15	2	7	7	-	1	-	17
ภาษาไทย	-	44	8	52	-	-	6	-	44	2	52
ภาษาอังกฤษ	20	2	-	22	4	2	-	-	-	-	6
รวม	115	79	27	221	73	12	16	3	45	2	151

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ออกฝึก ประสบการณ์วิชาชีพทั้งหมด 221 คน จากการศึกษาคณะการศึกษา 3 ภาคการศึกษา มีโดยมี 3 โปรแกรมวิชาที่ นักศึกษาออกฝึกฯ ภาคเรียนที่ 3 (ภาคฤดูร้อน) ได้แก่ โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และนิติศาสตร์ ส่วนอีก 3 โปรแกรมวิชานักศึกษาออกฝึกฯ ในภาคเรียนที่ 2 ได้แก่ โปรแกรมวิชา ภาษาไทย การพัฒนาสังคม และภาษาจีน

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่เลือกฝึกงานในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 73 และโปรแกรมวิชาภาษาไทยที่นักศึกษาสนใจฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน (ทั้งโรงเรียนรัฐและเอกชน) จำนวน 44 แห่ง การทราบประเภทหน่วยงานที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ทำให้พอทราบถึงบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 2 บทบาทหน้าที่ / ตำแหน่งที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำแนกตามโปรแกรมวิชา

โปรแกรมวิชา	บทบาทหน้าที่/ตำแหน่งที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
รัฐประศาสนศาสตร์	- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สำนักปลัด ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การคลัง ฯลฯ - มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานสารบรรณ การเดินเอกสาร บันทึกส่งหนังสือ ทำบันทึกข้อความ ออกเลขหนังสือ ถ่ายเอกสาร หน้าที่เกี่ยวกับการจัดประชุมและพิธีการต่าง ๆ จัดสถานที่ เตรียมคอมพิวเตอร์ในการประชุม รับลงทะเบียน จัดอาหารว่าง หน้าที่นอกหน่วยงาน ลงพื้นที่จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ลงพื้นที่ช่วยเหลือชาวบ้าน ร่วมกิจกรรมจิตอาสา ร่วมและจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น
นิติศาสตร์	- ศาลยุติธรรม นักศึกษาจะฝึกงานเวียนกันในแต่ละส่วนงาน ได้แก่ งานประชาสัมพันธ์ งานรับฟ้อง ห้องเก็บสำนวนคดี งานไต่ถามคดี งานออกหมาย - สำนักงานอัยการ ฝึกงานส่วนของงานคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการช่วยงานนิติกร - สถานีตำรวจ นักศึกษาจะฝึกงานในส่วนของการตรวจคดี ช่วยพิมพ์สำนวนคดีเพื่อหาข้อกฎหมาย รวมถึงตอบข้อซักถามเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น ช่วยร้อยเวรพิมพ์ข้อมูลรับแจ้งความเอกสารหาย - สำนักงานบังคับคดี นักศึกษาฝึกงานในส่วนของการบังคับคดี ได้แก่ การปิดหมาย การนำยึด ขายทอดตลาดและช่วยเหลือสำนวน - ที่ว่าการอำเภอ นักศึกษาฝึกงานในส่วนงานประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำตอบข้อซักถามทางกฎหมายเบื้องต้นและช่วยงานธุรการต่าง ๆ - สำนักงานกฎหมาย นักศึกษาฝึกงานทุกส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมาย ได้แก่ ฝึกร่างคำฟ้อง เขียนคำร้อง คำแถลง การจัดทำแฟ้มสำนวนคดี และหาข้อกฎหมายในประเด็นต่าง ๆ - คลินิกกฎหมายแรงงาน นักศึกษาฝึกงานส่วนของการให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจ้างแรงงานของคนต่างด้าว สิทธิสวัสดิการ และได้ปัญหาแรงงานด้านกฎหมายของคนต่างด้าว ลงพื้นที่เพื่อประชาสัมพันธ์กฎหมายแรงงานแก่ผู้ใช้แรงงานในเขตพื้นที่
การพัฒนาสังคม	- ผู้ช่วยนักพัฒนาสังคม ฝ่ายส่งเสริมพัฒนาและฝ่ายสวัสดิการสังคม ผู้ช่วยพนักงานธุรการ ฝ่ายส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - มีหน้าที่งานธุรการ งานสารบรรณ และลงพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงาน
ภาษาจีน	- พนักงานต้อนรับโรงแรม มีหน้าที่ประจำอยู่แผนกต้อนรับโรงแรม ต้อนรับลูกค้าและให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว - พนักงานประชาสัมพันธ์โรงแรม ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงแรม และจัดงานตามเทศกาลต่าง ๆ ของที่โรงแรม - ล่ามประจำโรงงาน แปลภาษาให้กับเจ้าหน้าที่ชาวจีน และติดตามหัวหน้าชาวจีนในการลงพื้นที่เพื่อแปลภาษา - พี่เลี้ยง/ครูผู้สอน ดูแลเด็กปฐมวัย/เด็กประถมศึกษา และสอนภาษาจีน

ตารางที่ 2 บทบาทหน้าที่ / ตำแหน่งที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำแนกตามโปรแกรมวิชา (ต่อ)

โปรแกรมวิชา	บทบาทหน้าที่/ตำแหน่งงานที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
	- งานบริการตำรวจท่องเที่ยว ติดต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน พร้อมทั้งติดตามตำรวจท่องเที่ยวลงพื้นที่ - งานธุรการ งานสารบรรณ ทำเอกสาร ติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ชาวจีน - พนักงานดูแลทัวร์ ดูแลนักท่องเที่ยวชาวจีน จัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกประสานงานสถานที่ท่องเที่ยวและร้านอาหาร - พนักงานแปลเอกสารด้านโลจิสติกส์ แปลเอกสารภาษาจีนเป็นภาษาไทย ติดต่อสื่อสารกับชาวจีน ประสานงานภายในหน่วยงาน
ภาษาไทย	- หน่วยงานโรงเรียนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยปฏิบัติงานสอน สอนวิชาภาษาไทย อย่างน้อย 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น งานธุรการ งานฝ่ายบุคคล งานวิชาการ และงานฝ่ายปกครอง นอกจากนั้นนักศึกษาฝึกงานด้านเอกสาร งานสารบรรณ เอกสารราชการทั่วไป - หน่วยงานเอกชน (บริษัทนิตยสาร) ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านงานแปลเอกสาร ข่าวกานเทิง สถานที่ท่องเที่ยวจากไทย - จีน และนักข่าวภาคสนาม - ฝึกงานต่างประเทศ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในตำแหน่งผู้ช่วยเลขารัฐมนตรีการท่องเที่ยวกับพญา งานแปลเอกสารไทยเป็นกัมพูชา งานแปลภาษาไทย-จีน
ภาษาอังกฤษ	- ธุรการ งานบริหารทั่วไป งานแปลเอกสาร งานสารบรรณและงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย - ประชาสัมพันธ์ดูแลลูกค้า ดูแลเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า นักศึกษาทุกโปรแกรมวิชาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายงานต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ และมีการผลัดเปลี่ยนกลุ่มงานย่อยภายในหน่วยงาน สำหรับบทบาทหน้าที่ที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ฝึกปฏิบัติงานนั้น นักศึกษาทุกโปรแกรมวิชาฝึกปฏิบัติงานในส่วนงานธุรการ งานสารบรรณ และงานอื่นตามศาสตร์สาขาที่นักศึกษาเรียน มีเพียงโปรแกรมวิชาทางสายมนุษยศาสตร์ที่ได้รับมอบหมายงานเพิ่มเติม ได้แก่ งานแปลเอกสาร งานสอนภาษา และนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยมีโอกาสได้ปฏิบัติงานสอนอย่างน้อย 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ตอนที่ 2 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

การศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะของนักศึกษา ด้านการปรับตัวกับองค์กรของนักศึกษา ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านค่าใช้จ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และด้านอื่น ๆ โดยมีผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะของนักศึกษา

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหาด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ สามารถแยกออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) ความรู้ความสามารถด้านงานสารบรรณ การทำหนังสือราชการรูปแบบต่างๆ ประเภทหนังสือราชการ การลงรับ/ส่งหนังสือ ภาษาทางการที่ใช้ในระบบราชการ กระบวนการงานในระบบราชการ ตลอดจนงานเอกสารของหน่วยงานภาคเอกชน

(2) ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ทั้งคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Power Point

(3) ความรู้ความสามารถในการสอนที่ต้องปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นและสอดคล้องกับแบบเรียน

(4) ทักษะด้านภาษา สำหรับนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์ เช่น การฟัง การสื่อสารภาษาจีน ภาษาอังกฤษ สำเนียง และทักษะการแปล เนื่องจากบางคำเป็นคำเฉพาะของงานนั้น ๆ นักศึกษาไม่คุ้นเคย

(5) ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงาน เช่น ระบบการทำงานของหน่วยงานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตำแหน่งที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และประสบการณ์การทำงานมีน้อย ทำให้แก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ไม่ทัน

2) ด้านการปรับตัวกับองค์กรของนักศึกษา

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหาด้านการปรับตัวกับองค์กรของนักศึกษา สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) ปรับตัวเรื่องเวลาและการแต่งกาย นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐต้องเข้างานเวลา 8.30 น. ซึ่งต้องไปถึงก่อนเวลาเล็กน้อย ส่วนการทำงานในภาคเอกชนมีทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในรูปแบบเต็มเวลา คล้ายหน่วยงานภาครัฐ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านงานบริการที่ทำเข้างานเป็นกะ การแต่งกายโดยหลักการคือชุดนักศึกษา แต่บางหน่วยงานก็อนุญาตให้ใส่ชุดสุภาพที่สะดวกต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

(2) ปรับตัวกับวัฒนธรรมองค์กรและเพื่อนร่วมงาน หน่วยงานทุกหน่วยงานย่อมมีวัฒนธรรมองค์กร เมื่อนักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพทำให้นักศึกษาต้องเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร เช่น การเคารพผู้อาวุโส เรียนรู้กระบวนการทำงาน ทำความรู้จักพี่ ๆ ในหน่วยงาน ซึ่งมีความต่างกันทั้งอายุ ประสบการณ์การทำงานและการถ่ายทอดงาน ในกรณีฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบเวียนหน่วยงาน นักศึกษาต้องปรับตัวเรียนรู้งานใหม่ให้เร็วยิ่งขึ้น

(3) ปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสายมนุษยศาสตร์ เช่น การสอนหนังสือหน้าชั้นเรียน การแปลศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย

3) ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหาด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) ก่อนเข้าสู่กระบวนการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- นักศึกษาขาดความพร้อมตามระเบียบของมหาวิทยาลัย คือ ต้องผ่านการเรียนรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีเกรดไม่ต่ำกว่าระดับ C ต้องสอบผ่านมาตรฐานคอมพิวเตอร์ทั้ง 2 ชุด และต้องเข้าร่วมของมหาวิทยาลัย คณะ และโปรแกรมวิชา โดยหน่วยกิจกรรมต้องไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิจกรรม

- นักศึกษาไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ชัดเจน

- วางแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตั้งแต่ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

(2) ระหว่างการดำเนินการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- นักศึกษาต้องเตรียมเอกสาร และผ่านขั้นตอนการเซ็นอนุมัติจากหลายฝ่ายจึงต้องการให้ยืดหยุ่นเรื่องเวลาการดำเนินการ

- ต้องการให้อาจารย์มีตารางเซ็นอนุมัติเป็นรายบุคคล

(3) การปรับเปลี่ยนภาคเรียนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4) ด้านค่าใช้จ่ายในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่าย สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีทั้งฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนปกติและภาคเรียนฤดูร้อน ซึ่งค่าลงทะเบียนค่อนข้างสูง แต่ใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยน้อยมาก

(2) ค่าเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ในบางโปรแกรมนักศึกษาไม่สามารถฝึกประสบการณ์วิชาชีพในพื้นที่ได้ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตรงกับสาขาที่เรียน หรือมีหน่วยงานจำกัด ทำให้นักศึกษาต้องเลือกออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างจังหวัดที่เป็นจังหวัดใหญ่ ส่งผลให้เกิดทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมีอัตราสูงขึ้น

(3) นักศึกษาบางคนทำงานพิเศษในช่วงเวลาเย็น ต้องเข้างาน 16.00 น. ซึ่งในการออกฝึกประสบการณ์วิชานักศึกษาไม่สามารถเข้างานในช่วงเวลาเดิมได้ ส่งผลให้นักศึกษาเสียรายได้ในขณะที่รายจ่ายเพิ่มขึ้น

5) ด้านอื่นๆ

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหาด้านการปรับตัวกับองค์กรของนักศึกษา คือ รายชื่อตกหล่นจากตารางนิเทศ ส่งผลให้อาจารย์ไปนิเทศล่าช้า

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา แบ่งการศึกษาภายในออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับโปรแกรมวิชา และระดับคณะ ภายนอก คือ หน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาต่อระดับโปรแกรมวิชา

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีข้อเสนอแนะการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อระดับโปรแกรมวิชา สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) เตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- อบรมให้ความรู้นักศึกษา เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ การใช้อุปกรณ์สำนักงาน การสอนหน้าชั้นเรียน แนะนำเอกสารที่นักศึกษาอาจได้จัดทำในโรงเรียน ตลอดจนเรื่องการปรับตัวและมารยาท
- ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลหน่วยงานที่ตนเองสนใจออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือให้ออกเตรียมฝึกฯ ในหน่วยงาน

(2) ระหว่างนักศึกษาวางแผนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- หลักสูตรควรลงพื้นที่เพื่อให้นักศึกษาทุกคนอย่างน้อย 1 ครั้ง
- ต้องการให้ขยายเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพราะบางหน่วยงานให้เวียนฝ่ายงานระยะเวลาแบบเดิมน้อยไป

2) ข้อเสนอแนะพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาต่อระดับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีข้อเสนอแนะการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อระดับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำระบบฐานข้อมูล หน่วยงานที่รับนักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพ ช่องทางติดต่อ ขั้นตอนการติดต่อ และข้อมูลที่จำเป็น
- (2) ให้ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหลักในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมมนา ก่อน/หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อบรมเชิงปฏิบัติการ อบรมทักษะความรู้ต่าง ๆ ทักษะด้านอาชีพ
- (3) ปรับกระบวนการขั้นตอนการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาต่อหน่วยงาน/ องค์กร

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีข้อเสนอแนะการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อระดับโปรแกรมวิชา สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานควรคำนึงถึงเป้าหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ การได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ได้ประสบการณ์การทำงาน หรืออาจเพิ่มชิ้นงานที่จำเป็นต่อการทำงานในสาขาที่นักศึกษาเรียนมา

(2) หน่วยงานควรประเมินการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาอย่างจริงจัง

(3) บางหน่วยงานให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพลงพื้นที่ จึงควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการเดินทาง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการศึกษาวิจัยในพื้นที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 6 โปรแกรมวิชา ได้แก่ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การพัฒนาสังคม ภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยสรุปผลวิจัย ดังนี้

1. สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

จำนวนนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีดังนี้ ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 115 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 79 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีจำนวน 27 คน รวมทั้งหมดจำนวน 221 คน หน่วยงาน/องค์กรที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีจำนวนทั้งสิ้น 151 แห่ง เป็นหน่วยงานภาครัฐ 73 แห่ง โรงเรียน 45 แห่ง เอกชน 16 แห่ง รัฐวิสาหกิจ 12 แห่ง วิสาหกิจ 3 แห่ง และต่างประเทศ 2 แห่ง บทบาทหน้าที่/ตำแหน่งงานของนักศึกษา มีความสอดคล้องกับสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนอยู่ดังนี้ นักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์และโปรแกรมวิชาการพัฒนาสังคม ได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสอดคล้องกับศาสตร์ที่ศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ และการลงพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยฝึกอย่างต่อเนื่อง นักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของศาล งานรับฟ้อง งานไต่ถามคดี งานออกหมาย สำนักงานบังคับคดี การปิดหมาย การนำยึด งานขายทอดตลาด สำนักงานทนายความ ฝึกร่างคำฟ้อง การจัดทำแฟ้มคดี ซึ่งงานเหล่านี้มีความสอดคล้องกับสาขานิติศาสตร์ นักศึกษา

โปรแกรมวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ได้ฝึกฯ ตรงกับสาขาที่นักศึกษาเรียนอยู่ ได้แก่ งานแปล งานสอนภาษา งานล่าม

2. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะของนักศึกษา ประกอบด้วย ขาดความรู้ความสามารถด้านงานสารบรรณ ด้านเทคโนโลยี ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ด้านการสอน ด้านภาษา และความรู้เกี่ยวกับหน่วยงาน 2) ด้านการปรับตัวกับองค์กร ประกอบด้วย เวลาและการแต่งกาย วัฒนธรรมองค์กรและเพื่อนร่วมงาน การสอนหนังสือหน้าชั้นเรียน 3) ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า ระยะก่อนเข้าสู่กระบวนการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาขาดคุณสมบัติตามประกาศของคณะจึงไม่สามารถออกฝึกได้ รวมถึงไม่ทราบขั้นตอนของการฝึกและไม่ได้เตรียมตัวตั้งแต่ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนระยะระหว่างการดำเนินการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีขั้นตอนที่ยุ่งยากหลายขั้นตอนในการอนุญาตให้ออกฝึก 4) ด้านค่าใช้จ่าย นักศึกษาจ่ายเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคฤดูร้อนสูงกว่าภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาที่ออกฝึกในต่างจังหวัดมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพเพิ่ม ส่วนนักศึกษาที่เคยมีรายได้หลังเลิกเรียน ขาดรายได้เมื่อต้องไปฝึก และ 5) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ คณะทำรายชื่อนักศึกษาตกหล่นทำให้อาจารย์ไปนิเทศล่าช้า

3. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ได้แก่ 1) ระดับโปรแกรมวิชา คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้นักศึกษา เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ การใช้อุปกรณ์สำนักงาน การสอนหน้าชั้นเรียน แนะนำเอกสารที่นักศึกษาอาจได้จัดทำในโรงเรียน ตลอดจนเรื่องการปรับตัวเรื่องมารยาท ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลหน่วยงานที่ตนเองสนใจออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือให้ออกเตรียมฝึกฯ ในหน่วยงาน ในระหว่างที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรลงพื้นที่เพื่อนิเทศนักศึกษาทุกคนอย่างน้อย 1 ครั้ง และต้องการให้ขยายเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) ระดับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูล หน่วยงานที่รับนักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพ ช่องทางติดต่อ ขั้นตอนการติดต่อ และข้อมูลที่จำเป็น นอกจากนี้ ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรเป็นหลักในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมมนา ก่อน/หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อบรมเชิงปฏิบัติการ อบรมทักษะความรู้ต่าง ๆ ทักษะด้านอาชีพ รวมถึงควรปรับกระบวนการขั้นตอนการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) ระดับหน่วยงาน/องค์กรที่นักศึกษาไปฝึก คือ หน่วยงานควรคำนึงถึงเป้าหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยทำให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ได้ประสบการณ์การทำงาน หรืออาจเพิ่มชิ้นงานที่จำเป็นต่อการทำงานในศาสตร์ที่นักศึกษาเรียนมา ควรประเมินการฝึกประสบการณ์

ของนักศึกษาอย่างจริงจัง นอกจากนี้ หากหน่วยงานให้นักศึกษาลงพื้นที่ ควรสนับสนุนงบประมาณในการเดินทาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทั้ง 3 ภาคเรียน ที่ทำการศึกษา มีนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 221 คน ซึ่งส่วนใหญ่ นักศึกษาเลือกฝึกในหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับงานศึกษาของ ภาสกร แห่งศักดิ์ศรี (2561, หน้า 102-103) พบว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เลือกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงานราชการที่ไม่ใช่สถานศึกษามากที่สุดและสาเหตุที่เลือกเพราะคาดว่าจะได้ฝึกประสบการณ์ตรงสาขาวิชาที่เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สนใจเรียนรู้กระบวนการทำงานในภาครัฐและยังคงยังมีเป้าหมายการประกอบอาชีพรับราชการ ทำให้นักศึกษาเลือกหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหน่วยงานของภาครัฐ ประกอบกับหลักสูตรการเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ช่วยส่งเสริมให้มีความรู้พื้นฐานสำหรับการทำงานในหน่วยงานภาครัฐ เมื่อนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่นักศึกษาส่วนใหญ่ทำได้ เนื่องจากมีการเรียนและให้นักศึกษาเลือกอบรมเรื่องที่ตนเองสนใจมาบ้างก่อนออกประสบการณ์วิชาชีพแล้ว สอดคล้องกับแนวคิดของ Tomlinson (2001, หน้า 3-7) การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรมีการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้มีความท้าทายและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความสนใจส่วนบุคคล และด้านลีลาการเรียนรู้ ต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลหรือกลุ่มผู้เรียนขนาดเล็กที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง เกิดความเจริญงอกงามและความสำเร็จอย่างสูงสุดของแต่ละบุคคล

ผลจากการวิจัยพบว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สามารถแยกเป็นด้านได้ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีความรู้ความสามารถในงานสารบรรณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานจริง การใช้เทคโนโลยี ทักษะการสอน และทักษะการแปลภาษา สอดคล้องผลวิจัยของนิภาพรรณ เจนสันติกุล (2564, หน้า 129) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ด้านระบบงานสารบรรณและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม Microsoft Word และ Microsoft Excel ความสามารถในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์สำนักงาน ทั้งนี้อาจมาจากนักศึกษาบางส่วนขาดความสนใจและใส่ใจในการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์

วิชาชีพ ส่งผลให้เมื่อออกฝึกฯ นักศึกษาไม่สามารถนำความรู้/ทักษะที่รับจากการเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้

ด้านการปรับตัวกับองค์กร นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเรื่องเวลาในการทำงาน ในช่วงแรกเพราะนักศึกษาต้องเข้างานก่อน เวลา 8.30 น. และนักศึกษาอีกส่วนทำเข้าทำงานเป็นกะ ในบางรอบต้องเข้างานช่วยเที่ยงคืนถึงเช้า วัฒนธรรมองค์กรและเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องผลวิจัยของนิภาพรรณ เจนสันติกุล (2564, หน้า 129) พบว่า นักศึกษาควรปรับปรุงในเรื่องเวลาเข้างาน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น เหตุเพราะบางหน่วยงานมีวัฒนธรรมองค์กรเฉพาะเมื่อนักศึกษาเข้าไปฝึกฯ ก็อาจต้องเวลาในปรับตัวกิจกรรม ความคิด ตลอดจนการแสดงออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในหน่วยงาน เช่นเดียวกับสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิย พวงมะลิ และคณะ (2559, หน้า 65) พบว่า ผลของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา พบว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55) และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27) แสดงให้เห็นว่าการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้ากับเพื่อนร่วมงานและการแก้ไขปัญหาในระหว่างทำงานเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน ปัญหาการปรับตัวการสอนหนังสือหน้าชั้น เหตุที่นักศึกษามีทักษะการสอนหน้าชั้นเรียนไม่เพียงพออาจเนื่องจากหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนไม่ได้เน้นเรื่องการสอนโดยเฉพาะ ในขณะที่ผลการศึกษาของชนิษฐา หินอ่อน (2555, หน้า 85) พบว่า ผลประเมินนักศึกษาฝึกสอนตามความเห็นของอาจารย์นิเทศก์ เห็นว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมยังขาดความพร้อมก่อนการสอนในทุกด้าน ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงว่าการปรับตัวเข้ากับองค์กรอาจต้องใช้ระยะเวลามากกว่าแค่ระยะเวลาสำหรับการฝึกฯ

ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาไม่ทราบขั้นตอนของการฝึก และไม่ได้เตรียมตัวตั้งแต่ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระหว่างการดำเนินการขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีขั้นตอนที่ยุ่งยากหลายขั้นตอนในการอนุญาตให้ออกฝึก สาเหตุเนื่องจากนักศึกษาไม่เข้าใจกระบวนการทั้งหมด ประกอบกับในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละภาคเรียน นักศึกษาจะต้องนำส่งเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกฯ คณะ จึงทำให้เกิดการผิดพลาด สอดคล้องกับการศึกษาของปริญญญา ทองคำ (2562, หน้า 51) ที่พบว่า ปัญหาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุดคือ ปัญหาด้านความพร้อมของนักศึกษา ($\bar{X}$ = 4.26) เมื่อขยายความปัญหาลงลึกไปพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดส่งเอกสารไม่ครบถ้วนมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63) รองลงมาคือ ปัญหาที่นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.20)

ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า นักศึกษาต้องจ่ายเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคฤดูร้อนสูงกว่าภาคการศึกษาปกติ เนื่องจากมีบางหลักสูตรในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนที่ 3 (ภาคฤดูร้อน) ส่งผลให้ค่าลงทะเบียนเรียนมีอัตราที่สูงกว่าภาคเรียนปกติ นักศึกษาที่ออกฝึกในต่างจังหวัดมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพเพิ่ม เหตุเพราะจังหวัดกำแพงเพชรไม่ใช่พื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้มีชาวต่างชาติสำหรับการสื่อสารจำนวนมาก นักศึกษาที่เรียนทางสายมนุษยศาสตร์ที่ต้องการฝึกงานให้ได้ใช้ทักษะทางภาษาจึงจำเป็นต้องฝึก ฯ ในพื้นที่ต่างจังหวัด เป็นผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ยิ่งหากเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเยอะก็มักจะมีค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับช่วงเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาที่เคยทำงานหลังเลิกเรียนจนถึงก็ต้องหยุดทำงาน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับงานศึกษาของเด่นชัย สมปอง (2555,) ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า นักศึกษาต้องจ่ายเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคฤดูร้อนสูงกว่าภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาที่ออกฝึกในต่างจังหวัดมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพเพิ่ม ส่วนนักศึกษาที่เคยมีรายได้หลังเลิกเรียนทำให้ขาดรายได้เมื่อต้องไปฝึก

ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษานั้น ในระดับโปรแกรมวิชา คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้นักศึกษา เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ การใช้อุปกรณ์สำนักงาน การสอนหน้าชั้นเรียน แนะนำเอกสารที่นักศึกษาอาจได้จัดทำในโรงเรียน ตลอดจนเรื่อง การปรับตัว เรื่องมารยาท ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลหน่วยงานที่ตนเองสนใจออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือให้ออกเตรียมฝึกฯ ในหน่วยงาน ในระหว่างนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรลงพื้นที่เพื่อเฝ้าติดตามนักศึกษาทุกคนอย่างน้อย 1 ครั้ง และต้องการให้ขยายเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของชนิษฐา หินอ่อน (2555, หน้า 90) พบว่า ควรมีการปรับปรุงทั้งตัวบุคคล (นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ) การพัฒนากระบวนการที่ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรจัดทำคู่มือสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความรู้ความสามารถ/ทักษะ ควรมีการอบรมให้ความรู้นักศึกษา เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ งานสารบรรณ งานธุรการ การใช้อุปกรณ์สำนักงาน การสอนหน้าชั้นเรียน แนะนำเอกสารที่นักศึกษาอาจได้จัดทำในโรงเรียน ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลหน่วยงานที่ตนเองสนใจออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือให้ออกเตรียมฝึกฯ ในหน่วยงาน ในระหว่างนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้ นักศึกษา มีความพร้อมมากที่สุดในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และสามารถเรียนรู้งานได้รวดเร็ว เก็บเกี่ยวประสบการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

2. ด้านการปรับตัวกับองค์กร ควรแนะนำนักศึกษาในเรื่องการวางตัวในหน่วยฝึก การสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ หรืออาจยกตัวอย่างสถานการณ์ที่มีโอกาสพบเจอในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. ด้านขั้นตอน/กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ช่องทางติดต่อ ขั้นตอนการติดต่อ ข้อมูลที่จำเป็น การทำระบบยื่นเรื่องขอออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมมนา ก่อน/หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อบรมเชิงปฏิบัติการ อบรมทักษะความรู้ ทักษะด้านอาชีพ หากศูนย์ฝึกฯ พัฒนาระบบการดังกล่าวให้เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาตั้งแต่ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรมีคู่มือชี้แจงถึงเป้าหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษา เพื่อเป็นช่องทางในการทำความเข้าใจกับหน่วยงาน เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการทำงานและเป็นวิธีการที่สร้างประสบการณ์

4. ด้านค่าใช้จ่าย ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกภาคเรียนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละคน เนื่องจากค่าลงทะเบียนเรียนสำหรับภาคฤดูร้อนสูงกว่าภาคเรียนปกติ และควรทำความเข้าใจกับนักศึกษาที่ต้องการฝึกในพื้นที่ต่างจังหวัดจะค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูงขึ้น อาจจำเป็นต้องการวางแผนและเตรียมความพร้อมด้านการเงินไว้ล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาประเด็นคุณลักษณะของนักศึกษาที่หน่วยงานต้องการรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. การศึกษาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบสหกิจศึกษา เพื่อส่งเสริมการประสบการณ์วิชาชีพแบบสหกิจศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา หินอ่อน. (2555). ปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ตาก: โพธิ์เจ็ด ไฟล์.
- เด่นชัย สมปอง. (2555). การศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2564). การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์: สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนานักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 124-134.
- ปริญญ์ ทองคำ. (2562). การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยระบบแนะนำสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิชญ์ พวงมะลิและคณะ. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ภาสกร แห่งศักดิ์ศรี. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Appleton, J. V. (1995). Analysing qualitative interview data: addressing issues of validity and reliability. *Journal of Advanced Nursing*, 22, 993-997.
- Dreamwk. (2563). *Soft Skill ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กยุคใหม่ไม่มีไม่ได้*. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2564, จาก <https://www.camphub.in.th/soft-skill-for-new-generation/>
- Tomlinson, C.A. (2001). *How to Differentiated Instruction in Mixed-Ability Classroom*. 2nd ed. Education. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซด The Generation Z population's Motivation for Domestic Travel in Thailand

พงศ์เสวก เอนกจันนงค์พร¹ ธัญญลักษณ์ เอนกจันนงค์พร²

Pongsavake Anekjumnongporn¹ Tunyaluk Anekjumnongporn, Ph.D.²

¹คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

¹School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

²นักวิชาการอิสระ

²Independent Scholar

*E-mail: pongsavake.a@gmail.com; โทรศัพท์มือถือ: 086-8892177

Received: 15 June 2021

Revised: 05 October 2021

Accepted: 12 October 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซด และ 2) เปรียบเทียบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซดกับปัจจัยทางชีวสังคม เลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนพร้อมทั้งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชากรรุ่นแซด จำนวน 1,047 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบทีที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนหนึ่งทาง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชากรรุ่นแซดมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยระดับค่อนข้างสูง และ 2) ประชากรรุ่นแซดที่มีอาชีพและรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : แรงจูงใจในการท่องเที่ยว / การท่องเที่ยวภายในประเทศ / ประชากรรุ่นแซด

Abstract

The purpose of this study was to 1) investigate the level of the Generation Z population's motivation for domestic travel in Thailand, and 2) compare the level of the Generation Z population's motivation for domestic travel in Thailand with

biosocial factors. A multi-stage sample selection was applied, and data were obtained from the 1,047 respondents using questionnaires and analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, independent test statistical values, and One-Way ANOVA.

The findings were as follows: 1) The level of the Generation Z population's motivation for domestic travel in Thailand was at a moderately high level, and 2) The Generation Z population with different occupations and average family income had different motivation for domestic travel in Thailand at a statistically significant level of 0.05.

Keywords: Traveling motivation / Domestic traveling / Generation Z

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีรายได้จากอุตสาหกรรมดังกล่าวมากกว่าร้อยละ 20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (นำชัย ชีววิวรรณ. 2563, หน้า 197) ประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปโดยมีแนวโน้มที่จะท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น (Wachyuni & Kusumaningrum. 2020, p.67) ซึ่งประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยมีสิ่งดึงดูดใจเป็นจำนวนมากที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน ประกอบกับการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2563, หน้า 2) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่าร้อยละ 77.30 จากข้อมูลข้างต้นยังคาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นประชากรรุ่นแซต ซึ่งหมายถึงบุคคลที่เกิดช่วง พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2552 (Schroer. 2015) โดยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ความโดดเด่นเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรรุ่นอื่น ๆ ทั้งประชากรรุ่น เบบี้บูม ประชากรรุ่นเอ็กซ์ และประชากรรุ่นวาย เพราะกล้าตัดสินใจ สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว มักจะท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในชีวิต อีกทั้งยังคาดว่าจะเป็กลุ่มการตลาดขนาดใหญ่ที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและการบริการในอนาคต (ข่าวสด. 2563)

แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic traveling motivation) เป็นแรงผลักดันที่อยู่ภายในตัวนักท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อสิ่งดึงดูดใจด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ

ของสถานที่ท่องเที่ยว การเข้าถึง ที่พัก กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ และการบริการ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดเป้าหมายในการท่องเที่ยว รูปแบบ กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการแสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศไทย (วลัยพร รุ่งตระกูลไพบูลย์. 2557, หน้า 5) ประชากรรุ่นแซต ซึ่งอาจจะเกิดจากความแตกต่างของปัจจัยทางชีวสังคมด้านต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิฐานะของครอบครัว เป็นต้น เมื่อพิจารณาถึงผลการวิจัยภายในประเทศไทยที่ผ่านมาของจุฑารัตน์ เพ็ชรประคอง และคณะ (2561, หน้า 181) พบว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อายุมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวมากกว่าคนอายุเยอะ รายได้เยอะแรงจูงใจในการท่องเที่ยวน้อยกว่า ภูมิฐานะครอบครัวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวจะมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวมากกว่า เช่นเดียวกับการศึกษาของชัยวัฒน์ เกตุสิทธิบุล (2547, หน้า 177) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับความแตกต่างของปัจจัยทางชีวสังคม แสดงผลว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรส อาชีพระดับรายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกัน ส่วนการศึกษาของธรา สุขศิริ และเลิศพร ภาระสกุล (2559, หน้า 233) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว และภูมิฐานะของครอบครัวต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศแตกต่างกัน ในขณะที่การศึกษาของสิวพร มินาภา (2562, หน้า 90) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับรายได้ต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น Auliya & Pertiwi (2020, p. 201) และ Peng, Xiao, Wang, & Zhang (2020, p.2024) พบว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ในขณะเดียวกันการศึกษาของ Dlomo & Ezeudui (2020, p.335) พบว่า ประชากรในประเทศแอฟริกาใต้มีระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยทางชีวสังคม แสดงผลว่า ประชากรในประเทศแอฟริกาใต้ เพศหญิง ที่มีอายุ 18 - 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า จะมีระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะเดียวกันงานวิจัยของ Auliya & Pertiwi (2020, p.212) และ Kalmár-Rimóczi (2019, p.47) นักท่องเที่ยวที่มีเพศ และระดับรายได้ต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศต่างกัน ส่วนการศึกษาของ Gardiner, Grace & King (2014, p. 705) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวในประเทศต่างกัน ในขณะที่การศึกษาของ Peng, Xiao, Wang, & Zhang (2020, p.2024) พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวในประเทศต่างกัน ส่วนการศึกษาในประเทศกรีซของ

Christina, Leonidas, Thomas, & Folinas (2020, p.4470) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุและระดับการศึกษาต่างกันแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศต่างกัน ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาในประเทศมาเลเซียของ Krishnapillai & Kwok (2020, p.213) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศและอายุแตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไม่ต่างกัน และการศึกษาในประเทศเคนยาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกันแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไม่แตกต่าง (Kifworo, Okello & Cheloti-Mapelu, 2020, p.155) ส่วนการศึกษาในบริบทแอฟริกาในภาพรวมของ Lwoga & Maturo (2020, p.778) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวในประเทศไม่แตกต่างกัน

จากการประมวลวรรณกรรมข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยโดยเฉพาะประชากรรุ่นแซต ในลักษณะการพิสูจน์เชิงประจักษ์ของสภาพการณ์ปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องปัจจัยทางชีวสังคมหรือไม่ อีกทั้งยังสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซตต่างกันเมื่อปัจจัยทางชีวสังคมต่างกัน ทั้งนี้เพราะยังมีการศึกษาในประเด็นดังกล่าวไม่มากนัก ผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาการบริการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวหรือธุรกิจการบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ เพื่อตอบสนองและดึงดูดกลุ่มประชากรรุ่นแซตให้มาท่องเที่ยวรวมถึงการบริการให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซต
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซตกับปัจจัยทางชีวสังคม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ประชากรรุ่นแซตที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 1,019,600 คน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2556)

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรรุ่นแซตที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,047 คน ซึ่งเกิดจากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power 3.1.5 Computer Software โดยมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95, $\alpha = 0.05$, ค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) = 0.25, Power ($1 - \beta$) = 0.95 (Faul,

Erdfelder, Buchner, & Lang. 2009, p. 1150) ได้ขนาดตัวอย่างสูงสุด คือ 305 คน ผู้วิจัยลดขนาดตัวอย่างกรณีข้อมูลขาดหายไปเป็น 1,050 คน การเลือกตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 เลือกเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับฉลากเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครทั้งหมด 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มบุรพา กลุ่มศรีนครินทร์ กลุ่มเจ้าพระยา กลุ่มกรุงธนใต้ กลุ่มกรุงธนเหนือ (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. 2558) สุ่มเลือกจำนวนกลุ่มละ 1 เขต ขั้นตอนที่ 2 การเลือกแบบกำหนดโควตา คือ กำหนดเขตละ 175 คน และขั้นตอนที่ 3 การเลือกแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลจากตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางชีวสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิสำเนาของครอบครัว

ตัวแปรตาม คือ แรงงูใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด คือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยพัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางชีวสังคมเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ และส่วนที่ 2 แบบวัดแรงงูใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศ จำนวน 42 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรวัดประเมินค่าแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ จากระดับแรงงูใจต่ำถึงแรงงูใจสูง โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 คะแนน หมายความว่า มีแรงงูใจในการท่องเที่ยว ระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 คะแนน หมายความว่า มีแรงงูใจในการท่องเที่ยว ระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 คะแนน หมายความว่า มีแรงงูใจในการท่องเที่ยว ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 คะแนน หมายความว่า มีแรงงูใจในการท่องเที่ยว ระดับค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 คะแนน หมายความว่า มีแรงงูใจในการท่องเที่ยว ระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ใช้การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระหว่าง 0.70 - 1.00 แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วทดลองใช้กับประชากรรุ่นแซด จำนวน 33 คน ที่มีคุณสมบัติเดียวกับตัวอย่าง แต่เป็นคนละกลุ่มกับตัวอย่าง รวมทั้งหาค่าความเที่ยงหรือค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่า

ความเชื่อมั่นของส่วนที่ 2 แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศ เท่ากับ 0.968 แสดงว่า ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการศึกษาผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 0.70 (Cronbach, 1990) ที่จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรรุ่นแซดในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ก่อนไปเก็บข้อมูล ผู้วิจัยวางแผนวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิจัย เพื่อแสดงว่าตัวอย่างที่ให้ข้อมูลมิได้ถูกบังคับแต่ประการใด แต่พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาประมาณ 12 สัปดาห์ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยขอความร่วมมือตัวอย่างให้ตอบแบบสอบถามทั้งสองส่วนตามความเป็นจริง และสามารถตอบได้อย่างอิสระเพื่อประโยชน์ทางวิชาการได้แบบสอบถามกลับมา จำนวน 1,048 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 99.81 คัดเลือกชุดที่สมบูรณ์ได้ 1,047 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ร้อยละ 99.71

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ประกอบด้วย ค่าสถิติทดสอบทีที่เป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนหนึ่งทาง พร้อมทั้งวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Fisher's Least - Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แสดงผลว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรรุ่นแซด จำนวน 1,047 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 675 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 ส่วนเพศชาย จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 มีอายุ 19 – 21 ปี ร้อยละ 49.40 สถานภาพโสด เป็นนักศึกษา และศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 98.60, 92.20 และ 83.90 ตามลำดับ มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนเฉลี่ย 20,000 บาท หรือน้อยกว่า ร้อยละ 33.10 และมีภูมิลำเนาของครอบครัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 38.30

2. ผลการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศของประชากรรุ่นแซด แสดงผลว่า ในภาพของประชากรรุ่นแซดในกรุงเทพมหานครมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายด้านต่าง ๆ ทั้งด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง การประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ รวมทั้งกิจกรรม แสดงผลอยู่ในระดับค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซด

แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย	สูงสุด	ต่ำสุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สิ่งดึงดูดใจ	1.00	5.00	4.03	0.656	ค่อนข้างสูง
การเข้าถึง	1.00	5.00	3.96	0.725	ค่อนข้างสูง
ที่พัก	1.00	5.00	4.10	0.672	ค่อนข้างสูง
กิจกรรม	1.00	5.00	3.77	0.733	ค่อนข้างสูง
สิ่งอำนวยความสะดวก	1.00	5.00	4.05	0.707	ค่อนข้างสูง
การประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ	1.00	5.00	3.79	0.708	ค่อนข้างสูง
การบริการ	1.00	5.00	4.03	0.693	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	1.00	5.00	3.96	0.576	ค่อนข้างสูง

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยกับปัจจัยทางชีวสังคมด้านต่าง ๆ ของประชากรรุ่นแซด

ผลการวิเคราะห์ แสดงผลว่า ประชากรรุ่นแซดที่มีปัจจัยทางชีวสังคมด้านอาชีพและรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ของปัจจัยทางชีวสังคมด้าน ๆ พบว่าประชากรรุ่นแซดที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยสูงกว่าอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ในขณะที่ประชากรรุ่นแซดที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 20,001–40,000 บาท และ 40,001 – 60,000 บาท ต่อเดือน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยสูงกว่าประชากรรุ่นแซดที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 60,001 บาทหรือมากกว่าต่อเดือน ส่วนประชากรรุ่นแซดที่มีปัจจัยทางชีวสังคมด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาของครอบครัวแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยกับปัจจัยทางชีวสังคมด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิสำเนาของครอบครัวของประชากรรุ่นแซด

ปัจจัยทางชีวสังคม		แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย					เปรียบเทียบรายคู่
		n	$\bar{X}$	S.D.	t/ F	p	
เพศ	1. ชาย	372	3.92	0.589	2.560	0.110	
	2. หญิง	675	3.99	0.567			
อายุ	1. 18 ปีหรือต่ำกว่า	27	3.98	0.600	0.909	0.436	
	2. 19 – 21 ปี	517	3.94	0.594			
	3. 22 – 24 ปี	458	3.98	0.549			
	4. 25 ปีหรือมากกว่า	45	4.07	0.614			
สถานภาพการสมรส	1. โสด	1,032	3.97	0.571	0.738	0.390	
	2. สมรส	15	3.90	0.859			
ระดับการศึกษา	1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	159	3.92	0.605	2.336	0.097	
	2. ปริญญาตรี	878	3.97	0.570			
	3. สูงกว่าปริญญาตรี	10	4.32	0.534			
อาชีพ	1. นักเรียน/ นักศึกษา	965	3.95	0.580	3.525*	0.015	4 > 1
	2. พนักงานบริษัทเอกชน	47	4.01	0.538			
	3. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	4.27	0.519			
	4. ธุรกิจส่วนตัว	23	4.26	0.328			
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน	1. 20,000 บาทหรือต่ำกว่า	347	3.95	0.603	3.131*	0.025	2, 3 > 4
	2. 20,001 – 40,000 บาท	300	3.99	0.547			
	3. 40,001 – 60,000 บาท	201	4.04	0.535			
	4. 60,001 หรือมากกว่า	199	3.88	0.601			
ภูมิสำเนาของครอบครัว	1. กรุงเทพฯ/ปริมณฑล	401	3.94	0.604	1.092	0.365	
	2. ภาคกลาง	275	3.99	0.584			
	3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	113	3.95	0.546			
	4. ภาคตะวันออก	76	3.93	0.534			
	5. ภาคเหนือ	63	3.89	0.504			
	6. ภาคตะวันตก	21	3.91	0.593			
	7. ภาคใต้	98	4.07	0.535			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงผลว่าประชากรรุ่นแซดมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยระดับค่อนข้างสูงและประชากรรุ่นแซดที่มีอาชีพและรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลโดยนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซต ผลการวิจัย แสดงผลว่า ประชากรรุ่นแซตมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวในประเทศไทยในระดับค่อนข้างสูงสอดคล้องกับงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศที่พบว่าระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศค่อนข้างสูง เช่นงานวิจัยของจุฑารัตน์ เพ็ชรประคองและคณะ (2561, หน้า 181) Auliya & Pertiwi (2020, p. 201) และ Dlomo & Ezeuduji (2020, p.335) สะท้อนให้เห็นว่า ประชากรที่อาศัยประเทศต้นกำเนิดของตนเองก็จะมีแรงกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศก่อน ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ เรียนรู้ภายในเขตประเทศของตน รวมถึงมีสิ่งดึงดูดใจที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึง ที่พัก กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ การบริการ เป็นต้น ในทางกลับกันการศึกษาในประเทศบอสวานาของ Morupisi & Mokgalo (2017, p.1) แสดงผลว่าแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศของประชากรรุ่นแซตอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเกิดจากค่าใช้จ่ายเดินทางท่องเที่ยวในประเทศค่อนข้างสูง เช่น ค่าธรรมเนียมในการเดินทาง ค่าธรรมเนียมเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ มักจะจูงใจนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่า ทั้งนี้อาจเกิดจากการพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนภายในประเทศประกอบด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของประชากรรุ่นแซตกับปัจจัยทางชีวสังคม ผลการวิจัย แสดงผลว่าประชากรรุ่นแซตที่มีอาชีพต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชากรรุ่นแซตที่มีประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยมากกว่าประชากรรุ่นแซตที่ยังเป็นนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑารัตน์ เพ็ชรประคอง และคณะ (2561, หน้า 181) ธรา สุขศิริ และเลิศพร ภาระสกุล (2559, หน้า 233) และ Peng, Xiao, Wang, & Zhang (2020, p.2024) ทั้งนี้เพราะประชากรรุ่นแซตที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวจะมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าอาชีพอื่น ๆ อีกทั้งยังเดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับการทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นการเจรจาธุรกิจ การค้าขาย ซึ่งมีอิสระไม่จำกัดกับสถานที่ทำงาน ดังนั้นสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรจัดสถานที่และบริการให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป คือ การทำงานระหว่างท่องเที่ยว

ในขณะเดียวกันการเปรียบเทียบด้านรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ประชากรรุ่นแซตที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังพบว่า ประชากรรุ่นแซตที่มีรายได้ 20,001 – 60,000 บาท มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยมากกว่าประชากรรุ่นแซตที่มีรายได้

เฉลี่ย 60,001 บาทหรือมากกว่าต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาภายในประเทศไทยของชัยวัฒน์ เกตุสิทธิบุล (2547, หน้า 177) และธรา สุขศิริ และเลิศพร ภาระสกุล (2559, หน้า 233) และการศึกษาในต่างประเทศ อาทิ ของ Auliya & Pertiwi (2020, p. 201) Peng, Xiao, Wang, & Zhang (2020, p.2024) Kalmár-Rimóczy (2019, p.47) Prayag, Suntikul, & Agyeiwaah (2018, p.16) และ Christina, Leonidas, Thomas, & Folinas (2020, p.4470) พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวแปรผกผันกับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หากประชากรรุ่นแซดมีรายได้มากแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศจะลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรรุ่นแซดที่ระดับรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนสูงทำให้มีทางเลือกมากกว่าประชากรรุ่นแซดที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนจำกัด จึงทำให้มีโอกาสพิจารณาการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า เช่น การพิจารณาเดินทางท่องเที่ยวในต่างประเทศ แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของจุฑารัตน์ เพ็ชรประคอง และคณะ (2561, หน้า 181) ศิวพร มินาภา (2559, หน้า 90) และ Kifworo, Okello & Cheloti-Mapelu (2020, p.155) พบว่า ประชากรรุ่นแซดมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใดก็ตาม แรงจูงใจในการท่องเที่ยวในประเทศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะประชากรรุ่นแซดเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เน้นประสบการณ์ในระหว่างการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมกับคนในท้องถิ่น จึงเป็นแรงกระตุ้นให้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และเปิดโลกทัศน์ของตนเอง แม้ว่าจะมีรายได้ของครอบครัวเท่าใดก็ตาม

ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยชีวิตสังคมด้านเพศ พบว่า ประชากรรุ่นแซดที่มีเพศแตกต่างกันมีแรงจูงใจท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ Lwoga & Maturo (2020, p.778) สะท้อนให้เห็นว่าประชากรรุ่นแซดจะเป็นเพศใดมักจะแสวงหาประสบการณ์และการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ในทางกลับกันผลการศึกษาของ Auliya & Pertiwi (2020, p. 201) พบว่า ประชากรรุ่นแซดเพศชายมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศสูงกว่า ส่วนการศึกษาในบริบทแอฟริกาของ Dlomo & Ezeuduji (2020, p.335) และ Prayag, Suntikul, & Agyeiwaah (2018, p.16) พบว่า ประชากรรุ่นแซดเพศหญิงมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่า อาจเป็นเพราะการขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรมหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อการผจญภัย เพื่อพักผ่อน เพื่อเยี่ยมญาติ เป็นต้น อาจจะทำให้แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศของแต่ละเพศไม่เหมือนกัน

ในขณะที่ประชากรรุ่นแซดที่มีอายุแตกต่างกันมีแรงจูงใจท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Christina, Leonidas, Thomas, & Folinas (2020, p.4470) และ Peng, Xiao, Wang, & Zhang (2020, p.2024) ที่พบว่า หากประชากรรุ่นแซดมีอายุที่สูงขึ้นแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะช่วงอายุที่พร้อมสำหรับเดินทางด้วยตนเองและเพิ่มพูนประสบการณ์ในชีวิตให้มากขึ้น

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ประชากรรุ่นแซตที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีแรงจูงใจท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการศึกษาในครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดของ Slivar, Aleric & Dolene (2019, p.147) เพราะประชากรรุ่นแซตเป็นช่วงวัยที่ได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว กล้าตัดสินใจเพื่อเปิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ เสมอ แม้ว่าจะมีปัจจัยทางชีวสังคมด้านสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ชัยวัฒน์ เกตุลีธิบูล (2547, หน้า 177) และธรา สุขศิริ และเลิศพร ภาระสกุล (2559, หน้า 233) พบว่า ประชากรรุ่นแซตที่มีสถานภาพโสดมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่า ประชากรรุ่นแซตที่มีสถานภาพสมรส จึงอภิปรายได้ว่าหากประชากรรุ่นแซตมีสถานภาพโสดจะมีเวลาสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าประชากรรุ่นแซตที่มีสถานภาพสมรส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลครอบครัว รวมถึงการพิจารณาองค์ประกอบที่กระตุ้นให้เลือกท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมด้วย เช่น สิ่งอำนวยความสะดวก อาหารที่หลากหลาย กิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง การเดินทางที่ปลอดภัยและสะดวกสบาย เป็นต้น

ส่วนประชากรรุ่นแซตที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kifworo, Okello & Cheloti-Mapelu (2020, p.155) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประชากรรุ่นแซตจะมีระดับการศึกษาได้ก็ตาม จะแสวงหาความรู้และประสบการณ์ให้กับตนเอง แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ชัยวัฒน์ เกตุลีธิบูล (2547, หน้า 177) และ Christina, Leonidas, Thomas, & Folinas (2020, p.4470) พบว่า ประชากรรุ่นแซตที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศสูงกว่าประชากรรุ่นแซตที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรรุ่นแซตอาจจะเดินทางเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อประกอบกับการศึกษาหรือเพิ่มพูนความรู้ เช่น การทำรายงาน การทำสารนิพนธ์ การทำวิทยานิพนธ์ เป็นต้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนหรือบอกเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ (Slivar, Aleric & Dolene. 2019, p.147) และภูมิสำเนาของครอบครัวของประชากรรุ่นแซตแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้กล่าวได้ว่าประชากรรุ่นแซตมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไม่ต่างกันเพราะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหาสิ่งใหม่ ๆ อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยที่มีสิ่งดึงดูดใจหรือน่าสนใจย่อมเป็นตัวกระตุ้นให้ประชากรรุ่นแซตไปเยือน ส่วนผลการศึกษาครั้งนี้แสดงผลขัดแย้งกับของจุฑารัตน์ เพ็ชรประคอง และคณะ (2561, หน้า 181) ที่พบว่า ประชากรรุ่นแซตที่ภูมิสำเนาของครอบครัวต่างกันจะมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง ที่พัก กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ และการบริการในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกับสภาพภูมิประเทศของตนเองอาศัยอยู่ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้สำหรับเตรียมความพร้อมวางแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการการบริการได้ให้กับประชาชนรุ่นแซดได้อย่างเหมาะสม โดยเน้นประชาชนรุ่นแซดที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รวมถึงประชาชนรุ่นแซดที่มีรายได้ช่วง 20,001 – 40,000 บาท เป็นกลุ่มแรก ๆ เช่น การจัดบริการภายในแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับการทำงานระหว่างท่องเที่ยว กล่าวคือ มีบริการอาหารเครื่องดื่ม การจัดพื้นที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย ฯลฯ รวมถึงการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปควรขยายผลเชิงลึก เพื่อดูอิทธิพลและ/หรือ ความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ ต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย หรือศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาของแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศไทยแต่ละประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบกับการศึกษาเกี่ยวกับประชาชนรุ่นอื่น ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้องค์ความรู้สำหรับการวางแผนและส่งเสริมกลยุทธ์ต่าง ๆ กับประชาชนรุ่นแซดได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ข่าวสด. (2563). เปิดกลยุทธ์ท่องเที่ยวไทย รุกหนักปี 2564-หวังฟื้นคืน. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2564, จาก https://www.khaosod.co.th/economics/news_5221509.
- จุฑารัตน์ เพ็ชรประคอง, ฐิติมา มากศรี, ชญานิษฐ์ จารุพันธ์, รัชดาภรณ์ เหล้นเนื่อง, อรัญญา วงศ์พุ่ม และอรจันทร์ ศิริโชติ. (2561). แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 31(3), 178-184.
- ชัยวัฒน์ เกตุสิทธิบุล. (2547). แรงจูงใจในการท่องเที่ยวในประเทศของผู้ที่พำนักอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- นำชัย ชีววิวรรธน์. (2563). COVID-19 โรคระบาดแห่งศตวรรษ. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธรา สุขศิริ. และเลิศพร ภาระสกุล. (2559). แรงจูงใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 12(3), 233-248.

- วัลย์พร ธีวตระกูลไพบูลย์. (2557). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
- ศิวพร มีนาภา. (2562). **ปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยวและปัจจัยองค์ประกอบของแหล่ง
ท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา
ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ. กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. (2558). **รูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานคร**. สืบค้นเมื่อวันที่ 12
มกราคม 2564, จาก http://203.155.220.230/m.info/bma_k/KNW5.html
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). **ตลาดไทยเที่ยวไทยช่วงโค้งสุดท้ายของปี 2563 ... คนไทยมีแผน
ท่องเที่ยว แต่กังวลโควิด เศรษฐกิจ และการเมือง (กระแสนรศน์ ฉบับที่ 3152)**. สืบค้น
เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2564, จาก [https://kasikornresearch.com/TH/analysis/k-econ/
business/Pages/z3152--Thai-Travel.aspx](https://kasikornresearch.com/TH/analysis/k-econ/business/Pages/z3152--Thai-Travel.aspx).
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). **การคาดประมาณ
ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ
พัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Auliya, Z. & Pertiwi, I. (2020). The influence of electronic word of mouth (E-WOM)
and travel motivation toward the interest in visiting Lombok, gender as a
mediator. **INFERENSI: Jurnal Penelitian Sosial Keagamaan**, 13, 201-218.
- Christina, K., Leonidas, H., Thomas, F. & Folinas, D. (2020). Push and pull travel
motivation: Segmentation of the Greek market for social media marketing in
tourism. **Sustainability**, 12(11), 4770-4787.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essential of psychological testing**. New York: Harper & Row.
- Dlomo, N. C. & Ezeuduji, I. O. (2020). Local residents' assessment of South Africa as
a domestic leisure travel destination. **African Journal of Hospitality, Tourism
and Leisure**, 9(3), 335-348.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A. & Lang, A. G. (2009). Statistical power analyses using
G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. **Behavior research
methods**, 41(4), 1149-1160.
- Gardiner, S., Grace, D. & King, C. (2014). The generation effect: The future of domestic
tourism in Australia. **Journal of Travel Research**, 53(6), 705-720.

- Kalmár-Rimóczi, C. (2019). Touristic motivation and lifestyles of Hungarian domestic tourists correlation study. **Applied Studies in Agribusiness and Commerce**, 13(1-2), 47-54.
- Kifworo, C., Okello, M. M. & Cheloti-Mapelu, I. (2020). Demographic Profiling and Domestic Tourism Participation Behavior in Nairobi County, Kenya. **Journal of Tourism Management Research**, 7(2), 155-169.
- Krishnapillai, G. & Kwok, S. Y. (2020). Uncovering the muslim leisure tourists' motivation to travel domestically - Do gender and generation matters?. **Tourism and Hospitality Management**, 26(1), 213-231.
- Lwoga, N. & Maturo, E. (2020). Motivation-based segmentation of rural tourism market in African villages. **Development Southern Africa**, 37(5), 773-790.
- Morupisi, P. & Mokgalo, L. (2017). Domestic tourism challenges in Botswana: A stakeholders' perspective. **Cogent Social Sciences**, 3(1), 1-12.
- Peng, J., Xiao, H., Wang, J. & Zhang, J. (2020). Impact of severe smog on travel demand of residents in tourist generating places: A case study of Beijing. **Current Issues in Tourism**, 23(16), 2009-2026.
- Prayag, G., Suntikul, W. & Agyeiwaah, E. (2018). Domestic tourists to Elmina Castle, Ghana: motivation, tourism impacts, place attachment, and satisfaction, **Journal of Sustainable Tourism**, 26(12), 1-18.
- Schroer, W. J. (2015). **Generations X, Y, Z and the others**. Retrieved on December 25, 2020, from: <http://www.socialmarketing.org/newsletter/features/generation2.htm>.
- Slivar, I., Aleric, D., & Dolenec, S. (2019). Leisure travel behavior of generation Y & Z at the destination and post-purchase. **E-Journal of Tourism**, 6(2), 147-159.
- Wachyuni, S., & Kusumaningrum, D. (2020). The effect of COVID-19 pandemic: How are the future tourist behavior?. **Journal of Education, Society and Behavioural Science**, 33(4), 67-76.

ปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

Factors Associated with the Stress of Merchants in ChomBueng Sub-district Municipality, Chom Bueng District, Ratchaburi Province

อมรดา รงค์ทอง^{1*} จันทรจิรา สุพรรณชาติ² อนันตชัย ขันเงิน³

Amonrada Rongthong¹ Janjira Supannachai² Anantachai Khanngoen³

¹สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

¹Instructor, Occupational Health and Safety, Faculty of Industrial Technology,

Muban Chombueng Rajabhat University

^{2,3}นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

^{2,3}Students, Occupational Health and Safety, Faculty of Industrial Technology,

Muban Chombueng Rajabhat University

E-mail: amonradaron@mcru.ac.th; โทรศัพท์มือถือ : 082-2260229

Received: 15 July 2021

Revised: 07 April 2022

Accepted: 19 April 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดและปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และมีใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าจำนวน 49 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับและสถิติถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึงโดยรวมมีระดับความเครียดน้อยร้อยละ 69.4 และ 2) ปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ได้แก่ การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหาที่สามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายได้ร้อยละ 30.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยนี้สามารถเป็นประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนาการจัดการความเครียดให้แก่ประชาชนผู้ประกอบการค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : ความเครียด/ ผู้ประกอบการค้าขาย/ การจัดการความเครียด/ การสนับสนุนทางสังคม

Abstract

The purpose of this cross-sectional descriptive study was to investigate the stress levels and factors predicting the stress levels of merchants in ChomBueng Sub-district Municipality, ChomBueng District, Ratchaburi Province. A total of 49 merchants who were at least 20 years old and in possession of a product-selling license were obtained as a sampling group using purposive sampling. Data were collected by using questionnaires. The statistics employed in the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation, and the Pearson's correlation coefficient, Eta coefficient, and stepwise multiple regression were used to analyze the statistical correlation.

The results revealed that the stress levels of merchants in ChomBueng Sub-district Municipality were at a low level, representing 69.4%. The significant factor predictor of the stress levels was stress management regarding preproblem-solving, which was able to predict the stress levels of the merchants by 30.1% with a significant level of 0.05. The findings of this study can assist with the appropriate and efficient planning and development of stress management for the merchants in ChomBueng Sub-district Municipality, ChomBueng District, Ratchaburi Province.

Keywords: Stress/Merchants / Stress management / Social support

บทนำ

ในโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพและเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างไม่รู้ที่สิ้นสุด ทำให้คนต้องเผชิญกับการแข่งขัน ความกดดัน จากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความเครียดสะสม ทำให้บุคคลตกอยู่ในสภาวะความเครียดจนนำไปสู่สภาวะ ที่จิตผิดปกติได้และหากมีวิธีการในการเผชิญความเครียดที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดโทษทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติได้ (สุทธนันท์ กัลป์กะ. 2557, หน้า 290)

แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2561-2563 มีแนวโน้มค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมของประเทศต่ำลงทุกปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2563, หน้า 6) ส่งผลกระทบต่อคนไทยที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงก่อให้เกิดความเครียดในรูปแบบของการทำงานและการดำเนินชีวิต ผลที่ได้จากการสำรวจคะแนน สุขภาพและความเป็นอยู่ในปี พ.ศ.2562 พบว่า ปัญหาความเครียดที่เกิดจากการทำงานเป็นปัญหา ที่ส่งผลกระทบรุนแรงมากขึ้นและมีอัตราการเพิ่มขึ้นเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็วในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยทำงาน ผลการสำรวจพบว่า การเกิดความเครียดสะสมเรื้อรังส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพในการทำงานและการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเข้ารับบริการในสถานพยาบาลของผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตซึ่งเป็นผลจากความเครียด พบว่า ผู้เข้ารับบริการมีปัญหาสุขภาพทางร่างกายซึ่งมีผลมาจากความเครียด และส่งผลต่อค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้น (กรมสุขภาพจิต. 2559, หน้า 7) รวมถึงค่าสถิติการตายที่ผิด ธรรมชาติของคนไทยที่มีสาเหตุมาจากการฆ่าตัวตายจากความเครียดเป็นอันดับ 2 รองจากอุบัติเหตุ และในแต่ละปีคนไทยฆ่าตัวตายสำเร็จปีละ 4,000 คน (กรมสุขภาพจิต. 2559, หน้า 28)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า แต่ละอาชีพที่มีลักษณะงานแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อระดับความเครียดที่ต่างกัน และในหลาย ๆ อาชีพก่อให้เกิดความเครียดสูงโดยเฉพาะ อย่างยิ่งในอาชีพค้าขาย จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2557 ที่ทำการสำรวจเกี่ยวกับความเครียดในประชาชนทั่วไปโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของประชาชนไทย ร้อยละ 18 มีความเครียดมากถึงมากที่สุดและกลุ่มอาชีพค้าขายเป็น กลุ่มอาชีพที่มีความเครียดมากถึงมากที่สุดเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.2 รองจากอาชีพเจ้าของ ธุรกิจ (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2557)

เทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่ที่ประชากรมีการประกอบ ค้าขายซึ่งเป็นอาชีพหลักที่กระตุ้นเศรษฐกิจให้กับเทศบาลตำบลจอมบึง เนื่องจากมีประชากรนักเรียน

และนักศึกษาจำนวนมากที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง (สำนักงานเทศบาลตำบลจอมบึง. 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาพบว่า ความเครียดจากการทำงานสามารถก่อให้เกิดผลกระทบทั้งต่อร่างกายและจิตใจ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการวิจัยเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในพื้นที่เทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีการศึกษาเรื่องความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายมาก่อน คณะผู้วิจัยจึงสนใจดำเนินการศึกษาระดับความเครียดและปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายโดยใช้เครื่องมือคือแบบทดสอบความเครียดด้วยการให้บุคคลรายงานเกี่ยวกับตนเอง (self-report) ซึ่งเป็นแบบประเมินความเครียดที่จัดทำขึ้นโดยกรมสุขภาพจิตร่วมกับแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอผลการวิจัยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนากิจการความเครียดให้แก่ประชาชนผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึงได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย และมีใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี จำนวน 51 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลจอมบึง. 2563)

กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนทุกคนที่ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึงจังหวัดราชบุรีที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และมีใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าที่มีความสนใจ

และยินดีเข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด 49 คน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กำหนดตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (พิม ศรีทองคำ. 2557, หน้า 31)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล สาเหตุของความเครียด การจัดการความเครียด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับของความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ด้วยแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุของความเครียด สร้างและพัฒนาขึ้นจากการทบทวนตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ข้อ การแปลผลประยุกต์จากสูตรคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับมาก ปานกลาง และน้อย (อุทุมพร เมืองมานา. 2553, หน้า 31)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความเครียด สร้างและพัฒนาขึ้นจากการทบทวนตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ข้อ การแปลผลประยุกต์จากสูตรคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับมาก ปานกลาง และน้อย (อุทุมพร เมืองมานา. 2553, หน้า 31)

ส่วนที่ 4 แบบวัดความเครียด ST-5 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นโดยกรมสุขภาพจิตสำหรับใช้ในการวิเคราะห์หาระดับความเครียดสำหรับประชาชนไทย ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับอาการพฤติกรรมหรือความรู้สึกในระยะเวลา 2-4 สัปดาห์ที่ผ่านมา จำนวน 5 ข้อ การแปลผลแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือระดับความเครียดน้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด (กรมสุขภาพจิต. 2558, หน้า 9)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อขอข้อมูลและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงขอบเขตวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอการอนุมัติในการเก็บข้อมูลในพื้นที่

2. คณะผู้วิจัยตรวจสอบรายชื่อกลุ่มตัวอย่างจากฐานข้อมูลผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายในเทศบาลตำบลจอมบึง ที่ได้จากเทศบาลตำบลจอมบึง แล้วจึงทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนการเริ่มเก็บข้อมูลคณะผู้วิจัยได้แนะนำตัว และชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงขอบเขต วัตถุประสงค์ และอธิบายให้ทราบถึงสิทธิในการเข้าร่วมการวิจัย

4. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมวิจัย คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งหมด 49 คน

5. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลและคำตอบ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับนำมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด หลังจากนั้นลง ID ชื่อของกลุ่มตัวอย่าง และนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows และวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อีตาร์ (Eta Coefficient) และวิเคราะห์ความสามารถในการทำนาย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.4 อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 30.6 มีอายุเฉลี่ย 41.39 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.824 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 32.7 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 71.4 และประเภทสินค้าที่ขายมากที่สุดคืออาหารสด ร้อยละ 69.4 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายมาเป็นระยะเวลา 1-5 ปี และ 6-10 ปี ร้อยละ 42.9 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.872 ปีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบดูแล ร้อยละ 81.6 และไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ ร้อยละ 87.8

2. ระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง

ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีโดยรวมมีระดับความเครียดน้อยร้อยละ 69.4 มีความเครียดระดับปานกลางร้อยละ 10.2 มีความเครียดระดับมากร้อยละ 12.2 และมีความเครียดระดับมากที่สุดร้อยละ 8.2

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย สาเหตุของความเครียดด้านสังคม ($r = 0.292$, $p\text{-value} = 0.05$) และการจัดการความเครียดด้านการสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.289$, $p\text{-value} = 0.05$) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ได้แก่ การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหา ($r = -0.324$, $p\text{-value} = 0.05$) ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างปัจจัยสาเหตุของความเครียดด้านสังคม การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหา และการจัดการความเครียดด้านการสนับสนุนทางสังคม กับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ($n = 49$)

แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย	สูงสุด	ต่ำสุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สิ่งดึงดูดใจ	1.00	5.00	4.03	0.656	ค่อนข้างสูง
การเข้าถึงที่พัก	1.00	5.00	3.96	0.725	ค่อนข้างสูง
กิจกรรม	1.00	5.00	4.10	0.672	ค่อนข้างสูง
สิ่งอำนวยความสะดวก	1.00	5.00	3.77	0.733	ค่อนข้างสูง
สิ่งอำนวยความสะดวก	1.00	5.00	4.05	0.707	ค่อนข้างสูง
การประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ	1.00	5.00	4.05	0.707	ค่อนข้างสูง
การบริการ	1.00	5.00	3.79	0.708	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	1.00	5.00	4.03	0.693	ค่อนข้างสูง
	1.00	5.00	3.96	0.576	ค่อนข้างสูง

4. ปัจจัยที่สามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสามารถในการทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ได้แก่ การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหา ($\beta = -0.493$, $t = -3.205$, $p\text{-value} = 0.003$) สามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายได้ร้อยละ 30.1 ส่วนปัจจัยสาเหตุของความเครียดด้านสังคม ($\beta = 0.296$, $t = 1.820$, $p\text{-value} = 0.08$) และปัจจัยการจัดการความเครียดด้านการสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.258$, $t = 1.193$, $p\text{-value} = 0.13$) ไม่สามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise) ปัจจัยที่สามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ($n = 49$)

ปัจจัยทางชีวสังคม		แรงจูงใจในการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย					เปรียบเทียบ รายคู่
		n	$\bar{x}$	S.D.	t/ F	p	
เพศ	1. ชาย	372	3.92	0.589	2.560	0.110	
	2. หญิง	675	3.99	0.567			
อายุ	1. 18 ปีหรือต่ำกว่า	27	3.98	0.600	0.909	0.436	
	2. 19 – 21 ปี	517	3.94	0.594			
	3. 22 – 24 ปี	458	3.98	0.549			
	4. 25 ปีหรือมากกว่า	45	4.07	0.614			
สถานภาพการสมรส	1. โสด	1,032	3.97	0.571	0.738	0.390	
	2. สมรส	15	3.90	0.859			
ระดับการศึกษา	1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	159	3.92	0.605	2.336	0.097	
	2. ปริญญาตรี	878	3.97	0.570			
	3. สูงกว่าปริญญาตรี	10	4.32	0.534			
อาชีพ	1. นักเรียน/นักศึกษา	965	3.95	0.580	3.525*	0.015	4 > 1
	2. พนักงานบริษัทเอกชน	47	4.01	0.538			
	3. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	4.27	0.519			
	4. ธุรกิจส่วนตัว	23	4.26	0.328			
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน	1. 20,000 บาทหรือต่ำกว่า	347	3.95	0.603	3.131*	0.025	2, 3 > 4
	2. 20,001 – 40,000 บาท	300	3.99	0.547			
	3. 40,001 – 60,000 บาท	201	4.04	0.535			
	4. 60,001 หรือมากกว่า	199	3.88	0.601			
ภูมิถิ่นอาศัยของครอบครัว	1. กรุงเทพฯ/ปริมณฑล	401	3.94	0.604	1.092	0.365	
	2. ภาคกลาง	275	3.99	0.584			
	3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	113	3.95	0.546			
	4. ภาคตะวันออก	76	3.93	0.534			
	5. ภาคเหนือ	63	3.89	0.504			
	6. ภาคตะวันตก	21	3.91	0.593			
	7. ภาคใต้	98	4.07	0.535			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยรวมมีระดับความเครียดน้อย ร้อยละ 69.4
2. สาเหตุความเครียดด้านสังคมและการจัดการความเครียดด้านการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.292$), ($r = 0.289$)
3. การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชิงลบและสามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ($r = 0.289$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยรวมมีระดับความเครียดน้อย ร้อยละ 69.4 สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษได้ทำการค้าขายอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจในระดับดี เนื่องจากเป็นแหล่งชุมชนที่มีสถานที่ราชการ สำนักงาน และมีสถานศึกษาจำนวนมาก ทำให้มีประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่มาก (สำนักงานเทศบาลตำบลจอมบึง, 2563) ส่งผลให้มีกำลังในการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น รวมถึงบริบทของพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชนที่ยังเป็นสังคมกึ่งชนบทที่นิยมซื้ออาหารและสินค้าจากร้านค้าท้องถิ่น อีกทั้งในพื้นที่ยังมีร้านสะดวกซื้อไม่มากนัก ทำให้ผู้ประกอบอาชีพค้าขายส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการขายสินค้า จึงอาจส่งผลให้ระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในเทศบาลตำบลจอมบึงโดยรวมมีระดับความเครียดน้อย

สาเหตุความเครียดด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอธิบายได้ว่าความเครียดด้านสังคมที่ประกอบด้วยสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายซึ่งเป็นอาชีพอิสระโดยตรง รวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมในการค้าขายที่มีมลภาวะ ซึ่งร้านค้าเหล่านี้มักเป็นพื้นที่เปิดโล่งแจ้ง ทำให้ต้องประสบกับปัญหามลภาวะ ฝุ่น ควัน และความร้อน เมื่อต้องปฏิบัติงานเป็นเวลานานจึงสามารถนำไปสู่ความเครียดได้ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์ ศรีทองคำ (2557, หน้า 55)

การจัดการความเครียดด้านการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอธิบายได้ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์จากบุคคลรอบข้าง ทั้งจากครอบครัว คู่สมรส บุตร ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนสนิท ที่อาจเป็นสาเหตุร่วมให้บุคคลต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับความเครียดในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอุทุมพร เมืองมานา (2553, หน้า 45) และการศึกษาของวรางคณา เอกอัจฉริยา (2557, หน้า 77-95)

การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์เชิงลบและสามารถทำนายระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือหากบุคคลสามารถจัดการความเครียดในด้านการแก้ไขปัญหาก็จะส่งผลให้ระดับความเครียดลดลง อธิบายได้ว่าสาเหตุของความเครียดมาจากการคิดและประเมินสถานการณ์ของบุคคล (ประกายทิพย์ ศิริวงศ์. 2552, หน้า 14) หากบุคคลเผชิญกับความเครียดแล้วสามารถคิดและประเมินสถานการณ์ว่าสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการกับความเครียดได้ จะส่งผลให้ระดับความเครียดนั้นลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชนิกานต์ ขำเหมื่อน (2558, หน้า 88) และการศึกษาของอนุรัตน์ อนันทนาธร (2559, หน้า 110)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุความเครียดด้านสังคม การจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหาและการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย จึงควรมีการนำเสนอผลการวิจัยนี้ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการแก้ไขและพัฒนาด้านสังคม เพื่อลดปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพค้าขายได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการจัดการความเครียด และติดตามผลการประเมินระดับความเครียด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพค้าขายมีวิธีการจัดการความเครียดที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหามีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพค้าขายได้ ร้อยละ 30.1 จึงควรมีการศึกษาถึงทดลอง โดยใช้โปรแกรมจัดการความเครียดด้านการแก้ไขปัญหามาพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการความเครียดอย่างถูกวิธีที่มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ในเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี และควรมีการติดตามผลและประเมินผลกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2558). แนวทางการใช้เครื่องมือด้านสุขภาพจิตสำหรับบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน (คลินิกโรคเรื้อรัง) ฉบับปรับปรุง.(พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กรมสุขภาพจิต. (2559). **คนไทยพยายามฆ่าตัวตาย ชม.ละ 6 คน กรมสุขภาพจิตแนะสังเกต 10 สัญญาณเตือน**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=29788>.
- ชนิกานต์ ข้าเหมื่อน. (2558). **ความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม**. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- พิมพ์ ศรีทองคำ. (2557). **ความเครียดในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการในบริษัทเอกชนที่นำเข้าและจัดจำหน่ายสินค้าแฟชั่นแห่งหนึ่ง**. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.
- ประกายทิพย์ ศิริวงศ์. (2552). **การศึกษาความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมก่อนผ่าตัด**. วารสารพยาบาลศิริราช, 3(1), 1-14.
- วรางคณา เอกอจณริยา. (2557). **การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ คุณภาพชีวิตการทำงาน ความเครียดกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานขายทางโทรศัพท์ในบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง**. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 7(14), 77-95.
- สุทธนันท์ กัลป์กะ. (2557). **การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพยาบาลภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย**. รามาธิบดีพยาบาลสาร, 20(3), 289-303.
- ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2557). **คนไทยเครียดเรื่องอะไรและภาคส่วนใดเป็นอาชีพที่เครียดที่สุด**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.ryt9.com/s/bkp/2005730>.
- สำนักงานเทศบาลตำบลจอมบึง. (2563). **สภาพเศรษฐกิจของเทศบาลตำบลจอมบึง**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://bit.ly/3Bjsl55>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **รายงานภาวะเศรษฐกิจไตรมาสที่ 4 ปี 2563**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อุทุมพร เมืองมานา. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความเครียดของพนักงานธนาคาร สินเอเชีย จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.
- อนรรตน์ อนันทนาธร. (2559). **ภาวะความเครียดและพฤติกรรมการจัดการความเครียดของข้าราชการตำรวจตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธรภาค 2**. วิทยานิพนธ์ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.ชลบุรี.
- Cigna Insurance Public Company Limited. (2019). **360 ° Health and Wellbeing Score Survey**. Retrieved December 8, 2020 from <https://stock.newsplus.co.th/179362>

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม
School Administrators' Competency Affecting Academic Administration
of Schools Under the Secondary Educational Service Area Office in
Nakhon Pathom.

ธีรุตม์ณัฏช์ ชัยภัทรโรวัต¹ นภาเดช บุญเชิดชู² จิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย³

Thirutenatch Chaiyaphattrowat¹ Napadech Booncherdchoo² Jittirat Saengloetuthai³

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹Master of Education in Educational Administration Faculty of Education

Nakhon Pathom Rajabhat University.

^{2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{2,3}Educational Administration Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University.

E-mail: Thirutenatch@gmail.com; โทรศัพท์มือถือ : 094-9649891

Received: 27 August 2021

Revised: 05 October 2021

Accepted: 07 October 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของสมรรถนะของผู้บริหาร 2) ระดับการบริหารงานวิชาการและ 3) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำนวน 315 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การบริการที่ดี และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามลำดับและ 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม

และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามลำดับและ 3) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การวิเคราะห์และสังเคราะห์และการมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 85.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สมรรถนะ / ผู้บริหารสถานศึกษา / การบริหารงานวิชาการ

Abstract

This research aimed to study 1) the level of the administrators' competency; 2) the level of the academic administration; and 3) the school administrators' competency affecting the academic administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office in Nakhon Pathom Province. The sample consisted of 315 administrators and teachers from schools administered by the Secondary Educational Service Area Office in Nakhon Pathom, selected using stratified sampling as distributed by educational school size. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed by determining percentage, mean, standard deviation. and stepwise multiple regression.

The findings were as follows: 1) The overall and individual levels of the administrators' competency were high, which consisted of self-development, personnel potential development, analysis and synthesis, communication and motivation, team work, vision, good service, and achievement-oriented. 2) The overall and individual levels of academic administration were high, which included teaching and learning management, educational supervision, assessment and evaluation, educational quality improvement research, educational curriculum development, and the development of educational media, innovation, and technology. 3) The school administrators' competency, which was comprised of self-development, good service, analysis and synthesis, and vision, affected the academic administration of schools with a predictive power of 85.40 at the statistically significant level of 0.5.

Keywords: Competency / School administrator / Academic affairs administration

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในองค์กร ที่มีอิทธิพลต่อ คุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครู และความสำเร็จสูงสุดของนักเรียนและมีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน สามารถ ดำเนินภารกิจและกิจกรรมของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญต้องมุ่งเน้นภารกิจและ กิจกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา โดยการวางแผนเป้าหมาย และหาแนวทางใน การปฏิบัติงานให้ได้ตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางไว้ของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารจัดการ การเรียนรู้ของนักเรียนสอนของครูที่มีคุณภาพและการจัดสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นเรื่องที่มี ความสัมพันธ์กัน ของผู้บริหารศึกษากับ แผนการปฏิบัติงาน ที่จำเป็นต้องอาศัยสมรรถนะการปฏิบัติงาน และการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา (สมพงษ์ พรงาม. 2557, หน้า 1)

การบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เป็นกระบวนการในการดำเนินงาน ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนถึงกิจกรรมต่างๆในการจัดการเรียนการสอน รวมถึง การวัดและประเมินผลเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ ผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 47 กำหนดให้ มีระบบประกัน คุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 27 ให้ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ ควบคุมดูแลให้การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบายกฎระเบียบ ข้อบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด พิจารณาเสนอความดีความชอบ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

ผลการประเมินปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐมโดย รวมในหลายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาด้านการพัฒนา หลักสูตรพื้นที่การศึกษา 2 ด้านทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่าด้านวิจัยคุณภาพ การศึกษาผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการทำงานวิจัย สร้างแรงจูงใจให้ครูเผยแพร่ งานวิจัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการและนิเทศ ประเมินผลการวิจัยไปใช้ในการสอนส่วนด้านการพัฒนา

สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและการซ่อมบำรุงให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาจัดอบรมเชิงวิชาการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศ และประเมินผลการใช้สื่อการสอนสร้างแรงจูงใจให้ครูผลิตสื่อการสอนและด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรจัดอบรมกระบวนการหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยจัดทำนิเทศหลักสูตรไปใช้ในการสอน 3 ด้านระดับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาบริหารงานวิชาการทั้งสามด้านพบว่า ผ่านการยอมรับจากผู้บริหารสามารถใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Marmon (2002) อ้างถึงในดนัยพัชร บุญญาธิ. (2556, หน้า 145-150) ศึกษาการกำหนดสมรรถนะหลักของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจัดการศึกษาภายใต้ข้อกำหนดของส่วนกลาง เครื่องมือถูกพัฒนาขึ้นโดยการแก้ไขตามคำแนะนำจากการการประชุมร่วมกันของบุคคลผู้เชี่ยวชาญระดับชาติและนำไปทดลองใช้อีกครั้งเพื่อขอคำแนะนำในการจัดลำดับในการสำรวจระดับชาติผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ จัดการศึกษาตามที่กำหนด จำนวน 18 สมรรถนะได้แก่ สมรรถนะด้านการบริหาร สมรรถนะด้านหลักสูตรพิเศษ สมรรถนะด้านการหาเงินช่วยเหลือสมรรถนะด้านการติดตามและประเมินผลสมรรถนะด้านการจัดทำของบประมาณ สมรรถนะด้านสารสนเทศ สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สมรรถนะด้านการสรรหาสมรรถนะด้านการสอนและสมรรถนะด้านเทคโนโลยี และยังได้สอดคล้องกับแนวคิดของ Buzzzi (1991, pp 3167-A) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับการมีมติความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐคอนเนคติกัต ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญพบว่าผลการประเมินการบริหารด้านวิชาการจะแปรผันตามสมรรถนะของผู้บริหาร ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อให้สามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุจุดมุ่งหมาย และประสบความสำเร็จตามนโยบายที่ภาครัฐกำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

3. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ในปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วยคณะผู้บริหาร จำนวน 75 คน และครู จำนวน 1,680 คน รวมทั้งสิ้น 1,755 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้กำหนดตัวอย่างจากตารางของ Krecie & Morgan (1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. 2557, หน้า 124) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) การกระจายตามขนาดของสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 315 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 43 คน และครู 272 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามคุณสมบัติประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือน อันประกอบด้วย

- 2.1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 2.1.2 การบริการที่ดี
- 2.1.3 การพัฒนาตนเอง
- 2.1.4 การทำงานเป็นทีม
- 2.1.5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์
- 2.1.6 การสื่อสารและการจูงใจ
- 2.1.7 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร
- 2.1.8 การมีวิสัยทัศน์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ได้มาจากการจัดกลุ่มประเภทงานและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านรับรอง ประกอบด้วย

- 2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร
- 2.2.2 การจัดการเรียนการสอน
- 2.2.3 การวัดและประเมินผล
- 2.2.4 การวิจัยในชั้นเรียน
- 2.2.5 การนิเทศ
- 2.2.6 การจัดสื่อ เทคโนโลยีการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม เป็นหน่วยวิเคราะห์ Unit of analysis

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาแล้วกำหนด รูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมนิยามตัวแปรและนำมาจัดทำเป็นข้อกระทงคำถามสำหรับการวิจัยโดยผ่านคำแนะนำและตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 นำข้อกระทงคำถามที่ตั้งขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านทำการตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและความตรงของเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถาม แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67–1.00 ได้ข้อกระทงคำถามทั้งหมด 87 ข้อ ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 ข้อและการบริหารวิชาการ จำนวน 43 ข้อ

ขั้นที่ 4 แก้ไขและปรับปรุงข้อกระทงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถาม

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (1970 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย. 2557) คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของสมรรถนะของ

ผู้บริหารสถานศึกษาได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90 และคุณภาพด้านความเที่ยงด้านการบริหารวิชาการได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.96

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงข้อกระทงคำถาม ในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและถูกต้องโดยผ่านกระบวนการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจะทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์จากงานบัณฑิตศึกษาสำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จัดทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐมเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 315 ฉบับไปยังสถานศึกษาที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถามด้วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองตามเวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1982 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ถึง 5.00 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 ถึง 4.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 ถึง 3.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 ถึง 2.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.50 แสดงว่า มีสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation coefficient: r) (จิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย. 2557) สำหรับการพิจารณาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

0.91-1.00 ความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

0.71-0.90 ความสัมพันธ์ระดับสูง

0.31-0.70 ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

0.01-0.30 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

0.00 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

ผลการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$. S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.22$. S.D. = 0.83) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ($\bar{X} = 4.21$. S.D. = 0.79) และการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 4.17$. S.D. = 0.80) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ข้อ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.05	0.86	มาก	8
2	การบริการที่ดี	4.12	0.85	มาก	7
3	การพัฒนาตนเอง	4.22	0.83	มาก	1
4	การทำงานเป็นทีม	4.15	0.88	มาก	5
5	การวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.17	0.84	มาก	4
6	การสื่อสารและการจูงใจ	4.17	0.80	มาก	3
7	การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร	4.21	0.79	มาก	2
8	การมีวิสัยทัศน์	4.13	0.81	มาก	6
	รวม	4.16	0.84	มาก	

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม พบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.79) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.82) และการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.87) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับของการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.86	มาก	5
2.	การจัดการเรียนการสอน	4.33	0.79	มาก	1
3.	การวัดและประเมินผล	4.27	0.87	มาก	3
4.	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.27	0.84	มาก	4
5.	การนิเทศการศึกษา	4.30	0.82	มาก	2
6.	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.21	0.92	มาก	6
	รวม	4.26	0.85	มาก	

3. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.76-0.93 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงถึงสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม (Y_{tot}) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการวิจัยครั้งนี้พบขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีค่าสูงกว่า 0.80 จำนวน 8 คู่ จึงตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่ตัวมีค่า Tolerance ไม่ต่ำกว่า 10 และ มีค่า VIF ไม่เกิน 10 ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่สังเกตได้ทุกตัวไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลภาวะร่วมเส้นตรงพหุ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม (Y_{tot}) แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงถึงสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.76-0.92 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1)	การบริการที่ดี (X_2)	การพัฒนาตนเอง (X_3)	การทำงานเป็นทีม (X_4)	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5)	การสื่อสารและการจูงใจ (X_6)	การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X_7)	การมีวิสัยทัศน์ (X_8)	การบริหารงานวิชาการ (Y_{tot})
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1)	1								
การบริการที่ดี (X_2)	0.84**	1							
การพัฒนาตนเอง (X_3)	0.85**	0.88**	1						
การทำงานเป็นทีม (X_4)	0.90**	0.84**	0.91**	1					
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5)	0.86**	0.81**	0.91**	0.95**	1				
การสื่อสารและการจูงใจ (X_6)	0.78**	0.79**	0.81**	0.86**	0.90**	1			
การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X_7)	0.85**	0.84**	0.91**	0.92**	0.93**	0.88**	1		
การมีวิสัยทัศน์ (X_8)	0.81**	0.78**	0.81**	0.86**	0.85**	0.78**	0.89**	1	
การบริหารงานวิชาการ (Y_{tot})	0.81**	0.84**	0.92**	0.85**	0.86**	0.76**	0.85**	0.76**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัย พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง (X_3) การบริการที่ดี (X_2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5) และการมีวิสัยทัศน์ (X_8) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม (Y_{tot}) ได้อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.85 ซึ่งแสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องการพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 85.40 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.48 + 0.63(X_3) + 0.17(X_2) + 0.19(X_5) - 0.09(X_8)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.66(Z_3) + 0.18(Z_2) + 0.20(Z_5) - 0.10(Z_8)$$

ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

(n = 315)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	4	128.63	32.16	453.01*	.00
Residual	310	22.01	0.07		
Total	314	150.64			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	0.48		0.09	5.17*	.00
การพัฒนาตนเอง (X_3)	0.63	0.66	0.06	10.32*	.00
การบริการที่ดี (X_2)	0.17	0.18	0.04	3.82*	.00
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5)	0.19	0.20	0.05	3.52*	.00
การมีวิสัยทัศน์ (X_8)	-0.09	-0.10	0.04	-2.27*	.02

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมา

เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การบริการที่ดี และการมุ่งผลสัมฤทธิ์

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อยคือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง (X_3) การบริการที่ดี (X_2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5) และการมีวิสัยทัศน์ (X_8) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม (Y_{tot}) ได้อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.85 ซึ่งแสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่อง การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 85.40

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ การวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การบริการที่ดี และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการพัฒนาสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย กำนันนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการดำเนินการของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสตราร์ตัน ชื่นเจริญ (2561) กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึงความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะแสดงออกเป็นวิธีคิด และพฤติกรรมในการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

อันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรได้กำหนดไว้ และมีการสนับสนุนจากงานวิจัยของ Ozcelil & Farman (2006) อ้างถึงในอารีย์ น้ำใจดี. 2556, หน้า 158) ได้ศึกษาสมรรถนะที่เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล: ผลลัพธ์และความสำคัญในการทำงานในประเทศตุรกี บทความนี้เป็นการตรวจสอบจุดมุ่งหมายของสมรรถนะที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management: HRM) ในองค์กร รวมทั้งการทบทวนเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามมุมมองต่างๆ ในเรื่องของสมรรถนะหาจากการสร้างทฤษฎีก่อนหน้านี้และหลักฐานที่สังเกตได้บางอย่างประกอบของสมรรถนะใหม่ได้มีการพัฒนาดีขึ้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยเน้นการยืนยันการนำสมรรถนะได้ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทักษะและอุปนิสัยในองค์กรต่างๆ สิ่งที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้มีสิ่งที่ท้าทายเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างของบุคคลและความแตกต่างทางวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละท้องถิ่นและประเทศ อย่างไรก็ตามหากมีกิจกรรม จัดการที่เหมาะสมสำหรับคณะก็สามารถสร้างเสริมงานและมีการพัฒนาจนสามารถบรรลุได้ทั้งความต้องการขององค์กรและบุคคล

2. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาสื่อ นัยสำคัญนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของงานวิชาการและงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จึงมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของชนัญชิตา พุ่มตียิ่ง. (2557, หน้า 135-136) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่างๆ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในหน่วยงานต้องร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษางานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ดูแลเพราะเป็นหัวหน้าของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Forest & Kinser (2002) อ้างถึงในดาราวรรณ สุขคันธรักษ์. 2556, หน้า 152) การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนา

และปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียน ที่ได้ประสิทธิผลที่ดีมีประสิทธิภาพสูงที่สุด ซึ่งได้แก่ งานบริหารหลักสูตร การจัดแผน การเตรียมการจัดตารางการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน รวมถึงงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขการเรียนการสอนของผู้เรียน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วยงานวิชาการหลายอย่าง เช่น หลักสูตร การจัดแผนการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูด้านวิชาการ รวมถึงการนิเทศการสอนเป็นต้น จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพสูงสุด ก็ได้ให้ความหมายไปในแนวทางเดียวกันที่สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ภารณันท์ (2557, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมา ได้แก่ การพัฒนาระบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวางแผนงานวิชาการ การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมสนับสนุนประสานความร่วมมืองานด้านวิชาการการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาตามลำดับ

3. จากผลการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง (X_1) การบริการที่ดี (X_2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_3) และการมีวิสัยทัศน์ (X_4) เป็นตัวแปรที่ได้รับความนิยมเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม (Y_{tot}) อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.85 ซึ่งแสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่อง การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 85.40 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งพร นิลบดี (2558, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ราชบุรี เขต 2 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่มองว่าการพัฒนาวิชาชีพเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Marmon (2002) อ้างถึงในดอนยพัชร บัญญาธิ. 2556, หน้า 129) ได้ศึกษา การกำหนดสมรรถนะหลักของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจัดการศึกษาภายใต้ข้อกำหนดของส่วนกลาง เครื่องมือถูกพัฒนาขึ้นโดยการแก้ไขตามคำแนะนำจากการประชุมร่วมกันของบุคคลผู้เชี่ยวชาญระดับชาติและนำไปทดลองใช้อีกครั้งเพื่อขอคำแนะนำในการจัดลำดับในการสำรวจระดับชาติผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ จัดการศึกษาตามที่กำหนด จำนวน 18 สมรรถนะได้แก่ สมรรถนะด้านการบริหาร สมรรถนะด้านหลักสูตรพิเศษ สมรรถนะด้านการหาเงินช่วยเหลือสมรรถนะด้านการติดตามและประเมินผลสมรรถนะด้านการจัดทำของบประมาณ สมรรถนะด้านสารสนเทศ สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สมรรถนะด้านการสรรหาสมรรถนะด้านการสอนและสมรรถนะด้านเทคโนโลยี และยังมีงานวิจัยที่มีการให้ความสำคัญได้ด้านการพัฒนาบุคลากรของ Ozcelil & Farman (2006 อ้างถึงในอารีย์ น้ำใจดี. 2556, หน้า 158) ได้ศึกษาสมรรถนะที่เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล: ผลลัพธ์และความสำคัญในการทำงานในประเทศตุรกี บทความนี้เป็นการตรวจสอบจุดมุ่งหมายของสมรรถนะที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management: HRM) ในองค์กรรวมทั้งการทบทวนเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของสมรรถนะหาจากการสร้างทฤษฎีก่อนหน้านี้และหลักฐานที่สังเกตได้บางอย่างประกอบของสมรรถนะใหม่ได้มีการพัฒนาดีขึ้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยเน้นการยืนยันการนำสมรรถนะได้ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทักษะและอุปนิสัยในองค์กรต่างๆ ที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้มีสิ่งที่ทำทนายเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างของบุคคลและความแตกต่างทางวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละท้องถิ่นและประเทศ อย่างไรก็ตามหากมีกิจกรรม จัดการที่เหมาะสมสำหรับคณะก็สามารถสร้างเสริมงานและมีการพัฒนาจนสามารถบรรลุได้ทั้งความต้องการขององค์กรและบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะด้านการพัฒนาสมรรถนะในด้านการพัฒนาตนเองสูงที่สุด และ ในส่วนของการศึกษาหาความรู้จากการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นด้านการบริการที่ดีควรปรับปรุงระบบบริการที่ดีอย่างต่อเนื่อง และด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ต้องเน้นการวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อจัดทำนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน อันเนื่องมาจาก

สมรรถนะเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานของผู้บริหารในด้านวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด นั้นควรได้รับความสนใจ จัดสรรทรัพยากร และบุคลากร จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน การจัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐมและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการบริการที่ดี การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และด้านวิสัยทัศน์ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดของตน และศึกษาในพื้นที่อื่นซึ่งอาจมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2557). **วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชนัญชิดา พุ่มดีเยี่ยม. (2557). **การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- दनยพัชร บัญญาธิ. (2556). **สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ยุพิน ภารนนท์. (2557). **การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- รุ่งพร นิลบดี. (2558). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมพงษ์ พรงาม. (2557). **สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). **คู่มือในการปฏิบัติงานของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งในส่วนราชการ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภารัตน์ ชื่นเจริญ. (2561). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อารีย์ น้ำใจดี. (2556). **สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Buzzi, Michael Joseph. (1991). **The Relationship of school Effectiveness to Selected Dimensions of Principals' Instructional Leadership in Elementary School in the State of Connecticut.** Dissertation Abstracts International 51. pp. 3167-A.

**การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องที่สอดคล้องกับการยอมรับของตลาด
เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์**
**Product Development Aligning with Market Acceptance for Leading to
Commercial Production of Yangyong Sticky Rice in Bamboo in Tha Yang
District, Phetchaburi Province**

โสภาพร กล่ำสกุล¹ คงขวัญ ศรีสอาด² จริญญา รัชตโสทธิ์³

Sopaporn Klamsakul¹ Kongkwan Srisa-Ard² Jariya Rattasote³

¹สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹ Communication Arts Program, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University

^{2,3}สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

^{2,3} Business Administration Program, Faculty of Management Science,
Phetchaburi Rajabhat University

E-mail : Sopaporn11@gmail.com; Tel. 086-7507119

Received: 11 October 2021
Revised: 05 November 2021
Accepted: 28 December 2021

บทนำ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ข้าวหลามของตำบลยางหย่อง อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา และ 3) พัฒนานวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องให้สอดคล้องกับการยอมรับของตลาด งานวิจัยนี้เป็น การวิจัยแบบผสมวิธีใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากผู้บริโภค จำนวน 100 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญ และใช้แบบประเมินผลิตภัณฑ์ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตมีความชำนาญในการทำข้าวหลามและพร้อมที่จะพัฒนา รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาคือทันสมัย เปิดทานได้ง่าย มีมาตรฐานคงคุณภาพและความอร่อย การพัฒนานวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องให้ใช้สูตรการผลิตเดิม แต่เปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัยเป็น ข้าวหลามพร้อมทานบรรจุในถุงสุญญากาศที่สามารถยืดอายุของสินค้าได้นานขึ้น มีความสะอาด คงรสชาติความอร่อยและเปิดทานง่าย นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องออกแบบและพัฒนาโดย

คงอัตลักษณ์และสื่อความหมายของข้าวหลาม ตำบลยางหย่อง ใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ในนามของกลุ่มฯ คือ “เพชรยางหย่อง” การประเมินผลิตภัณฑ์ใหม่ พบว่า ข้าวหลามสุญญากาศเพชรยางหย่องสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างโอกาสเชิงพาณิชย์ได้

คำสำคัญ : การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ / ข้าวหลาม / การยอมรับของตลาด

Abstract

The research was aimed to 1) explore to the level of management potential and readiness of the groups. 2) to study the concept of developing innovative products and 3) design and development of innovative products sticky rice in bamboo in Yangyong, Tha Yang District, Phetchaburi Province. The mixed method was applied in this study. It was conducted by using mixed - methods research consisting of an interview from 30 key informants. A sample of 100 consumers/ buyers of the product were taken by using accidental sampling random technique Use a questionnaire to collect data and an evaluation from 15 key stakeholders. The data were analyzed by using descriptive statistics, inferential statistics, and content analysis.

The results showed : The producer has expertise in making and the group is ready to product develop sticky rice in bamboo “Khao Lam Yangyong” to have modern products and easy to eat. There is a standard and still the quality of deliciousness. An innovation of Khao Lam Yang Yong that was developed to use the original formula. The products are modern and attractive packaging. The packing in vacuum bags for longer food shelf life and cleanliness. Maintains delicious taste and easy to eat. The product should have identity and convey the meaning of khao lam Yangyong Tha Yang District. Using the name of Phet Yangyong group. The innovation prototyping were evaluate show it can be developed into prototype products to value added in the product. And Increased business opportunity for Leading to commercial production.

Keywords: Design and Development of New Products / Sticky Rice in Bamboo / Market Acceptance

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีอาชีพ อยู่ดี กินดี สร้างรายได้โดยการนำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างมูลค่าเกิดเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย มีความสำคัญและเป็นนโยบายระดับชาติพิจารณาได้จาก ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ส่งเสริมการปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า เน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐาน ทิศทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งสร้างสังคมผู้ประกอบการให้มีทักษะการทำธุรกิจที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2560) ดังนั้นการมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาเครือข่ายชุมชนภายใต้รากฐานของความรู้สมัยใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อสร้างสินค้าให้มีคุณภาพและมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เสริมสร้างสังคมวิจัยในระดับท้องถิ่นและชุมชนที่มีการต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นและตอบสนองการพัฒนาประเทศมากขึ้น โดยกำหนดกลยุทธ์การวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ โดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ทิศทางการเติบโตในรูปแบบใหม่ สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และผู้ประกอบการในภาคเกษตรให้ใช้ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและ การให้บริการบนฐานความรู้จึงเป็นสิ่งที่ต้องหนุนเสริมเพื่อสร้างรายได้เปรียบจากความหลากหลายทางชีวภาพ ฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แข็งแกร่งเป็นทุนเดิมทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างสินค้าชุมชนให้ยืนอยู่บนจุดแข็งของตนเองใช้องค์ความรู้ในการผลิตสินค้าให้มีความน่าสนใจและเพิ่มมูลค่าตอบโจทย์ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและท้องถิ่นซึ่งเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ

การส่งเสริมชุมชนให้สร้างอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อแสดงความเป็นตัวตน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ชุมชน ซึ่งชุมชนควรจะช่วยกันรักษาวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของท้องถิ่นด้วยให้ได้ การควบคุมรักษาวัฒนธรรมชุมชนหรืออัตลักษณ์ชุมชน ต้องบริหารจัดการควบคุมด้วยชุมชนที่ต้องมีส่วนร่วมทั้ง

การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งวิธีการหนึ่งในการหนุนเสริมการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยอาศัยหลักการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยกระบวนการที่ผนวกความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเกิดจากองค์ความรู้ และนวัตกรรมนำเข้าสู่ขั้นตอนการพัฒนา นำเอาปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์มาดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาวงกว้างให้ครอบคลุม ภาคเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างเชื่อมโยงกันบนพื้นฐานของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกเข้ากับการใช้องค์ความรู้ และนวัตกรรมทั้งนี้ การพัฒนาจะต้องมุ่งสู่การสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นกระแสการพัฒนาของโลกปัจจุบัน (เทิดชายช่วยบำรุง. 2554, หน้า 74) ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน และสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่สามารถนำภูมิปัญญาทั้งในส่วนบุคคลและชุมชนมาสร้างสรรค์ สร้างเอกลักษณ์ทางเศรษฐกิจ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ ให้สามารถเพิ่มรายได้แก่ประชาชนของประเทศและสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและการค้าให้กับประเทศได้ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นมีศักยภาพ เมืองค์ความรู้ มีทรัพยากร และได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถรวมกลุ่มกันสร้างโอกาสในการทำงานในลักษณะกลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจเพื่อนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเป็นสินค้าจำหน่าย เกิดการประกอบการตามแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง ที่นำทรัพยากรผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างสรรค์จนเกิดผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษาแนวคิดนโยบายเพื่อการพัฒนาประเทศไทยและการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี ประกอบกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และทุนทางปัญญาของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีวิถีชีวิตเชิงเกษตรมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นสินค้าทางการเกษตร ผักผลไม้ปลอดสารพิษ ผ้าทอพื้นถิ่น จักสาน อาหารขนมพื้นเมืองโดยเฉพาะที่ขึ้นชื่อก็คือ “ข้าวหลามยางหย่อง” ที่มีความโดดเด่นในเรื่องของรสชาติหวานมันอร่อย เป็นอาหารพื้นเมืองของคนในชุมชนที่สืบทอดมายาวนาน โดยเฉพาะอาชีพผลิตข้าวหลามเป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับตำบลยางหย่อง โดยจุดเด่นของข้าวหลามยางหย่องเป็นแบบสูตรดั้งเดิม ในอดีตนิยมเผาข้าวหลามบนดินหลังเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยว ชาวบ้านเผาข้าวหลามเพื่อบริโภค และสร้างความอบอุ่นระหว่างเผาข้าวหลามในฤดูหนาว ข้าวหลามจึงเป็นอัตลักษณ์ของตำบลยางหย่อง พร้อมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจส่งเสริมการท่องเที่ยวให้รู้จักข้าวหลามยางหย่อง (วิทยา เทพอยู่, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2564) แต่ปัจจุบันข้าวหลามยางหย่องยังเป็นที่รู้จักในกลุ่มแคบ ๆ เฉพาะในชุมชนหรือในจังหวัดเพชรบุรี จึงเห็นควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องที่มีรสชาติหวานมันอร่อยให้มีศักยภาพทางการแข่งขันเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภค แต่ยังสามารถสะท้อนความเป็นสินค้าที่มี

อัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของตำบลยางหย่อง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรีและเป็นผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นที่มีคุณค่านำมาต่อยอดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการหาแนวทางการผลิตภัณฑ์ให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับการยอมรับของผู้บริโภค ยกกระดับผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างโอกาสทางการตลาดอันจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจชุมชนและสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์จากฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ โดยวิธีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนผสานกับการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิด “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” และยังสามารถนำไปขยายผลถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเป็นแนวทางสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่ๆ ที่มีรูปแบบที่หลากหลายต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ชุมชน “ข้าวหลาม” ของตำบลยางหย่อง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง”
3. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” ให้สอดคล้องกับการยอมรับของตลาด

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการจัดการกลุ่มและความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง ได้แก่ ผู้ประกอบการข้าวหลามของชุมชนยางหย่อง นักพัฒนาชุมชน สมาชิกกลุ่มเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัย “เพชรยางหย่อง” ของตำบลยางหย่อง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้น 30 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” ได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ประกอบการข้าวหลามของชุมชนยางหย่อง นักพัฒนาชุมชน นักการตลาด นักเทคโนโลยีการอาหาร ผู้บริโภคข้าวหลามยางหย่อง รวมทั้งสิ้น 15 คน

1.3 ประชากร/กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภค/ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บริโภค/ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง ที่คำนวณความเป็นตัวแทนจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้หลักการคำนวณจากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 96.04 คน จึงจะ

สามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 10 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 100 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่ เงื่อนไขกำหนด คือ ไม่น้อยกว่า 96.04 ตัวอย่าง วิธีการเลือกตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ความพร้อมด้านการจัดการกลุ่มและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง

2.2 พฤติกรรมการซื้อ รูปแบบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องของผู้บริโภค

2.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ย ภูมิสำเนา

2.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

2.3 ความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ข้าวหลามที่พัฒนาเป็นนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix-Methods) โดยใช้เทคนิควิธีการเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของกลุ่ม/ผู้ประกอบการข้าวหลามยางหย่อง ตำบลยางหย่อง อำเภอยางใหญ่ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบการข้าวหลามของชุมชนยางหย่อง นักพัฒนาชุมชน สมาชิกกลุ่มเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัย “เพชรยางหย่อง” ของตำบลยางหย่อง อำเภอยางใหญ่ จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้น 30 คน

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ประกอบการข้าวหลามของชุมชนยางหย่อง นักพัฒนาชุมชน นักการตลาด นักเทคโนโลยีการอาหาร ผู้บริโภคข้าวหลามยางหย่อง รวมทั้งสิ้น 15 คน

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อ รูปแบบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด แบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) พฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อข้าวหลามยางหย่อง 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อข้าวหลามของผู้บริโภค สร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในการเลือกซื้อข้าวหลามยางหย่อง ใน

ลักษณะมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ และ 4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกข้าวหลามยางหย่องของผู้บริโภค โดยแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความชัดเจนของข้อรายการความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ 0.80 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับผู้บริโภค โดยกลุ่มบุคคลที่ใช้ในการทดลองแบบสอบถามครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.958

3. แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ต้นแบบนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง โดยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อยและเหมาะสมน้อยที่สุด แล้วนำการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาแปลงเป็นค่าคะแนน จากนั้นหาค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ต้นแบบนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องโดยเทียบเกณฑ์การให้คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ยที่ 4.64 ระดับเหมาะสมมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มอาชีพ รวมทั้งผู้ประกอบการข้าวหลามชุมชนยางหย่อง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี โดยการประชุมกลุ่มฯ การสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อทราบความพร้อมด้านการจัดการกลุ่มและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องในระหว่างเดือน มกราคม-เมษายน 2564 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง

2. แจกแบบสอบถามผู้บริโภคเพื่อสำรวจพฤติกรรมการซื้อ รูปแบบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ในช่วงเดือน มีนาคม – เมษายน 2564 โดยใช้วิธีการเก็บแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

3. แจกแบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัย โดยนักพัฒนากร นักการตลาด นักธุรกิจ ผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” เพื่อการบริโภคที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค สรุปและรายงานผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การศึกษาความพร้อมด้านการจัดการกลุ่มและการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง วิเคราะห์โดยการแยกประเด็นและจัดหมวดหมู่เนื้อหา

2. การศึกษาพฤติกรรมการซื้อขาย รูปแบบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3. การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการสัมภาษณ์และการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคมาสังเคราะห์แล้วมาออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแนวทางที่ได้จากการประยุกต์ใช้ผลการสัมภาษณ์และการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค รวมถึงข้อตกลงร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มฯ สร้างต้นแบบนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง ประเมินผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นด้วยแบบประเมินความเหมาะสมแล้ววิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อผลิตต้นแบบนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง นำไปถ่ายทอดแก่องค์กรบริหารส่วนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ชุมชน “ข้าวหลาม” ของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า “ข้าวหลามยางหย่อง” เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ขึ้นชื่อของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มาช้านานจนมีการกล่าวขานกันว่า “มายางหย่องต้องกินข้าวหลามยางหย่อง” ข้าวหลามถือเป็นสินค้าชุมชนที่ขึ้นชื่อของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ที่ทำสืบทอดกันมานาน “ข้าวหลามยางหย่อง” มีความ หอม หวาน มัน อร่อย ถูกใจผู้บริโภคเป็นที่นิยมของทั้งคนในพื้นที่และผู้มาเยือน จนทางตำบลยางหย่องจัดเป็นงานประจำปีของตำบลยางหย่องในงาน “มหกรรมข้าวหลามยางหย่อง” เริ่มต้นจัดงานครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2560 และจัดต่อมาทุกปีในช่วงเดือนธันวาคม ศักยภาพการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ข้าวหลามชุมชนของตำบลยางหย่อง ที่เด่นชัด คือ ผู้ประกอบการมีความชำนาญเพราะแต่ละเจ้าทำการเผาข้าวหลามมานานกว่าสิบปี สืบทอดการทำข้าวหลามและพัฒนาสูตรจากรุ่นสู่รุ่น การทำข้าวหลามส่วนใหญ่เริ่มจากการทำกินในครัวเรือนจนกระทั่งพัฒนามาเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้คนในพื้นที่โดยมากจะทำเป็นรายครัวเรือนขายในนามร้านของแต่ละเจ้า แต่จะมีคำที่ใช้ร่วมกันคือ “ข้าวหลามยางหย่อง” แล้วใส่ชื่อของแต่ละผู้ประกอบการในตราสินค้าหรือป้ายร้านค้า ศักยภาพการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ชุมชน

“ข้าวหลาม” ของตำบลยางหย่อง อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี สามารถแบ่งได้ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการผลิต ผู้ผลิตจะวางแผนการผลิตระยะสั้นวันต่อวัน หรืออย่างมากจะเป็นแผนรายสัปดาห์ มีการวางแผนในการซื้อวัตถุดิบทุกครั้ง อาศัยแรงงานจากสมาชิกในครอบครัว หรืออาจมีการจ้างแรงงานเพิ่มในกรณีที่มียอดการผลิตจำนวนมาก หรือต้องออกร้านในงานต่างๆ จุดเด่นคือ มีการผลิต ณ ที่จำหน่าย ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ใหม่รับประทาน
- 2) ด้านการสื่อสารการตลาด ผู้บริโภครู้จักข้าวหลามยางหย่องจากการบอกกล่าวปากต่อปาก การจัดกิจกรรมงานมหกรรมข้าวหลามยางหย่อง การออกบูธ แสดงสินค้าตามงานต่างๆ การเป็นฐานศึกษาดูงานของชุมชน มีหน้าร้านในการผลิตและจำหน่าย บางร้านมีการสื่อสารเพื่อโฆษณาผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line Group
- 3) ด้านผลิตภัณฑ์และราคา ข้าวหลามยางหย่องมีหลายขนาดให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อ โดยมากจะแบ่งเป็นราคา คือ 6 กระบอก 100 บาท กระบอกละ 20 บาท 25 บาท 30 บาท 35 บาท และ 40 บาท แล้วแต่ขนาดของกระบอกข้าวหลาม และ
- 4) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ส่วนใหญ่ผู้ผลิตจะจำหน่ายข้าวหลามเองโดยมีหน้าร้านที่ตั้งแน่นอนในการผลิตและจำหน่าย บางร้านมีการให้ส่งสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook, Line Group และนำส่งให้ลูกค้าตามรายการที่สั่งมา

2. ผลการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง”

รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาข้าวหลามยางหย่องให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคควรเพิ่มกลุ่มผู้บริโภคสมัยใหม่ที่ชอบอาหารรสชาติดี สะอาด มีมาตรฐาน เปิดทานได้ง่าย รูปแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์สวยงาม อาจเพิ่มหน้าข้าวหลามที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ข้าวหลามยางหย่องเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สามารถเป็นของฝาก พัฒนารูปแบบให้สามารถทานได้สะดวก สามารถจำหน่ายได้ทางช่องทางออนไลน์และสามารถจัดส่งไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ผ่านระบบการจัดส่งสินค้าในรูปแบบที่หลากหลาย สะดวกต่อการซื้อสินค้าของผู้บริโภค จากผลการสอบถามผู้บริโภคเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกซื้อข้าวหลามพบว่า ผู้บริโภคนิยมซื้อข้าวหลามขนาดกระบอกละ 25 บาท ซื้อครั้งละประมาณ 3-4 กระบอก ส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อเพื่อรับประทานเอง ชอบที่ข้าวหลามมีรสชาติหวานมัน คุณภาพเหมาะสมกับราคา โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหากมีการพัฒนาข้าวหลามยางหย่องควรรักษาคุณภาพและรสชาติเดิมไว้ในการเลือกซื้อข้าวหลามที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญระดับมากที่สุด ที่มีคะแนนโดดเด่น คือ เรื่องของรสชาติ สีสันกลิ่นหอม มีฉลากสะดวกดูให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชัดเจน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ บอกราคาชัดเจนมีจำนวนเพียงพอหาซื้อได้ง่าย ซึ่งผลการตกลงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ ควรออกแบบให้ข้าวหลามมีความทันสมัย สะอาด หาซื้อหาทาน ได้ง่าย มีบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่สวยงามดึงดูดใจผู้บริโภคสะดวกในการทาน และที่สำคัญยังคงรสชาติความอร่อยตามแบบฉบับของข้าวหลามยางหย่อง จึงเสนอแนะแนวทางการออกแบบเพื่อนำสู่การพัฒนาเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องรูปแบบใหม่ที่ยัง

ไม่เคยมีผู้ประกอบการข้าวหลามยางหย่องเคยทำและเป็นรูปแบบที่ไม่ค่อยได้เห็นโดยทั่วไป แต่ผู้ประกอบการสามารถทำเองได้ไม่ต้องลงทุนสูง ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มใหม่ ๆ ได้ จากข้อมูลที่ได้จึงมีความเห็นร่วมกันว่า นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องที่พัฒนาในครั้งแรกนี้ให้ใช้สูตรการผลิตตัวข้าวหลามในสูตรเดิม โดยเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย สร้างตราสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ โดยผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องในการพัฒนาครั้งแรกนี้จะออกมาในรูปแบบข้าวหลามพร้อมทาน บรรจุในถุงสุญญากาศเพื่อความสะอาด คงรสชาติความอร่อยและเปิดทานง่าย

3. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” ให้สอดคล้องกับการยอมรับของตลาด พบว่า การออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวทางที่ได้จากการประยุกต์ใช้ผลการสัมภาษณ์ การสำรวจ และได้ตกลงร่วมกันกับสมาชิกผู้ผลิตข้าวหลามยางหย่อง ผลิตนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องเพื่อการบริโภคที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ดำเนินการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรม รูปแบบและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามของผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างมาเป็นแนวทางได้ “นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง” ที่มีส่วนประสมโดยประมาณ คือ ข้าวสารเหนียว 15 กิโลกรัม (ข้าวเหนียวเจียวงู) (หากทำข้าวหลามดำให้อัตราส่วนข้าวสารเหนียวดำต่อข้าวสารเหนียว 1: 3 ส่วน) น้ำตาลทราย 7 กิโลกรัม น้ำกะทิสด 15 กิโลกรัม ถั่วดำต้มสุก 1 กิโลกรัม และเกลือป่น 270 กรัม โดยมีขั้นตอนการเริ่มจากการนำข้าวเหนียวขาวด้วยน้ำอุณหภูมิปกติเพื่อล้างสิ่งสกปรกให้สะอาด แล้วนำข้าวเหนียวที่ล้างสะอาดแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 4-6 ชั่วโมง หลังจากนั้นนำข้าวเหนียวที่แช่ไว้ขึ้นพักให้สะเด็ดน้ำ นำน้ำกะทิตั้งสด น้ำตาล และเกลือผสมให้เข้ากัน จากนั้นนำข้าวเหนียวที่เตรียมไว้มาผสมรวมกันกับถั่วดำต้มสุก เตรียมกระบอกข้าวหลามโดยใช้ไม้ข้าวหลามที่ใช้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5 เซนติเมตร ตัดได้ข้อเพื่อใช้ข้อไม้เป็นก้นกระบอก การตัดควรใช้เลื่อยเพื่อไม่ให้เนื้อกระบอกแตกแล้วนำข้าวเหนียวที่ผสมกับถั่วดำต้มสุกรอกใส่ไม้ข้าวหลามที่เลื่อยและทำความสะอาดเตรียมไว้กระบอกเบาๆ ให้ข้าวเหนียวเกือบเต็มกระบอกโดยเหลือพื้นที่ปากกระบอกไม้ไว้ประมาณ 3 เซนติเมตร เทน้ำกะทิที่ผสมเกลือและน้ำตาลเรียบร้อยแล้ว ใส่กระบอกที่บรรจุข้าวเหนียวโดยต้องให้น้ำกะทิท่วมเมล็ดข้าวเหนียวจากนั้นนำข้าวหลามมาเรียงเป็นแนวยาวลักษณะพียงอนประมาณ 45 องศา บนราวเหล็กสำหรับเผาข้าวหลามที่จุดไฟถ่านเตรียมไว้ด้วยความร้อนปานกลางเผาให้สุก ควบคุมไฟให้คงที่อย่าให้ไฟลุกจะทำให้ไหม้กระบอกข้าวหลาม หมั่นพลิกกระบอกข้าวหลามให้สุกทั่วกระบอกใช้เวลาเผาประมาณ 2-3 ชั่วโมง เมื่อข้าวหลามสุกแห้งดีแล้วนำข้าวหลามวางพักให้เย็นลง ใช้มีดผ่ากระบอกข้าวหลามนำเนื้อข้าวหลามพร้อมทาน 3 กระบอกบรรจุใส่ถุงสุญญากาศแล้วฉีกโดยเครื่องซีลสุญญากาศ

ภาพที่ 1 ข้าวหลามสุญญากาศ : นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง
 ที่มา: ผู้วิจัย

การออกแบบฉลากและบรรจุภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องใช้เป็นแนวทางการออกแบบร่วมกับข้อมูลการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลยางหย่อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ภายใต้ตราสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพชรยางหย่อง บรรจุข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ข้าวหลามสุญญากาศไว้ใน QR Cord รวมทั้งออกแบบกล่องใส่สินค้าเพื่อเป็นอีกทางเลือกสำหรับผู้บริโภค

ภาพที่ 2 ฉลากและบรรจุภัณฑ์ข้าวหลามสุญญากาศเพชรยางหย่อง
 ที่มา: ผู้วิจัย

ผลการประเมินผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัย พบว่า การศึกษาอายุการเก็บรักษาข้าวหลามในสภาวะสุญญากาศที่เก็บที่อุณหภูมิห้อง (33 ± 2 องศาเซลเซียส) สามารถเก็บรักษานาน 2 วัน โดยจุลินทรีย์ทั้งหมดยังไม่เกินมาตรฐาน ไม่พบเชื้อยีสต์และราและเอสเชอริเชีย โคไล ค่าสี (ค่าความสว่างของข้าวหลาม L^* เท่ากับ 57.94-59.06 มีแนวโน้มลดลงคือสีเข้มขึ้น ค่าสีแดง (a^*) อยู่ในช่วง 0.51-0.91 ค่าสีเหลือง (b^*) มีค่าอยู่ในช่วง 9.45-10.07 ค่าเนื้อสัมผัส (ความแข็ง) ของข้าวหลามลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับวันแรก เมื่อเก็บนานขึ้นเนื้อสัมผัสจะนิ่มลงและคะแนนคุณภาพทางประสาทสัมผัสของข้าวหลามทุกคุณลักษณะมีแนวโน้มลดลงในเรื่องลักษณะปรากฏ สี กลิ่น รสชาติและความชอบโดยรวม โดยมีค่าคะแนนความชอบอยู่ในช่วง 8.23-7.10 คะแนน คือชอบมากถึงปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับสูตรควบคุมและสูตรที่เก็บที่อุณหภูมิตู้เย็น หากสถานการณ์การเก็บรักษาที่อุณหภูมิตู้เย็น (อุณหภูมิ 4 ± 2 องศาเซลเซียส) จะสามารถเก็บได้นาน 9 วัน โดยจุลินทรีย์ทั้งหมดยังไม่เกินมาตรฐาน ไม่พบเชื้อยีสต์และราและเอสเชอริเชีย โคไล ค่าสี ค่าความสว่าง (L^*) ไม่แตกต่างกันเมื่ออายุการเก็บรักษาเพิ่มสูงขึ้น มีค่าอยู่ในช่วง 57.45-58.09 ค่าสีแดง (a^*) อยู่ในช่วง 0.91-1.39 ค่าสีเหลือง (b^*) มีค่าอยู่ในช่วง 9.13-10.01 คุณภาพทางประสาทสัมผัส มีแนวโน้มคะแนนลดลง ทุกคุณลักษณะ ในเรื่อง ลักษณะปรากฏ สี กลิ่น รสชาติและความชอบโดยรวม อยู่ในช่วง 7.73-7.07 คะแนน ผู้ทดสอบให้คะแนนความชอบปานกลางตลอดเวลาการเก็บรักษา 9 วัน คะแนนไม่แตกต่างกับสูตรควบคุม ยกเว้นในวันที่ 9 และหากแช่แข็งอายุการเก็บรักษาข้าวหลามในสภาวะสุญญากาศจะเก็บได้ประมาณ 3 เดือน ในส่วนผลการประเมินความเหมาะสมผลิตภัณฑ์ พบว่า ภาพรวมผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามอย่างหย่องมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.64 เมื่อพิจารณาตามรายการ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์และโอกาสในการนำไปพัฒนาเชิงพาณิชย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 5.00 รองลงมาได้แก่ คุณภาพของวัตถุดิบในการผลิต กลิ่น สีของข้าวหลามสุญญากาศ ความสวยงามของตราสินค้าการแจ้งรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ในตราสินค้า และความเหมาะสมของบรรจุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยรองลงมาอยู่ที่ 4.60 ในส่วนรายการประเมินความเหมาะสมของรสชาติอร่อยตามต้นตำรับข้าวหลามอย่างหย่องและเนื้อสัมผัสของข้าวหลามสุญญากาศ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ว่า กลุ่มผู้ประกอบการข้าวหลามอย่างหย่องมีความชำนาญในการทำข้าวหลามและมีความพร้อมที่จะพัฒนาข้าวหลามอย่างหย่องให้มีรูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยสื่อสารถูกใจผู้บริโภค เปิดทานได้ง่าย มีมาตรฐานและยังคงคุณภาพความอร่อยโดยผู้ประกอบการสามารถเรียนรู้และมีความพร้อมในการผลิต เพื่อส่งเสริมให้ข้าวหลามอย่างหย่อง

เป็นสินค้าชุมชนที่มีคุณภาพเป็นของฝากที่ประทับใจ ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนา “นวัตกรรมข้าวหลามย่างหย่อง” ควรพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย สร้างตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจเป็นข้าวหลามพร้อมทาน บรรจุในถุงสุญญากาศเพื่อความสะอาด คงรสชาติความอร่อย หอม หวาน มัน บรรจุด้วยระบบสุญญากาศเพื่อคงความอร่อย รักษาความสะอาด ถูกหลักอนามัย และทันสมัยยิ่งขึ้น สะดวกในขนส่งและเก็บรักษาเหมาะแก่การนำไปรับประทานและเป็นของฝากที่ประทับใจ โดยข้าวหลามสุญญากาศของตำบลยางหย่องที่พัฒนาขึ้นจากกระบวนการวิจัยและทดสอบทางวิทยาศาสตร์นี้ควรบริโภคภายใน 2 วัน หลังจากผลิต หากเก็บในตู้เย็นไม่ควรบริโภคเกิน 9 วัน หากแช่แข็งเก็บได้ประมาณ 3 เดือน การอุ่นด้วยไมโครเวฟ ใช้กรรไกรตัดปากถุงข้าวหลามสุญญากาศ นำเข้าไมโครเวฟระดับไฟแรง 2-3 นาที จะได้ข้าวหลามที่นุ่มอร่อยรสชาติดีเช่นเดิม นวัตกรรมข้าวหลามสุญญากาศออกแบบและพัฒนามาบนฐานข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคและการตกลงร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยเพชรยางหย่อง โดยได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่คงอัตลักษณ์และสื่อความหมายของข้าวหลาม ตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ในนามของกลุ่ม ฯ คือ “เพชรยางหย่อง” ซึ่งข้าวหลามสุญญากาศเพชรยางหย่องสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อเพิ่มมูลค่า และสร้างโอกาสสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มผู้ประกอบการข้าวหลามชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีความชำนาญในการเผาข้าวหลามเพราะแต่ละเจ้าทำอาชีพนี้มานานกว่าสิบปี โดยสืบทอดการทำข้าวหลามและพัฒนาสูตรจากรุ่นสู่รุ่น อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการข้าวหลามมีแนวคิดในการสนับสนุนการพัฒนารูปแบบให้มีความทันสมัยเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคกลุ่มใหม่ ๆ โดยมีความเห็นว่าการสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ซึ่งผู้ประกอบการมีความต้องการและความพร้อมในการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวหลามย่างหย่อง คิดเห็นว่าแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่ดีเพราะนอกจากจะเป็นการเพิ่มมูลค่ายังทำให้ผู้บริโภคได้รู้จักข้าวหลามย่างหย่องรูปแบบที่ต่างไปจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Michael, Vyas และ Zhang (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กของอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มของชาวสก็อตแลนด์ พบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่เช่นเดียวกัน และสิ่งนี้จะส่งผลแก่การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคด้วย ดังนั้นยังผลิตภัณฑ์ใหม่มีคุณภาพเพิ่มมากเท่าใด ความสำเร็จทางการตลาดก็ย่อมส่งผลในเชิงบวกเพิ่มขึ้นตามมากขึ้นด้วย กลุ่มผู้ประกอบการข้าวหลามย่างหย่องมองเห็นโอกาสในการสร้างมูลค่าจากสิ่งที่มีอยู่ โดยมีแนวคิดในการสนับสนุนให้เกิด

ผลิตภัณฑ์ใหม่จากการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่โดยใช้เทคโนโลยีแบบง่ายมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ เพื่อสร้างตลาดใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ McCarthy and Perreault (1990. p. 342) ที่ว่าผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นผลิตภัณฑ์ใดๆ ที่ใช้สำหรับกิจการ อาจเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีแนวคิดใหม่หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นผลิตภัณฑ์เดิมที่นำเสนอในตลาดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จะอยู่รอดได้ในตลาดจึงต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มี “ความใหม่” ที่แตกต่างและเป็นสาระสำคัญของผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องตรงกับลักษณะความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งผู้ประกอบการข้าวหลามยางหย่องมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองโดยมีความเห็นว่าควรมีการส่งเสริมทักษะ ให้ความรู้ สนับสนุนทุนเครื่องมือ และงบประมาณการผลิตโดยเฉพาะการส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยยุทธ จันทองอ่อน (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์และโอกาสทางการตลาดของผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับมากที่สุด ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่อง จึงควรส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทุนและสนับสนุนส่งเสริมทั้งในเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาข้าวหลามยางหย่องให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยพฤติกรรมกรซื้อ รูปแบบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อข้าวหลามยางหย่อง ผู้บริโภคส่วนใหญ่ชอบรสชาติคุณภาพเหมาะสมกับราคา โดยรวมแล้วปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อนั้นคือ ผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของผู้บริโภคซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Armstrong and Kotler (2009. p. 616) หากมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลามใหม่โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรรักษา เรื่องของรสชาติ สีกลิ่นหอม มีฉลากสะดุดตาให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชัดเจน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ บอกราคาชัดเจน มีความทันสมัย สะอาด หาซื้อหาทานได้ง่าย มีบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่สวยงามดึงดูดใจผู้บริโภคสะดวกในการทาน ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมข้าวหลามยางหย่อง ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product differentiation) และความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive differentiation) มีประโยชน์พื้นฐาน รูปลักษณ์ คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มีราคาเหมาะสม หาซื้อสะดวก มีคุณค่า เป็นที่รู้จัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler and Armstrong (2006. p. 19) เกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลในการสร้างความต้องการซื้อ ในตัวผลิตภัณฑ์ นั้นคือ ตัวของผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งผู้ประกอบการข้าวหลามยางหย่องสามารถควบคุมได้โดยใช้กลยุทธ์นี้การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การจัดการด้านราคา และการส่งเสริมการตลาดให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าเพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มผู้บริโภค โดยพัฒนาข้าวหลามยางหย่องให้มีอัตลักษณ์เพิ่มมูลค่าและสร้างคุณค่า สร้างโอกาสในการยกระดับ

ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ตรงความต้องการผู้บริโภคได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ จันทองอุ่น (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์และโอกาสทางการตลาดของผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับ มากที่สุด เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการพัฒนา ด้านการออกแบบ ด้านคุณสมบัติการใช้งาน ด้านรูปลักษณ์ และด้านความแตกต่าง ผู้ประกอบการจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และรักษาความสามารถในการแข่งขันของตนเอาไว้ ดังนั้นการที่ผู้ประกอบการจะสามารถแข่งขันในตลาดบรรจุภัณฑ์ได้อย่างมั่นคงยาวนานนั้น การสร้างนวัตกรรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการข้าวหลามยางหย่องสามารถสร้างรายได้บนพื้นฐานภูมิปัญญาที่มีเกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ชุมชนต่อยอดเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันเชิงพาณิชย์ต่อไป

พัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องให้สอดคล้องกับการยอมรับของตลาด ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากฐานข้อมูลด้านศักยภาพของผู้ประกอบการข้าวหลามยางหย่อง และพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญคือกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อาศัยศักยภาพของท้องถิ่นและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิตให้มีคุณภาพสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเป็นที่ยอมรับและตรงตามต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของศูนย์พัฒนาปัญญาคม ในการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวหลาม “เพชรยางหย่อง” เป็นการสร้างคุณค่าที่มีความเฉพาะเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ที่สามารถสร้างการรับรู้ของผู้บริโภคผ่านเรื่องราวและรสชาติของผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิมลพรรณ อาภาเวท (2553) ที่ว่าผลิตภัณฑ์ใหม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างการรับรู้ (Perception) ถึงผลิตภัณฑ์นั้นแก่ผู้บริโภคเพราะการรับรู้จะเป็นตัวกระตุ้นการเกิดทัศนคติและการยอมรับในผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องนี้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการ นักวิชาการ นักพัฒนาและผู้บริโภค พัฒนาเพื่อสร้างต้นแบบให้ผู้ประกอบการนำไปเป็นแนวทางในการต่อยอดเชิงธุรกิจ ซึ่งเป็นไปตามทิศทางเดียวกับการศึกษาของฉัตรชัย อินทสังข์ และ ปวีณา อัจฉนาวัน (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ต้นแบบกลยุทธ์การตลาดสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน เพื่อการค้าระดับประเทศ สู่ความยั่งยืน กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีระดับต่ำกว่า 3 ดาว ในเขตอำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเพื่อการค้าระดับประเทศสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ ผู้นำหน่วยงานภาครัฐต้องถ่ายทอดองค์ความรู้ ผู้นำชุมชนที่มีภาวะผู้นำมุ่งมั่น ตั้งใจ ตระหนักในการเป็นผู้ประกอบการ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และความร่วมมือ ร่วมใจดำเนินงานอย่างเข้มแข็งเต็มที่ โดยมีเป้าหมาย มีวัตถุประสงค์ตรงกันที่มาจากการยอมรับร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลผลิตงานนวัตกรรมข้าวหลามสุญญากาศเพชรยางหย่องที่พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัย นักพัฒนาชุมชนในพื้นที่ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตข้าวหลามยางหย่องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรนำไปใช้ประโยชน์โดยใช้เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัยและกลุ่มผู้ผลิตข้าวหลามของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างความแตกต่างผ่านสัญลักษณ์ที่แสดงให้ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไปทราบว่าผลิตภัณฑ์นี้เป็นของตำบลยางหย่อง เพื่อประโยชน์ในการนำไปจำหน่ายในนามของกลุ่มในนามชุมชน เป็นของฝาก รับผู้มาศึกษาดูงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกันในนามตำบลยางหย่อง

2. ผลการวิจัยสามารถนำสู่นโยบายสาธารณะด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ชุมชน โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน สหกรณ์การเกษตรร่วมหนุนเสริมการสร้างคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่ยอมรับตรงตามความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มใหม่มากขึ้น ด้วยกระบวนการให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องแก่สมาชิกในชุมชน การผลักดันและหาโอกาสให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้เป็นที่รู้จักโดยการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนของตำบลยางหย่องให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องราวผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้าง Story Telling มาประกอบการออกแบบและพัฒนาเพื่อสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชน

2. ควรมีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในรูปแบบอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อเข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคได้หลากหลายยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาถึงปัจจัยส่งเสริมการผลิตการจำหน่ายนวัตกรรมข้าวหลามยางหย่องและการต่อยอดทั้งเรื่องการจัดการ การผลิต การตลาด เพื่อพัฒนาและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของผู้ประกอบการชุมชนข้าวหลามยางหย่อง

4. ควรศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่ตรงใจผู้บริโภค เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการตลาดใจซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวหลามยางหย่องในรูปแบบต่างๆ

5. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาสูตรการพัฒนาขีดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการขยายตัวของการทำธุรกิจชุมชนให้เติบโตยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2554). **ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์**. สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ.
- บุญทวรรณ วิงวอน. (2555). **การเป็นผู้ประกอบการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ฉัตรชัย อินทสังข์ และปวีณา อาจนาวัง. (2555). **ต้นแบบกลยุทธ์การตลาดสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน เพื่อการค้าระดับประเทศ สู่วางยั่งยืน กรณีศึกษา : ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีระดับต่ำกว่า 3 ดาว ในเขตอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ชัยยุทธ จันทองอ่อน. (2560). **การพัฒนาผลิตภัณฑ์และโอกาสทางการตลาดของผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2560). **นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560-2564)**. สืบค้นวันที่ 5 ก.ย. 64. จาก www.kmitl.ac.th/research/.
- วิมลพรรณ อาภาเวท. (2553). **หลักการโฆษณาและประชาสัมพันธ์**. (พิมพ์ครั้งที่ 1.) กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.
- วิทยา เทพอยู่. **นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง**. (20 มกราคม 2564). สัมภาษณ์.
- Armstrong, Gary and Kotler, Philip. (2009). **Marketing An Introduction**. (9th ed.) Newfersey : Pearson Education.Etzel, 127.
- Kotler, Phillip. and Armstrong, Gary. (2006). **Principle of Marketing**. (8th ed.) Prentice-Hall, Inc.
- Mc Carthy, E.J. and W.D. Perreault, Jr. (1990). **Applications in Basic Marketing**. Hpmewood : McGraw-Hill Irwin.
- Michael, K.R. , S. Vyas , S. Chad and Z. Zhenghao Zhang. (2009). **Marketing Peer-Assisted Content Distribution Robust to Collusion Using Bandwidth Puzzles**. 3rd ed. USA : Florida State University, Tallahassee.

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY RESEARCH JOURNAL (HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2565 – ธันวาคม 2565 Vol.10 No.2 July 2022 – December 2022

คณะกรรมการประเมินบทความประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต	พัฒนาผล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา	จรรยาธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญ์	พรมแก้ว	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชยางค์	ยามาภัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์	โสมะนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรธิกา	พั่งงา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพร	ทิมแดง	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา	ทองนิล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณพร	กล้าสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา	พยุกลิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย	พงศ์สิทธิ์กาญจนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สังจา	ไกรศรีรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพา	สระโณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงเกียรติ	อิงคามระธ	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรางค์	มันยานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุทัยวรรณ	ดอกพรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
อาจารย์ ดร.ทัศนีย์	นาคเสนีย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
อาจารย์ ดร.นภีรดา	จวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่ลงตีพิมพ์ทุกเรื่องต้องผ่านการพิจารณาคุณภาพทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำศาสตร์ (Peer Review) แบบ Double blinded จำนวน 3 คนต่อ 1 บทความ
2. ข้อความหรือข้อคิดเห็นในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ฉบับนี้เป็นของผู้เขียนบทความ คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
3. กองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

46 หมู่ 3 ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150

โทรศัพท์ 0-3272-0536-0-3272-0543 ต่อ 1080

Website : <http://www.irdmcru.mcru.ac.th>

Online : <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hssj>